

Olje- og Energidepartementet
Postboks 8148 Dep
0033 OSLO

Vår dato: **20 AUG 2009**
Vår ref.: (200504342) 200700566-23 kti/auko
Arkiv: 312/109.Z
Deres dato: 12.06.2007
Deres ref.:

Saksbehandler:
Auen Korbøl
22 95 93 44

Middelthuns gate 29

Postboks 5091, Majorstua
0301 OSLO

Telefon: 22 95 95 95
Telefaks: 22 95 90 00
E-post: nve@nve.no
Internett: www.nve.no

Org.nr.:
NO 970 205 039 MVA
Bankkonto:
7694 05 08971

Småvoll kraftverk AS - Søknad om tillatelse til bygging av Småvoll kraftverk i Erga og Kråka i Sunndal kommune, Møre og Romsdal.

NVEs innstilling.

Innhold

Innhold.....	1
Sammendrag.....	2
Konklusjon.....	3
Søknad om utbygging.....	4
Høringsuttalelser.....	43
Søkers kommentarer til høringsuttalelsene.....	67
Norges vassdrags- og energidirektorats (NVEs) merknader.....	73
NVEs vurdering av konsekvensutredningen.....	77
NVEs kommentarer og vurderinger av konsesjonssøknaden.....	79
Norges vassdrags- og energidirektorats (NVEs) vurdering.....	80
NVEs konklusjon etter vannressursloven.....	87

Sammendrag

Søknaden gjelder tillatelse etter § 8 i vannressursloven til bygging av Småvoll kraftverk i Erga og behandles i henhold til reglene i kap. 3 i samme lov.

Utbyggingen planlegger å utnytte vannet i Erga som er en sideelv til Driva og å overføre vannet fra Kråka via Kråkbekken til hovedinntaket i Erga. Området ligger i Sunndal kommune i Møre og Romsdal fylke og det ligger i luftlinje ca. 32 km sørøst for Sunndalsøra og 29 km vest for Oppdal. Ergas nedbørfelt er på 26,9 km² og store deler av dette er snaufjellområder. De høyeste toppene er på mellom 1500 og 1700 moh. To vann ligger i de høyereliggende delene av nedbørfeltet, dette er Kråkvatnet og Tverrebekktjønnen. Det planlagte utbyggingsområdet strekker seg fra åpne fjellområder i Trollheimen og Volladalen via seterområder og videre i bratte lier med frodig løvskog ned mot dalbunnen. Erga renner i en trang bratt bekkekløft i den nedre delen. Vassdraget er ikke tidligere regulert og har få tekniske inngrep. Det har tidligere vært et lite kraftverk i den nedre delen av vassdraget og vannet har vært utnyttet til kverner, sagbruk og fløtning.

Det omsøkte prosjektet skal utnytte et fall på 679 meter fra inntaket ved kote 890 til kraftstasjonen nede ved ca. kote 211. Alternativt så søkes det om kraftstasjonsplassering på kote 235. Kraftverket vil ha en installert effekt på 15,7 MW og midlere årlig produksjon på 40 GWh, fordelt på 8,7 GWh vinterproduksjon og 30,9 GWh sommerproduksjon i det største alternativet. Middelvannføringen ved inntaket er beregnet til 1,21 m³/s. Det er foreslått slipp av minstevannføring på 250 l/s i sommersesongen i Erga og 40 l/s i Kråka. Fra inntaket ledes vannet i sjakt og tunnel på ca 1980 meter til kraftstasjonen. Anlegget skal bygges veiløst. Kraftstasjonen bygges i fjell. Kraftstasjonen skal tilknyttes nettet via ca. 140 meter jordkabel og ca. 275 meter luftspenn over Driva.

Utbyggingskostnaden for prosjektet er for alternativ 1 beregnet til 109 mill. kr, hvilket gir en utbyggingspris på 2,7 kr/kWh.

Av søknaden med tilhørende konsekvensutredning fremgår det at den planlagte utbyggingen vil ha fra liten til stor negativ konsekvens for temaene landskap, kulturmiljø, naturmiljø og friluftsliv i anleggsfasen, mens konsekvensen vil synke til liten negativ for de fleste temaene i driftsfasen. Naturmiljø og landskap vil få middels negativ konsekvens også i driftsfasen ifølge de utredningene som foreligger. Ergas bekkekløft er verdisatt med regional- til nasjonal verdi i de nasjonale bekkekløftregistreringene som er foretatt i regi av Direktoratet for naturforvaltning. Trollheimen landskapsvernområde vil også bli negativt berørt av tiltaket med nye tekniske inngrep i et urørt høyfjellsområde.

Sunndal kommune går inn for at det gis konsesjon, men ønsker alternativ 2 som ivaretar den nedre fossen og at de avbøtende tiltakene som ligger inne i søknaden tas med som vilkår. Møre og Romsdal fylke vektlegger bortfallet av inngrepsfri natur som negativt, og de ønsker en helårs minstevannføring dersom det blir gitt konsesjon. Videre ønsker de også å ivareta den nedre fossen dersom det blir en utbygging og anbefaler derfor alt. 2. Naturvernforbundet i Møre og Romsdal går imot en utbygging med begrunnelse i den negative påvirkningen på de samlede kvalitetene i området når det gjelder landskap og natur. De resterende uttalelsene er både positive og negative til prosjektet, der fokus bl.a. er rettet mot deponiområder og reiseliv.

Søkers planer for bygging av Småvoll kraftverk er etter NVEs syn i stor grad forsøkt tilpasset landskapet og det er tatt hensyn til at det planlegges inngrep i Trollheimen landskapsvernområde. Inngrepene er forsøkt gjort så begrenset som mulig ved bruk av sjakt og tunnel, veiløs bygging og kraftverk i fjell.

Når det gjelder forholdene rundt naturverdiene som er knyttet til Ergas bekkekløft så mener NVE at disse må vektlegges da de er kategorisert som regionalt til nasjonalt viktige. NVE vurderer det slik at de delvis kan ivaretas ved ikke å overføre Kråka som omsøkt og dermed øke restvannføringen i Ergas nedre del. Videre vurderer NVE det som positivt for landskapsopplevelsene i Volladalen om ikke Kråka overføres. Dette vil føre til at de planlagte inngrepene begrenses til de ytre delene av landskapsvernområdet. Den økte restvannføringen i Erga som følge av at overføringen av Kråka utelates, vil også føre til at den nedre fossen ved Småvoll vil bli noe mindre påvirket ved en utbygging og i større grad fremstå som en foss etter en utbygging etter alternativ 1. Alternativ 2 medfører etter vårt syn flere synlige tekniske inngrep som vil redusere landskapsverdien i større grad enn hva en redusert vannføring i fossen etter alternativ 1 innebærer. Krav om minstevannføring sammen med bidrag fra Kråkas felt vil etter vår oppfatning ivareta fossen samtidig som en utbygging etter alternativ 1 gir 2 GWh mer i kraftproduksjon.

NVE legger vekt på at tiltaket vil gi positive ringvirkninger lokalt, og gi en viss økning i ny årlig kraftproduksjon.

Konklusjon

Etter Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) sin vurdering utgjør søknad med konsekvensutredning, befaringer og innspill i forbindelse med høring av søknaden Småvoll kraftverk et tilfredsstillende beslutningsgrunnlag for å avgjøre om det skal gis konsesjon eller ikke og på hvilke vilkår en konsesjon skal gis.

Konklusjon etter vannressursloven

Etter samlet vurdering av planene for de to foreliggende utbyggingsalternativ og mottatte høringsuttalelser finner NVE at fordelene og nytten ved Småvoll kraftverk etter alt. 1. å være større enn skadene og ulempene for allmenne og private interesser. Vannressurslovens § 25 er dermed oppfylt. NVE anbefaler derfor at Småvoll Kraftverk AS får tillatelse til å bygge Småvoll kraftverk etter § 8 i vannressursloven på de vilkår som følger vedlagt. Det anbefales ikke å gi tillatelse til å overføre Kråka til Kråkbekken som omsøkt.

Søknad om utbygging

NVE har mottatt følgende søknad fra Småvoll kraftverk AS datert 21.06.2007:

”Småvoll kraftverk AS (selskap under stiftelse) ønsker å utnytte deler av fallet i Erga og Kråka i Sunndal kommune, Møre og Romsdal fylke, til kraftproduksjon. Det søkes herved om tillatelse til følgende utbygging:

1. *Etter vannressursloven, jf. § 8, om tillatelse til:*

- å bygge Småvoll kraftverk som beskrevet i søknaden, primært i hht. til alternativ 1*
- å overføre del av Kråka til Kråkbekken som beskrevet i søknaden*

2. *Etter energiloven om tillatelse til:*

- bygging og drift av Småvoll kraftverk, med tilhørende koblingsanlegg og kraftlinjer som beskrevet i søknaden.*

3. *Etter forurensningsloven om tillatelse til:*

- gjennomføring av tiltaket*

Nødvendig opplysninger om tiltaket fremgår av vedlagte utredning. Vi ber om en snarlig behandling av søknaden

Det opplyses at det er inngått avtaler om fallrettigheter og øvrige rettigheter til å gjennomføre prosjektene.”

Fra søknaden refereres videre:

”1 INNLEDNING

1.1 Om Småvoll Kraftverk AS

Småvoll Kraftverk AS (selskap under stiftelse) er et samarbeidsprosjekt mellom Sunndal Energi KF (SE), Driva kraftverk DA (DK) og grunneierne Ingebrikt Vollan og Geir Liabø.

Partene har avtalt at SE og DK går inn i selskapet med 34 % hver og at grunneierne eier de siste 32 %.

Sunndal Energi (SE)

Sunndal Energi KF er et kommunalt foretak som er 100 % eid av Sunndal kommune. Sunndal kommune er forsyningsområdet, og SE har 4400 nettkunder og omsetter 104 GWh i eget konsesjonsområde. Gjennom eierskapet i Småvoll kraftverk AS vil SE få økt sin krafttilgang.

Driva kraftverk (DK)

Selskapet eier og driver fra før Driva kraftverk i Sunndal med en installert effekt på 150 MW og årlig middelproduksjon på 550 GWh. Selskapet eies av TrønderEnergi Kraft AS med 75 % og Istad Kraft AS med 25 %. TrønderEnergi Kraft har driftsansvaret for DK og ivaretar også selskapets interesser i Småvoll kraftverk.

Grunneierne

Ingebrikt Vollan eier ca. 70 % av fallrettighetene, mens Driva kraftverk eier resten av fallet. Ingebrikt Vollan eier også grunn langs Ergas vestre side og delvis østre side. Geir Liabø er grunneier langs Ergas østre side nederst i vassdraget.

1.2 Begrunnelse for tiltaket

Eierne av Småvoll kraftverk AS har inngått en avtale om et samarbeid om utbygging og drift av et kraftverk for utnyttelse av et fall i Erga og Kråka.

Bygging av Småvoll kraftverk vil gi samfunnsmessige fordeler gjennom inntekter til grunneiere og kommune, samt yte bidrag til den nasjonale kraftoppdekning. Midt-Norge har i dag et vesentlig kraftunderskudd, og småkraftverket vil bidra med fornybar energi tilvarende forbruket til ca 2000 husstander.

Hoveddata er presentert i Tabell 1.1 Hoveddata.

Tabell 1.1 Hoveddata for installasjon, kostnad og produksjon.

Småvoll kraftverk	Enhet	Alternativ 1	Alternativ 2
Installasjon	MW	15.7	15.1
Produksjon, årlig middel	GWh	40	38
Kostnad	Mill. NOK	108.5	107.6
Utbyggingspris	NOK/kWh	2.7	2.8

1.3 Geografisk plassering av tiltaket

Det er planlagt bygging av Småvoll kraftverk som utnytter vatnet i Erga. Erga er ei sideelv til Driva som ligger i Sunndal kommune i Møre og Romsdal fylke. Kraftverket ligger i luftlinje ca. 32 km sørøst for Sunndalsøra og 29 km vest for Oppdal. Nærmeste tettsted er Oppdal. Kartreferanse, 1:50 000, blad 1420 II. Se Figur 1.1.

Feltet til Småvoll kraftverk har vassdragsnummeret 109.C0 og ligger i Drivavassdraget. Driva har et samlet nedbørfelt på ca. 2500 km². Ergas nedbørfelt er på 26.9 km², og store deler av nedbørfeltet er snauffjellområder. De høyeste toppene er på mellom 1500 og 1700 m. o. h. Det er to vatn i høyereliggende deler av nedbørfeltet, Kråkvatnet på 1137 moh og Tverrbekktjøna på 1408 m. o. h.

[...]

1.4 Dagens situasjon og eksisterende inngrep

Generelt

Vassdraget er ikke regulert fra før og har få tekniske inngrep. I de nedre deler av vassdraget har det tidligere vært et kraftverk, og vannet har vært utnyttet til kverner, sagbruksdrift og fløtning.

RV 70 går forbi prosjektområdet på Drivas søndre side. På Drivas nordside er det en kommunal vei fra riksvegen til utløpsområdet. Derfra er det en privat vei til gården Vollan. Ved utløpsområdet er det en enkel campingplass, samt ett bolighus. Lenger vest ligger gården Vollan. Det går i dag en 22 kV linje gjennom Sunndalen forbi Småvoll, og husene forsynes

med strøm fra en lavvolts ledning fra Lihjell over Driva. For øvrig er det få inngrep i området, bortsett fra enkelte jorder helt nede ved Driva. Driva er et Nasjonalt laksevassdrag.

Det går en tursti opp gjennom Vollalia, som ellers er lite berørt av inngrep. På østsiden av Erga ligger Småvollen naturreservat, med grense helt ned til elva. I øvre deler ligger Vollasetra som benyttes av Kristiansund og Nordmøre Turistforening. Like sør for Vollasetra starter Trollheimen landskapsvernområde. I vernereglene for Trollheimen landskapsvernområde er det gitt åpning for bygging av Småvoll kraftverk.

2 BESKRIVELSE AV TILTAKET

Det tas forbehold om justeringer i størrelsene for rørdiameter, installasjon og driftsvannføringer etter at leverings- og tilbudskontrakter er inngått. Det vises til vedlegg i konsesjonssøknaden for oversiktskart og detaljkart for kraftverket.

2.1 Hoveddata

Småvoll kraftverk presenteres med to alternativer. Andre varianter av prosjektet presenteres under kap. 2.7 etter avtale med NVE (Øystein Grundt, pers. medd.).

De to alternativene skiller seg fra hverandre i hovedsak kun ved plassering av utløpskote, og presenteres derfor sammen for sammenlikningens skyld. De tekniske planene gjengitt her for alternativ 1 og 2 er ikke endret i vesentlig grad i forhold til de som er gitt i meldingen. Se Tabell 2.1 angående hoveddata for alternativene.

Tabell 2.1 Oversikt: hoveddata for kraftverket

Småvoll kraftverk		Alternativ 1	Alternativ 2
TILSIG			
Nedbørfelt*	km ²	22.3	22.3
Middelvannføring*	m ³ /s	1.21	1.21
Alminnelig lavvannføring	m ³ /s	Erga: 0.09, Kråka: 0.02	Erga: 0.09, Kråka: 0.02
KRAFTVERK			
Inntak	moh	890	890
Avløp	moh	211	235
Fallhøyde, brutto	m	679	655
Midlere energiekvivalent	kWh/m ³	1.41	1.36
Slukeevne, maks	m ³ /s	2.7	2.7
Slukeevne, min	m ³ /s	0.1	0.1
Sjakt diameter	m	1.3	1.3
Trykktunnel tverrsnitt	m ²	12.5	12.5
Avløpstunnel tverrsnitt	m ²	35	35
Avløpsrørdiameter	m	1.4	1.4
Tunnel/sjaktlengde, samla	m	1976	1908
Installert effekt, maks	MW	15.7	15.1
Brukstid	timer	2522	2529
PRODUKSJON			
Prod., vinter (1/10 - 30/4)	GWh	8.7	8.4
Prod., sommer (1/5 - 30/9)	GWh	30.9	29.8
Prod., året (ca)	GWh	40	38
ØKONOMI			
Byggekostnad (ca)	MNOK	109	108
Utbyggingspris	NOK/kWh	2.7	2.8

* Teoretisk beregning ved overføring av Kråka til Kråkbekken

Se Tabell 2.2 Oversikt: hoveddata for det elektriske anlegget for en oversikt over generatorytelser, generatorspenninger, transformatorytelser og transformatoromsetning for de to alternativene. Transformatoren er planlagt plassert ute i portalbygget.

Tabell 2.2 Oversikt: hoveddata for det elektriske anlegget

Småvoll kraftverk			
		Alternativ 1	Alternativ 2
GENERATOR			
Ytelse	MVA	18.5	17.8
Spenning	kV	6.6	6.6
TRANSFORMATOR			
Ytelse	MVA	18.5	17.8
Omsetning	kV/kV	6.6/22	6.6/22
KRAFTLINJER			
Lengde (jordkabel/luftspenn)	km	0.14 / 0.28	0.24 / 0.28
Lengde (summert)	km	0.42	0.52
Nominell spenning	kV	22	22
Tverrsnitt kabel	mm ²	95	95

2.2 Teknisk plan

Hovedløsning

Det henvises til detaljkart i vedlegg.

Erga forutsettes utnyttet til kraftproduksjon gjennom bygging av Småvoll kraftverk. Det er presentert to alternativ for prosjektet, hvor alternativ 1 primært ønskes utbygd.

Småvoll kraftverk vil utnytte avløpet fra et felt på 22.3 km² av vassdraget i Erga mellom kt 890 og kote 211 i alt. 1 / kote 235 i alt. 2. Kraftstasjonen legges i fjell ved kote 216 i alt. 1 / 240 i alt. 2 (5 meter høyere enn utløpskoten). Kraftverket bygges med en overføring mellom Kråka og Kråkbekken ved ca kote 1020.

Det forutsettes bygd en inntakdam i betong i med størrelse på ca 50 x 5 m (Bmax x Hmax). Tiltaket medfører ingen regulering av vatn.

Overføringen bygges med enkel sperredam og gravd/sprengt kanal. Nedenfor inntaket i Erga vil vannveien ha tunnelløsning.

Det må legges en ca 420 m linje i alt. 1 / 520 m linje i alt. 2 fra portalbygget for tilknytning til eksisterende 22 kV kraftlinje ved Lihjell. Linja legges delvis som jordkabel, delvis som luftspenn ved eksisterende nett.

Anlegget vil hovedsakelig bli gjennomført veiløst, med unntak av permanente veier til portalbygget (beskrives nærmere nedenfor). Det vil bli benyttet helikopter til nødvendig transport av maskiner og personell på fjellet. En minigraver flys opp til Kråka for bygging av kanal og sperredam. Det legges vekt på en skånsom anleggsgjennomføring, spesielt i landskapsvernområdet. Dette vies spesiell oppmerksomhet i detaljplan.

Riggen ved inntaksområdet består av diverse containere og mannskapsbrakke med lukket avløp. Riggen flys opp.

Hydrologi og tilsig

Grunnlagsdata

NVE har ingen målestasjon i Ergas nedbørfelt. Småvoll Kraftverk AS opprettet en automatisk vannstandslogger i Erga 4. april 2005 med en tidsopløsning på en halv time.

Vannstandsloggeren er plassert ved bunn av foss ved utløpet av Erga. Ved måling av vannføring på ulike vannstander har det blitt etablert en vannføringskurve.

Vannstandsloggeren har også målt temperatur.

Det er også utført to målinger av vannføring og temperatur i både Kråka og Kråkbekken der de deler seg (mellom 1000 og 1100 m o.h.) for å kunne estimere fordelingen mellom disse to bekkene. Målingene ble utført den 29. juni og 28. august 2006, henholdsvis i slutten av vårflommen og i en periode hvor det hadde vært tørt lenge og vannføringen var tilnærmet alminnelig lavvannsføring.

Vannføringsserier for Erga ved planlagt inntak og Kråka ved planlagt sperredam ble utarbeidet på bakgrunn av vannføringsmåling ved utløpet av Erga, og estimert fordeling av vannet ut fra flygelmåling i Kråka og Kråkbekken. Disse seriene ble brukt som grunnlag for å bestemme vannføring i Erga og Kråka på bildene som er tatt på utvalgte steder.

Da det ikke eksisterer en lang tidsserie av vannføring i Erga, må de hydrologiske analysene baseres på en sammenligning og skalering med tidsserier for avløp fra målestasjoner i nedbørfelt med liknende avløpsforhold. I tillegg til vurdering av feltparametere og klimatiske faktorer, er det utført korrelasjonsanalyse mellom vannføringsserien for Erga og aktuelle vannmerker i området rundt. Egen måleserie fra utløpet av Erga er ennå ikke avsluttet, og ikke ferdig kontrollert. Dataene blir kontrollert mot måleserien fra forskjellige målestasjoner i området rundt når det blir gitt tilgang på kontrollerte data fra inneværende år.

NVEs avrenningskart for perioden 1961-1990 er benyttet som grunnlag for beregning av spesifikk avrenning for feltene. Avrenningskartene har en usikkerhet på +/- 20 %.

Produksjonsberegningene ble gjort med programmet nMag2004. Alminnelig lavvannføring (ALV) er beregnet både ved skalering av resultater fra programmet E-tabell og ved bruk av programmet LAVVANN. Den endelige verdien er et vektet middel av resultater fra begge metoder.

Generelt

Ergas nedbørfelt ligger klimamessig i en overgangssone mellom et maritimt og et kontinentalt klima. Det er hyppige innslag av fuktige, maritime luftmasser, men også ofte lokale vær-situasjoner. Topografien i området gir store lokale forskjeller. Det er normalt minst nedbør om våren, mens resten av årsnedbøren er ganske jevnt fordelt. Det kan bli flom i vassdraget hele året, men med en markant smelteflom om våren. Feltet ligger så høyt at det ligger snø der hele vinteren.

Nedbørfeltet til Erga ligger på nordsiden av Sunndalen og er lite og høytliggende. Mellom Volladalen og Sunndalen renner Erga ned en dyp, trang dal før den renner sammen med Driva ved Småvoll. Volladalen er en hengende sidedal til Sunndalen. Høyden i feltet varierer mellom 890 m.o.h. (planlagt inntak) og 1700 m.o.h.

Det største vannet i feltet er Kråkvatnet som ligger i en sidedal mot Volladalen. Kråkbekken renner ut av Kråkvatnet og deler seg i to bekker, Kråkbekken og Kråka, på ca. kote 1100 m.o.h. (bifurkasjon). Kråkbekken løper sammen med Erga oppstrøms planlagt inntaksdam, og Kråka løper sammen med Erga nedstrøms ved ca. kote 600. Se vedlegg for kart over feltet.

Nedbørfeltet til Erga har en høy snauffjellprosent. Nederst i feltet er det noe lav fjellbjørk og en del partier med myr. I henhold til 1:50 000 kartet skal det være to små breer helt innerst i feltet i nord-øst og nord-vest. Området der er ikke befart så det er vanskelig å si noe om hvor vidt de eksisterer fortsatt. Feltet er lite og har et tynt usammenhengende morenedekke og en stor andel av snauffjell. Det er noe selvregulering i feltet, men den er ikke høy. Avrenningen i feltet kan derfor antas å være rask.

Valg av representativ tidsserie for avløp

Det finnes få målestasjoner med lange serier i små, høytliggende felt. Flere målestasjoner har blitt vurdert.

Vannmerke 111.5 Talgøyfoss (1974 – 2005) er benyttet til analyse og beregning. Nedbørfeltet til Talgøyfoss, som ligger nord-vest for Ergas nedbørfelt, har et areal som er en del større enn Ergas nedbørfelt og en større høydefordeling (se Tabell 2.3 under). Selvreguleringsevnen kan derfor være noe bedre i vannmerket 111.5 Talgøyfoss. Den effektive sjøprosenten er ikke høy i noen av feltene og en stor andel av feltet til Talgøyfoss ligger over 700 m o.h. De høyeste toppene i feltene er omtrent like høye.

Korrelasjonsanalysen mellom vannføringsserien i Erga og vannmerke 111.5 Talgøyfoss gav en høy korrelasjon. Sammenligningen mellom målestasjonene tyder på at 111.5 Talgøyfoss har en relativt lik variasjon, med godt sammenfall for flomsituasjonene. Middels flommer blir relativt like, mens de høye flomtoppene ved NVEs vannmerke blir lavere fordi avrenningen i Ergas felt er mye raskere.

Forløpige beregninger tyder på at middelvannføringen i Erga ikke avviker veldig mye fra NVEs avrenningskart, men vannføringsserien er ikke lang nok til å kunne konkludere noe om dette.

Tabell 2.3 Sammenligning av vannmerke 111.5 Talgøyfoss og Erga

Stasjon	Feltareal km ²	Snauffjell %	Eff. Sjø %	Høyde-intervall m o.h.
111.5 Talgøyfoss	149.6	80	0.27	92-1607
Erga	22.3	84	0.6	890-1700

* QN (61-90) er årsmiddelavløpet i perioden 1961-90 beregnet fra NVEs avrenningskart.

Feltstørrelser og tilsig

Feltstørrelser og tilsig (periode 1961-1990) for Småvoll kraftverk er vist i Tabell 2.4 (med overføring av Kråka til Kråkbekken).

Ved planlagt inntak til Småvoll kraftverk drenerer det vann fra tre delfelter:

- Graslibekken
- Volladalen

- *Kråkvannfeltet*

Arealet av alle tre delfeltene blir til sammen 22,3 m² ved Erga ved inntak. Midlere vannføring er for alle feltene til sammen er 1,21 m³/s.

Kråkbekken renner ut av Kråkvatnet og deler seg i to bekker, Kråkbekken og Kråka, på ca. kote 1100 m. o. h. (bifurkasjon). Kråkbekken løper sammen med Erga oppstrøms planlagt inntaksdam, og Kråka løper sammen med Erga nedstrøms ved ca. kote 600. Ved måling av vannføring i Kråka og Kråkbekken er fordelingen av avrenningen fra Kråkvatnet estimert til å være 55 % (Kråkbekken) og 45 % (Kråka). Det er på grunnlag av dette trukket fra 45 % av arealet til Kråkvatnets felt (beregnet fra der bekkene deler seg) og på bakgrunn av dette er nedbørfeltet til Erga i naturlig tilstand beregnet til å være 19.2 km² med en middelvannføring på 1,03 m³/s.

Tabell 2.4 Oversikt: nedbørfelt og avløp med overføring av Kråka til Kråkbekken.

	<i>Felt- størrelse</i>	<i>Spesifikt avløp</i>	<i>Midlere vannføring</i>	<i>Midlere årlig tilsig</i>
	<i>km²</i>	<i>l / s km²</i>	<i>m³/s</i>	<i>mill. m³/år</i>
NEDBØRFELT MED KRÅKA				
<i>Kraftverksfelt (tilsig til inntaket)</i>	22,3	54,2	1,21	38,1
<i>Restfelt ved utløpet av kraftverk</i>	4,6	43,6	0,20	6,4
<i>Kraftverksfelt og restfelt</i>	26,9	44,5	1,41	44,5
SITUASJON ETTER UTBYGGING INKL. SLIPPING AV MINSTEVANNFØRING				
<i>Slukt i kraftverket</i>	-	-	1,21	38,1
<i>Forbi kraftverket</i>	-	-	0,29	9,1
<i>Restfelt ved utløp av kraftverk</i>	-	-	0,20	6,3
<i>Kraftverksfelt og restfelt</i>	-	-	1,41	44,5

Vannføringsendringer

Avrenningen i felt og delfelt er beskrevet i tabeller og kurver for Erga, Kråka og Kråkbekken.

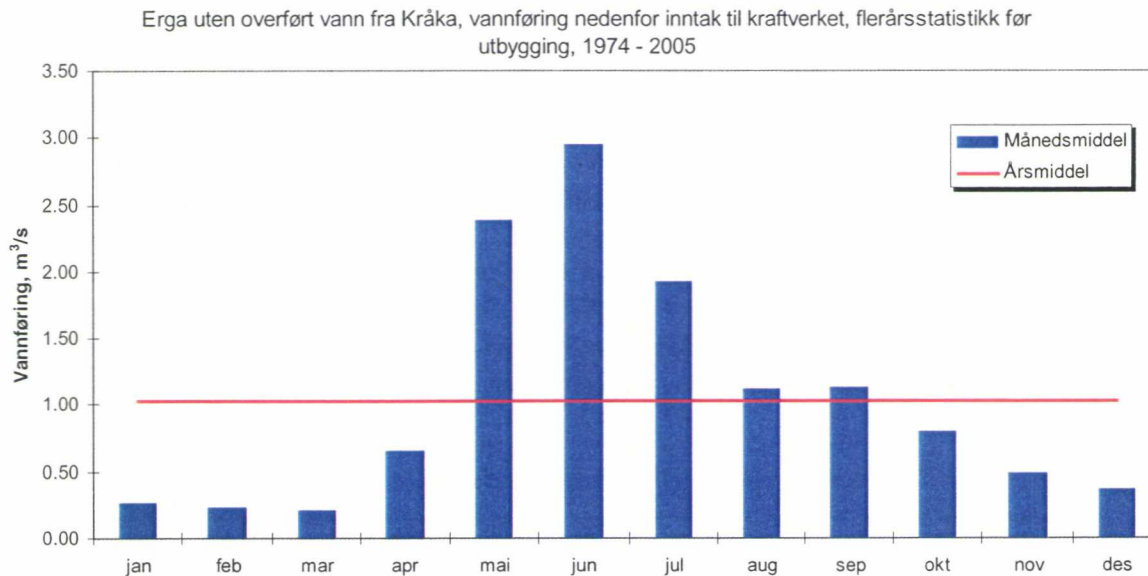
Det er ikke laget vannføringskurver for samløpet av Kråka og Erga før og etter regulering. Avstanden fra samløpet av Kråka og Erga til utløpet av kraftverk er ca. 1 km og vannføringskurver for disse to punktene vil gi små forskjeller.

Restfelttilsaget for de to ulike alternativene for utløpet av kraftverk er så liten at forskjellen i vannføring i elva er ubetydelig. Det er derfor ikke laget ulike vannføringskurver for kraftverk utløp kote 211 og kote 235. Det er imidlertid gjort ulike produksjonsberegninger for ulike utløp.

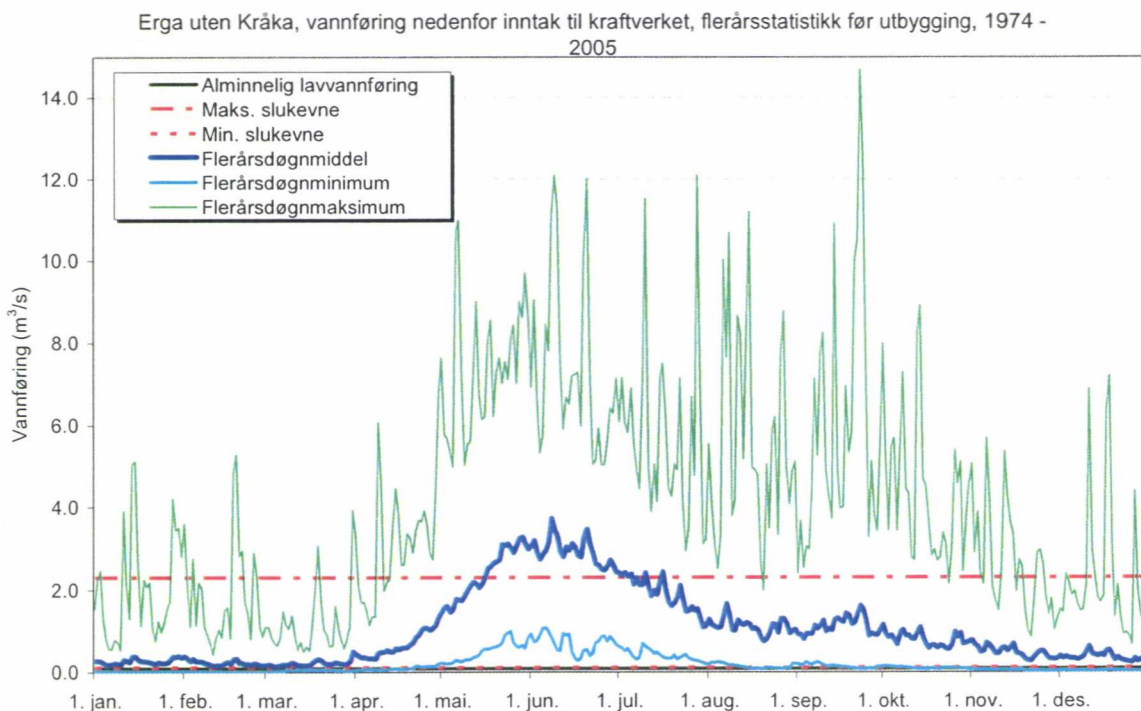
Vannføringsendringer i Erga

Variasjon i avrenningen i Erga nedstrøms inntaket er vist i Figur 2.1 og Figur 2.2. Kurver for vannføringen nedstrøms inntaket av Erga før og etter utbygging med overføring av Kråka i ett tørt, vått og middels år er vist i vedlegg. Tilsvarende kurver er laget for vannføringen rett ovenfor utløpet av kraftverket. Disse er vist i vedlegg.

Varighetskurven for feltet, delt i sommer- og vintersesong er vist i vedlegg. Varighetskurvene viser at det er store forskjeller i avrenningen mellom sommer og vinter. Vintersesongen er preget av lav avrenning.

Figur 2.1 Flerårsstatistikk vannføring: månedsmiddel og årsmiddel

Figur 2.2 Flerårsstatistikk vannføring: døgnverdier.

Kråkbekken og Kråka

Tilsvarende kurver er laget for vannføringen rett ovenfor utløpet av kraftverket. I tillegg er det laget kurver for Kråka og Kråkbekken ved sperredam.

Det ble gjort måling av vannføringen i Kråka og Kråkbekken ved to ulike tidspunkt (se Tabell 2.5), under høy og lav vannføring. Det prosentvise forholdet mellom de to bekkene var omtrent det samme ved de to ulike tidspunktene med 55 % av avrenningen i Kråkbekken og 45 % i Kråka.

Tabell 2.5 Resultater fra måling av vannføring i Kråka og Kråkbekken

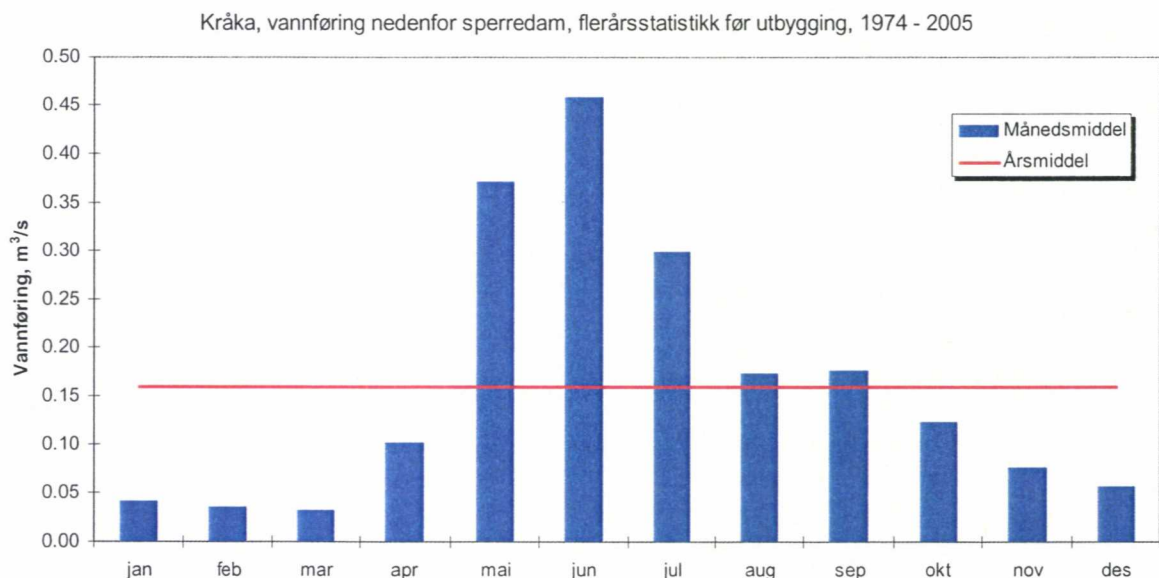
Fordeling Kråka ca 45% / Kråkbekken ca 55%			
29.jun.06			
Kråka	0.383	m ³ /s	46 %
Kråkbekken	0.447	m ³ /s	54 %
28.aug.06			
Kråka	0.051	m ³ /s	43 %
Kråkbekken	0.067	m ³ /s	57 %

I vedlegg er vannføringen i Kråka og Kråkbekken beskrevet før og etter utbygging. Kapasiteten på overføringen av Kråka er planlagt til 2 x middelvannføringen. Det overskytende flomvannet vil gå i overløp over sperredam i Kråka. Dette tilsvarer omtrent vannføringen som ble målt i Kråka den 29. juni. I tillegg slippes minstevannføring om sommeren på 0,04 m³/s.

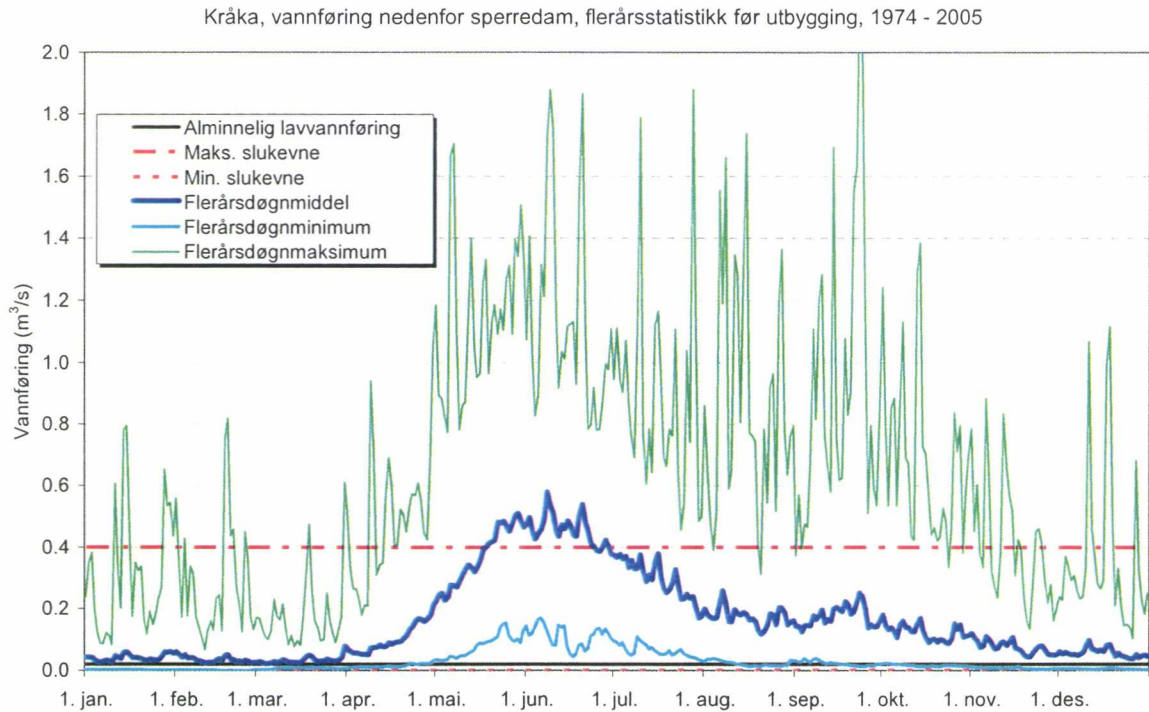
Siden alle vannføringskurvene i de ulike punktene er skalert fra vannmerket 111.5 Talgøyfoss vil variasjonsmønsteret på kurvene være like. Det vil si bl.a. at vannføringens maksimum er nådd samtidig i Erga, Kråka og Kråkbekken. I virkeligheten vil dette variere litt, og man kan anta at avsmeltingen fra Kråkvannfeltet er litt senere, fordi delfeltet er langt og ligger veldig høyt.

Vannføringsendringer i Kråka

Variasjon i avrenningen i Kråka nedstrøms sperredam er vist i Figur 2.3 og Figur 2.4. Kurver for vannføringen i ett tørt, vått og middels år nedstrøms sperredammen før og etter utbygging med overføring av Kråka til Kråkbekken er vist i vedlegg.

Figur 2.3 Flerårsstatistikk vannføring: månedsmiddel og årsmiddel

Figur 2.4 Flerårsstatistikk vannføring: døgnverdier.

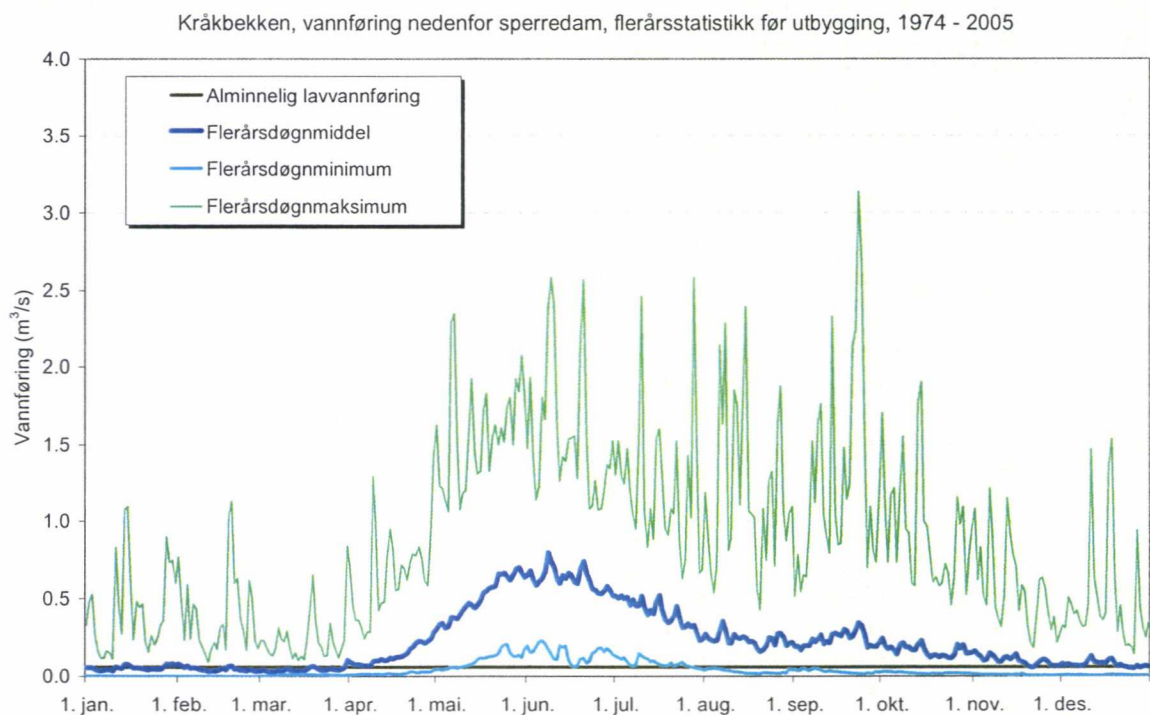
Vannføringsendringer i Kråkbekken

Naturlig variasjon i avrenningen i Kråkbekken nedstrøms kanalen er vist i Figur 2.5 og Figur 2.6. Kurver for vannføringen i Kråkbekken før og etter overføring av Kråka i ett tørt, vått og middels år er vist i vedlegg.

Kråkbekken vil få økt vannføring nedenfor utløpet av kanalen med overføring av vann fra Kråka. Det er vannføringen mellom minstevannføring på $0,04 \text{ m}^3/\text{s}$ og $0,4 \text{ m}^3/\text{s}$ som er foreslått overført.

Figur 2.5 Flerårsstatistikk vannføring: månedsmiddel og årsmiddel

Figur 2.6 Flerårsstatistikk vannføring: månedsmiddel og årsmiddel

Lavvannføringer

Alminnelig lavvannføring er beregnet både med skalering av resultater fra programmet E-tabell og ved bruk av programmet LAVVANN for både Erga og Kråka (se Tabell 2.6 og Tabell 2.7) under. Den endelige verdien er en vektet midling av resultater fra begge metoder. I Tabell 2.8 er beregnet alminnelig lavvannføring, sommer- og vinter 95-persentilen for Erga og Kråka.

Tabell 2.6 Grunnlag for beregning av alminnelig lavvannføring Erga

		Alminnelig lavvannføring Erga uten Kråka		
		m ³ /s	vektfaktor	m ³ /s
ETABELL	(skalert fra VM Talgøyfoss)	0.074	0.5	0.09
LAVVANN		0.104	0.5	

Feltparameter brukt i LAVVANN

region	6	---
feltbredde (areal/akse)	3.7	km
høydeforskjell	804	m
effektiv sjøprosent	0.6	%
snaufjellprosent	84	%
avrenning	54.2	l/s km ²
feltareal	19.2	km ²

Tabell 2.7 Grunnlag for beregning av alminnelig lavvannføring Kråka

		Alminnelig lavvannføring Kråka		
		m ³ /s	vektfaktor	m ³ /s
ETABELL	(skalert fra VM Talgøyfoss)	0.012	0.5	0.02
LAVVANN		0.019	0.5	

Feltparameter brukt i LAVVANN

region	6	---
feltbredde (areal/akse)	1.4	km
høydeforskjell	680	m
effektiv sjøprosent	0.3	%
snaufjellprosent	92	%
avrenning	57.3	l/s km ²
feltareal	3.1	km ²

Tabell 2.8 Lavvannføringer i Erga og Kråka.

	<i>Alminnelig lavvannføring</i>	<i>Sommer 95-persentilen</i>	<i>Vinter 95-persentilen</i>
<i>Erga</i>	0,09 m ³ /s	0,25 m ³ /s	0,05 m ³ /s
<i>Kråka</i>	0,02 m ³ /s	0,04 m ³ /s	0,01 m ³ /s

Flommer

Det er stor variasjon i hvor ofte det er flom, og hvor store flommene blir fra år til år. I vedlagte kurver for et vått, tørt og middels år er største flom i det tørre år på 5,6 m³/s (tilsvarer 7,75 m³/s ved utløpet av kraftverket) og i det våte året på 14,7 m³/s (tilsvarer 20,3 m³/s ved utløpet).

Høyeste vannføring som er målt med flygel ved utløpet i Erga er 18,6 m³/s, men vannføringen har vært høyere.

Middelvannføringen i vått år (1997) er på 9,4 m³/s, i et tørt år (1977) på 4,5 m³/s og et middels år (1991) på 6,2 m³/s. De største flommene forekommer som regel om våren, men det forekommer at høstflommen kan bli like stor.

Reguleringer og overføringer

Utbyggingen forutsetter ingen regulering av vatn i området.

Kråka er planlagt overført til Kråkbekken i en 50 m lang kanal. Inntaket på kanalen blir liggende på ca. kote 1020, rundt 500 m nedstrøms stedet der Kråka og Kråkbekken skiller lag. Plasseringen av kanalen er vurdert på bakgrunn av kort avstand mellom Kråka og Kråkbekken og et flatt og løsmasserikt terreng som sikrer minst mulig inngrep i området. Det er også lite innsyn til dette området. Det ble vurdert å lage en sperre der Kråka og Kråkbekken skilles. Kråka er imidlertid et viktig landskapselement i dette området, i tillegg til at det ville ha medført større tap av inngrepsfrie områder. Dette ble derfor forkastet som alternativ på et tidlig tidspunkt.

Sperredammen er planlagt som en maksimalt 2 m høy gravitasjonsdam av mørk betong. Dammen er planlagt med et tappearrangement for slipping av minstevannføring, en terskel for slipping av overført vann inn i kanalen og et fritt overløp over sperredammen som sikrer at flomvannet ledes i Kråka.

Kanalen graves i løsmasser og planlegges med lite fall for å sikre stabil drift vinterstid. Bunnbredden i kanalen blir ca. 1 m og dybden på kanalen ca. 1 m. Kanalsidene plastres med stein fra utgraving av kanalen og fra overskytende masser etter arbeidet med sperredammen. Kanaltraseen tilpasses terrenget og rette linjer forsøkes unngått så sant dette er praktisk mulig. For å sikre fremkommeligheten for turvandrere bygges det en enkel bro (klopp) over kanalen i tilknytning til turstien som går mot Kråkvatnet.

Inntak

Inntaksmagasinet i Erga får et vannflateareal på ca. 2,6 daa uansett alternativ. Kraftverket kjøres på tilsig med tilnærmet konstant vannstands nivå i inntaksmagasinet (ca +/- 20 cm).

Inntaksdammen er planlagt bygget som en 5 m høy og ca. 50 m bred platedam i mørk betong. Avhengig av resultater fra nøyaktigere oppmåling av damstedet i detaljfasen, kan damaksen få en knekk mot nordvest for å redusere lengden på dammen. Dammens midtseksjon utformes som fritt overløp med nedstrøms isolasjonsvegg. Utsparinger i pilarene sikrer mulighet for kontroll av damplate og pilarer. I tillegg til å isolere og skjerme damplata, vil isolasjonsveggen bidra til et ryddigere og renere inntrykk av damkonstruksjonen i landskapet. Mot begge landfester sløyfes isolasjonsveggen og mellomrommet mellom pilarene dekkes med tørrmur. Det er også aktuelt at inntaksdammen avsluttes med små, massive betongdammer mot begge landfester.

Selve inntaket med inntaksluke og varegrind er planlagt i tilknytning til inntaksdammen. Over inntaket plasseres et lukehus for manøvrering og inspeksjon/vedlikehold av inntaksluke. I tillegg plasseres radiokommunikasjonsutstyr for overføring av signaler fra vannstandsmåling ned til selve kraftstasjonen. Strømtilførsel til dette utstyret kan etableres ved solcelle, vindmølle og/eller en liten vannturbin integrert i dammen.

Vannvei

Det henvises til vedlegg for snitt av vannveiene. Tabell 2.9 Vannvei for alternativ 1 og 2. gir en oversikt over vannveien i alternativ 1 og alternativ 2.

Tabell 2.9 Vannvei for alternativ 1 og 2.

Fra – til	Type	Lengde, m		Tverrsnitt	
		Alt. 1	Alt. 2	Alt. 1	Alt. 2
Fra inntak til kraftstasjon	Sjakt, boret	600 m	600 m	$D = 1.3 \text{ m}$	$D = 1.3 \text{ m}$
	Tunnel, sprengt	690 m	640 m	12.5 m^2	12.5 m^2
Fra kraftstasjon til utløp	Tunnel, sprengt	690 m	670 m	35 m^2	35 m^2
	Rør i tunnel, GRP PN6	690 m	670 m	$D = 1.4 \text{ m}$	$D = 1.4 \text{ m}$

Detaljplanlegging av tunneltraseen er ikke utført.

Kraftstasjon

Kraftstasjonen i fjell får et utsprengt volum på ca. $4\,000 \text{ m}^3$ faste masser. Dette gjelder uansett alternativ. I stasjonen plasseres en Pelton-turbin med slukeevne $2.7 \text{ m}^3/\text{s}$ og minste slukeevne $0.1 \text{ m}^3/\text{s}$. Generatoren er planlagt som synkron-generator med en effekt på ca. 18 MVA.

Se Tabell 2.10 for en oversikt over installasjonsdetaljene de to alternativene. Det gjøres ikke tiltak med sikte på å øke installasjonen senere.

Tabell 2.10 Installasjonsdetaljer alternativ 1 og 2.

Småvoll kraftverk	Effekt MW	Fallhøyde m	Sluk, maks m^3/s	Sluk, min m^3/s
Alternativ 1	15.7	674*	2.7	0.1
Alternativ 2	15.1	650*	2.7	0.1

* Utløpene er på hhv kote 211 og kote 235. Turbinsenter i fjell må plasseres ca 5 m over disse kotene, på kote ca. 216 og kote 240, noe som reduserer fallhøyden.

Det er valgt en slukeevne tilsvarende 225 % av middelvannføringen for begge alternativ. Ulike slukeevner er drøftet, og valget er basert på vurderinger av produksjon, utbyggingspris og konsekvenser for miljø, naturressurser og samfunn.

Veibygging

I alternativ 1 forutsettes det bygd ca 20 m permanent atkomst til kraftstasjonen/tunnelportal fra eksisterende bilvei forbi Småvollen. Denne veien brukes også som anleggsvei i byggeperioden.

I alternativ 2 forutsettes bygd 70 m permanent vei i en skråning av løsmasser like øst for Erga, frem til portalbygget.

For øvrig planlegges prosjektet veiløst da inntak og overføring bygges ved hjelp av helikopter i begge alternativ.

Kraftlinjer

Det går i dag en 22 kV linje gjennom Sunndalen forbi Småvoll. Kraftstasjonen forutsettes tilknyttet linjen ved Lihjell på sørsiden av Driva.

Alternativ 1 krever bygging av 140 m ny jordkabel frem til eksisterende luftspenn over Driva og 275 m luftspenn over Driva til påkoblingspunkt ved Lihjell.

Alternativ 2 krever bygging av 240 m ny jordkabel frem til eksisterende luftspenn over Driva og 275 m luftspenn over Driva til påkoblingspunkt ved Lihjell.

For begge alternativ kommer kabel i tunnelen fra generator til transformator i tunnelportalen i tillegg. Denne legges i egen kabelkulvert. Dette utgjør 690 m for alternativ 1 og 670 meter for alternativ 2.

Det vil bli behov for forsterkning av eksisterende 22 kV linje gjennom Sunndalen. Denne linjen eies og drives av Sunndal Energi. Kraften kan enten leveres til Aura transformatorstasjon eller Lønset transformatorstasjon. Kraften leveres inn i den transformatorstasjonen som bedriftsøkonomisk og samfunnsøkonomisk gir minst kostnad. Det er positive signaler fra begge eiere for mottak av ekstra kraft. Det er tatt høyde for dette i kostnadsvurderingen ved en post for linje- og transformatoroppgradering på 6,5 mill. NOK.

Massetak og deponi

Det vil bli sprengt ut ca. 64.000 m³ løse masser ved alternativ 1 og 62.000 m³ ved alternativ 2. Massene fra sjakt og tunnel vil ha ulik knusningsgrad. Mest mulig av massene skal benyttes til samfunnsnyttige formål som vegbygging, kommunale foretak osv. Det er likevel laget en plan for deponering av massene dersom det viser seg vanskelig å bruke de til andre formål. Ved deponering vil jorda bli tatt av, massene vil bli deponert og planert, og jorda legges til slutt tilbake på toppen.

Ca. 22.000 m³ kan bli plassert på jorden like øst for Ergas utløp. Ca. 27.000 m³ kan bli plassert på et jorde like øst for gården Vollan. Det settes av minst en 10 m bred sone ned mot Driva, og det etableres kantskog der dette ikke finnes i dag, for å forhindre avrenning. Søker har også vært i dialog med Sunndal kommune om disponering av 15.000 m³ (12.000 m³ i alt. 2) til samfunnsnyttige formål. Dersom dette mot formodning ikke skulle bli mulig, er det også muligheter for plassering av massene under matjord på andre jorder i nærheten.

Ved utarbeiding av detaljplan vil det bli fokusert på en oppbygging av deponiene slik at det ikke blir avrenning til Driva. Plassering av massedeponiene er illustrert på kart i vedlegg, samt i vedlegg til konsekvensutredningen (visualisering og tverrskisse).

Kjøremønster og drift av kraftverket

Kraftverket vil kjøres på tilsig med kun et lite buffermagasin bak inntaksdammen. Vannstanden holdes på et mest mulig konstant høyt nivå som måles kontinuerlig i inntaksdammen og måledata sendes til kraftstasjonen ved hjelp av radiosignaler. Alternativt overføres dataene med signalkabel i vannveien.

Det vil ikke bli effektkjøring av kraftverket.

2.3 Kostnadsoverslag

Totale kostnader for kraftverket pr. 1.1.2005 er vist i Tabell 2.11. Kostnadsoverslagene er gjort på bakgrunn av NVEs kostnadsgrunnlag (1.1.2005), anbudspriser fra lignende anlegg og egne vurderinger.

Tabell 2.11 Kostnadsoverslag (mill. NOK) for alternativ 1 og 2.

Småvoll kraftverk	Alternativ 1	Alternativ 2
Reguleringsanlegg	5.4	5.4
Overføringsanlegg	1.0	1.0
Driftsvannvei	35.5	34.6
Kraftstasjon. Bygg	10.3	11.2
Kraftstasjon. Maskin/elektro	28.3	27.4
Transportanlegg. Kraftlinje	6.7	6.8
Uforutsett	8.7	8.6
Planlegging. Administrasjon.	6.7	6.6
Erstatninger, tiltak, erverv, etc.	2.1	2.0
Finansieringsavgifter og avrunding	4.0	3.9
Sum utbyggingskostnader (ca mill NOK)	109	108
Pris: kr/kWh	2.7	2.8

2.4 Framdriftsplan

Småvoll kraftverk AS forventer byggestart tidligst våren 2010. Dette forutsetter godkjente planer og at de nødvendige politiske vedtak blir fattet i tråd med fremdriftsplanen (Tabell 2.12).

Tabell 2.12 Fremdriftsplan for Småvoll kraftverk.

Småvoll kraftverk – Fremdriftsplan	2007	2008	2009	2010	2011
Behandling av søknad og KU i NVE					
Behandling av søknad og KU i OED					
Detaljplanlegging					
Anbudsinnhenting og bygging					

2.5 Fordeler ved tiltaket

Produksjonsberegninger

Det er valgt en slukeevne tilsvarende 225 % av middelvannføringen. Tabell 2.13 oppsummerer midlere produksjon for Småvoll kraftverk ved alternativ 1 og 2.

Tabell 2.13 Midlere sesongdifferensiert produksjon for alternativ 1 og 2. Alle tall i GWh.

Småvoll kraftverk	Alternativ 1	Alternativ 2
Midlere sommerproduksjon (01.05-30.09)	30.9	29.8
Midlere vinterproduksjon (01.10-30.04)	8.7	8.4
Midlere års produksjon (ca)	40	38

Det planlegges slipping av minstevannføring i sommerperioden (1.5. – 1.10) i både Kråka og Erga. Minstevannføringen i Erga tilsvarer 0,25 m³/s og i Kråka 0,04 m³/s. Disse verdiene

tilsvarer sommerperiodens Q95-verdier i de respektive elvene. Minstevannføringer lavere enn dette er vurdert å gi uønskede konsekvenser for bl.a. landskap og friluftsliv, mens høyere minstevannføring er funnet å være lite samfunnsøkonomisk. Dette er basert på vurderinger av tapt produksjon kontra faktisk gevinst for miljøtemaene. Det er også vurdert å slippe minstevannføring i vinterperioden. Dette er heller ikke valgt av samme årsak. Se for øvrig under kap. 2.7, hvor produksjon og utbyggingskostnader for ulike varianter av minstevannføring vises.

Småvoll kraftverk vil gi bidrag til regional og nasjonal kraftoppdekning i et område som i dag har stort underskudd på kraft. I tillegg vil kraftverket gi inntekter til Småvoll kraftverk AS, Sunndal kommune, Møre og Romsdal fylke og staten. Inntektene er beregnet og vises i kap. 3.12. Kraftverket vil bidra til opprettholdelse og utvikling av lokal virksomhet.

2.6 Arealbruk, eiendomsforhold og offentlige planer

Arealbruk

Tabell 2.14 viser en oversikt over arealbruken for alternativene.

Tabell 2.14 Oversikt over arealbruk. Alle tall er gitt i dekar.

Småvoll kraftverk	Alternativ 1	Alternativ 2
Overføring (kanal)	0.1	0.1
Sperredam/inntaksdam	3	3
Massetipp (midlertidig, går tilbake til landbruk)	13	13
Portalområde	0.5	0.5
Veg til kraftstasjon	0.06	0.5
Sum areal (ca)	17	17

Eiendomsforhold

Grunneieroversikt er vist i vedlegg.

De i vedlegget oppførte grunneiere er rettighetshavere til både de fallrettigheter og arealer som er nødvendig for å bygge Småvoll kraftverk.

Grunneierne har i tillegg alle de rettigheter som er nødvendig for å utnytte fallet til kraftproduksjon og som ligger på egen eiendom, herunder arealer for inntak, dam, vannvei, kraftstasjon, uttak av stedlige masser, arealer for veibygging og deponering av masser, m.v..

Utbygger og grunneierne har inngått en avtale om et samarbeid om utbygging og drift av Småvoll kraftverk. Den gir også utbygger alle de rettigheter på grunneierne sin eiendom som er nødvendig for å bygge kraftverkene. Se for øvrig kap. 1.1.

Bygging av Småvoll kraftverk vil medføre problemer for en husstand ved planlagt tunnelpåhugg spesielt ved alternativ 1. Småvoll Kraftverk AS er i positiv dialog med eieren, og frivillige erstatningsavtaler søkes og forventes inngått.

Samlet plan for vassdrag

En utbyggingsplan for vassdraget er tidligere behandlet i Samlet Plan (Samlet plan, Småvoll kraftverk, 1984). Det ble vurdert to alternativ for utbygging. Alternativ A omfatter utbygging med regulering av Kråkvatnet, mens alternativ B ikke vil berøre Kråkvatnet. Alternativ A ble

plassert i kategori II, gruppe 10, mens alternativ B ble plassert i kategori I, gruppe 3. Dette innebærer at alternativ B kan konsesjonssøkes. I vassdragsrapporten fra 1984 ble prosjektet vurdert til å medføre middels negative konsekvenser for naturvern og små eller ingen negative konsekvenser for alle andre fagtema.

Omsøkt prosjekt anses nå betydelig mindre konfliktfylt enn begge alternativ i Samlet Plan Dette begrunnes med at planlagt rørgate med kraftstasjon i dagen er erstattet av tunnel med kraftstasjon i fjell. Veg, kraftlinje og trallebane fram til inntaksdam er tatt ut av planene samt at kanalen for overføring av Kråka er redusert fra 300 m til 50 meter. Den er også plassert bedre i terrenget enn tidligere.

Verneplaner, kommuneplaner og andre offentlige planer

Trollheimen landskapsvernområde

Øvre deler av prosjektområdet er vernet etter naturvernloven og inngår i Trollheimen landskapsvernområde. Vernegrensa går like nedenfor Vollasetra, og verneformålet er:

"[...] å ta vare på eit særmerkt og vakkert fjellområde med skog og seterdalar og eit rikt plante- og dyreliv" (www.lovdato.no).

I vernereglens kapittel 1.2. står følgende:

"Reglane i 1.1 er ikkje til hinder for: [...]"

c) Utbygging av Småvoll kraftverk utan regulering av Kråkvatnet. (Småvoll Alt. B, jf. St.meld. nr. 53 1986-87). "

Småvollen naturreservat

Deler av Ergas østre side omfattes også av naturvernloven, gjennom Småvollen naturreservat. Grensene går helt ned til Erga, samt ned mot den kommunale vegen inn mot Småvollen og Vollan.

Verneformålet er:

"[...] å ta vare på ein floristisk interessant almeskogslokalitet i den indre delen av Sunndalen med det naturlege plante- og dyrelivet"(www.lovdato.no).

Vernereglens § 3 sier blant annet:

"2. Alt dyrelivet, medrekna reirplassar og hiområde, er freda mot skade og øydelegging. Nye dyrearter må ikkje forast inn.

3. Det må ikkje setjast i verk tiltak som kan endre naturmiljøet, som t.d. oppføring av bygningar, anlegg og faste innretningar, parkering av campingvogner, brakker o.l., opplag av båtar, framføring av luftleidningar og kloakkleidningar, bygging av vegar, drenering og anna form for tørrlegging, uttak, oppfylling og lagring av masse, utføring av kloakk eller tilførsel av konsentrert forureining, tømning av avfall, gjødsling, kalking og bruk av kjemiske plantevern- eller skadedyrmiddel. Forsøpling er forbode. "

Nasjonale Laksevassdrag

Driva er vedtatt som Nasjonalt Laksevassdrag. Retningslinjene for forvaltning av disse vassdraga er enda ikke vedtatt, men i høringsforslaget står det at det skal tas særskilt hensyn til laksen i forvaltning av vassdraget. Det skal ikke gjennomføres nye tiltak som kan være til

skade for laksen. Tiltak kan gjennomføres når det ikke fører til endring av naturlig vannføring, vanntemperatur, vannkvalitet eller vandringsforhold som er av nevneverdig negativ betydning for laksen. Driva er i dag infisert av lakseparasitten *Gyrodactylus salaris*.

Verneplan for vassdrag

Vassdraget omfattes ikke av verneplan for vassdrag. Nærmeste vernede vassdrag er vassdragsområdet Driva, Kongsvoll, Hjerkin, som ligger på sørsiden av Sunndalen.

Fylkesplan

Møre og Romsdal Fylkes arealpolitiske retningslinjer sier at man ønsker å stimulere til økonomisk levedyktige næringer der kultur- og opplevelsestjenester er drivkreftene. Samtidig ønsker de også å utvikle et verdiskapende fylke basert på energiresursene. Ellers omfattes ikke området av spesielle planer.

Lokale planer

I kommuneplanens arealdel reguleres arealet som LNF - område. Kommunen har tre restriksjonskategorier for LNF (1- streng, 2- noe streng, 3- mild). Fra vernegrensa ned mot Småvollen og Vollan er arealet regulert til kategori 1. Området rundt Småvollen og Vollan er regulert til kategori 3. Bestemmelsene omhandler kun bolig-, ervervs- og fritidsbebyggelse i LNF-sonen, og i sone 1 fremheves det at det er spesielt viktige friluft-, natur- og landbruksinteresser i området.

I Sunndal kommunes gjeldende næringsplan er hovedmålene for landbruksplanen oppsummert med at strategi og tiltak inkluderer bl.a. at utvikling av nye næringer i tilknytning til landbruket og bygdene. Mulig satsing på småkraftverk oppsummeres her som mulig tiltak. Ellers omtales ikke dette feltet spesielt.

I energiutredningen for Sunndal kommune står det at produksjonsunderskuddet i Møre og Romsdal i dag er ca. 4 TWh, og at energiforbruket er stigende.

2.7 Alternative utbyggingsløsninger

Samlet Plan alternativ B

Overføringen av Kråka er nevnt i Samlet Plan-rapporten for prosjektet, og på kartet er den plassert ca. på kote 900. En kanal i dette området vil få en lengde på ca. 300 meter, og vil gå gjennom et søkk i terrenget.

Det omsøkte alternativ med kanal på kote 1020 gir et betydelig mindre inngrep og vil ikke i like stor grad fremstå som en sperre i terrenget slik som Samlet Plan-alternativet. En noe lengre strekning av Kråka vil imidlertid bli berørt av redusert vassføring. En enkel installasjon like nedenfor Kråkvatnet, hvor Kråkbekken bryter ut av Kråka, ville gitt det minste tekniske inngrepet. Dette ville imidlertid gitt en lengre strekning i Kråka med redusert vannføring, samt at det ville blitt mye mer synlig i terrenget enn den presenterte løsningen. Overføringsalternativet på kote 1020 er derfor valgt selv om kostnadene blir noe høyere.

Kraftstasjon i dagen

Løsning med kraftstasjon i dagen omsøkes ikke av flere grunner. Kraftstasjon i dagen ville gitt større negative konsekvenser for flere fagtema, noe som er omtalt i konsekvensutredningen.

Denne løsningen ville også medført et langt tilløpsrør inn til turbinen, noe som ikke er ønskelig som følge av et særdeles høyt vanntrykk.

Alternativ 1 og 2 uten overføring av Kråka

I utredningsprogrammet ble det fremmet krav om utredning av de skisserte alternativene uten overføring av Kråka til Kråkbekken. Det er gjort fullverdige analyser av dette. Konsekvenser for de ulike fagtemaene dersom man utelater Kråka vises i konsekvensutredningen.

Feltstørrelser og tilsig (periode 1961-1990) for Småvoll kraftverk uten overføring av Kråka til Kråkbekken vises i Tabell 2.15. vannføringskurver ved utbygging av alternativene uten Kråka vises i vedlegg.

Tabell 2.15. Oversikt: nedbørfelt og avløp uten overføring av Kråka til Kråkbekken. Slukeevne er satt til 225 % av middelvannføringen.

	<i>Feltstørrelse</i> km ²	<i>Spesifikt avløp</i> l / s km ²	<i>Midlere vannføring</i> m ³ /s	<i>Midlere årlig tilsig</i> mill. m ³ /år
NATURLIG SITUASJON				
<i>Kraftverksfelt (tilsig til inntaket)</i>	19,2	53,7	1,03	32,4
<i>Restfelt ved utløp av kraftverket</i>	7,7	50,6	0,39	12,1
<i>Kraftverksfelt og restfelt</i>	26,9	52,4	1,41	44,5
SITUASJON ETTER UTBYGGING INKL. VANNTAP				
<i>Slukt i kraftverket</i>	-	-	0,74	23,3
<i>Forbi kraftverket</i>	-	-	0,29	9,1
<i>Restfelt ved utløpet av kraftverk</i>	-	-	0,39	12,1
<i>Hele feltet frem til kraftstasjon*</i>	-	-	1,41	44,5

* Tilnærmet likt med utløp både ved kote 211 og 235.

Økonomi og produksjon for alternativene uten overføring av Kråka og med overføring av Kråka vises sammen i Tabell 2.16 for sammenlikningens skyld.

Tabell 2.16 Produksjon og utbyggingskostnad ved ulike alternativ med og uten overføring av Kråka. De grå feltene viser henholdsvis alternativ 1 og 2 i søknaden.

Inntak kote 890, utløp kote 211				
	<i>Med kråka</i>		<i>Uten Kråka</i>	
	Produksjon	Utbyggingspris	Produksjon	Utbyggingspris
Uten minstevannføring	43.9	2.5	37.5	2.8
Minstevannføring sommer*	40	2.7	33.8	3.1
Helårs minstevannføring**	38.6	2.8	33.0	3.1

Inntak kote 890, utløp kote 235				
	<i>Med kråka</i>		<i>Uten Kråka</i>	
	Produksjon	Utbyggingspris	Produksjon	Utbyggingspris
Uten minstevannføring	42.4	2.5	36.2	2.8
Minstevannføring sommer*	38	2.8	32.5	3.2
Helårs minstevannføring**	37.2	2.9	31.7	3.2

* *Med Kråka: Erga=0,25 m³/s, Kråka=0,04 m³/s.*

Uten Kråka: Erga=0,25 m³/s.

** *Sommer er minstevannføringa som angitt ovenfor.*

Vinter: Med Kråka: Erga=0,05 m³/s, Kråka=0,01 m³/s.

Uten Kråka: Erga=0,05 m³/s.

Alternativene uten Kråka gir vesentlig mindre produksjon enn alternativene med overføring, uten at det endrer prosjektets påvirkning på miljø vesentlig. Dersom Kråka ikke overføres, vil påregnelig fremtidig tilsig fra Kråkbekken være usikkert, da området hvor bekkene deler seg er ustabil. I flomsituasjoner/ising endrer området karakter ved erosjon. Dette kan sannsynligvis skje igjen og det medfører endrede vassføringsforhold i bekkene. I verste fall kan vassføringen i Kråkbekken over tid reduseres med tilsvarende redusert tilsig til inntaket for kraftverket. En slik fremtidig usikkerhet for produksjonsevnen til kraftverket er svært lite ønskelig.

På bakgrunn av at overføringen gir en betydelig kraftmengde uten stor miljøpåvirkning og at fremtidig påregnelig tilsig fra Kråkbekken uten overføring fremstår som usikkert, ønsker Småvoll kraftverk AS ikke alternativet uten overføring av Kråka realisert. Helårs minstevannføring er vurdert å gi lite vesentlige effekter for de utredete temaene. Ut fra en samfunnsøkonomisk vurdering foreslås derfor ikke denne løsningen.

3 VIRKNING FOR MILJØ, NATURRESSURSER OG SAMFUNN

Dette kapittelet er sammendrag av konsekvensutredningen. Det vises derfor til denne for utdypende opplysninger.

I vurderingene av konsekvenser for miljø er det vurdert større områder enn traséer (linjer, veier, vannvei) markert på kart. Mindre justeringer av traséene forventes derfor ikke å gi uforutsette effekter på de ulike miljøtema og behov for nye utredninger. For enkelte fagtema,

som kulturminner, vil det være en fordel at vannveiens trasé til en viss grad er fleksibel frem til detaljplan.

3.1 Hydrologi

På årsbasis vil 74 % av vannmengden utnyttes til kraftproduksjon. Det vil bli stans i kraftverket ved vannføring under $0.1 \text{ m}^3/\text{s}$, og flomtap vil skje ved vannføring over $2,7 \text{ m}^3/\text{s}$.

Varighetskurver og vannføring før og etter utbygging er vist i vedlegg.

For å vise endringene i vannføringsforholdene er det valgt fire referansesteder i elva.

1. Like nedstrøms inntak i Erga på kote 890 m o.h.
2. Kråkbekken ved sperredam ca. kote 1020 m o.h.
3. Kråka ved sperredam ca. kote 1020 m o.h.
4. Erga rett oppstrøms utløp av Småvoll kraftverk.

Tabell 3.1 illustrerer antall dager turbinen vil stå på grunn av lavere vannføring enn minste slukeevne i kraftverket ($Q < Q_{\text{min,sluk}}$), og antall dager med vannføring større enn maksimal slukeevne ($Q > Q_{\text{max,sluk}}$). Illustrasjonen er gjort for utvalgt vått, tørt og median år.

Tabell 3.1 Illustrasjon av vannføring i forhold til slukeevne i utvalgte år. Antall dager med overløp over inntaksdammen i like mange år.

		antall dager med	
		$Q < Q_{\text{min,sluk}}$	$Q > Q_{\text{max,sluk}}$
vått år:	1997	14	89
tørt år:	1977	123	26
med. år:	1991	47	54

Vannføringene i Erga og Kråka vil bli redusert nedenfor inntaket etter regulering.

I Kråka er det foreslått en minstevannføring på $0,04 \text{ m}^3/\text{s}$ om sommeren. Ved flom er det foreslått at når vannføringen i Kråka overskrider to ganger middelvannføringen (anslått til å være $0,4 \text{ m}^3/\text{s}$), slippes dette i Kråka. Vannføringen i intervallet mellom minstevannføring og flomvannføring (definert til to ganger middelvannføring) slippes i Kråkbekken.

Kråkbekken vil få økt vannføring fra kanalen og nedover ved overføring av vann fra Kråka. Den midlere vannføringen i Kråkbekken vil øke mest i sommersesongen. I vinterhalvåret kan man anta at de to bekkene vil være tilfrosset mye av tida. Om vinteren er det ikke foreslått noen minstevannføring i elvene. Om vinteren vil det ikke bli noen store endringer på noen av elvestrekningene.

Nedstrøms samløpet mellom Erga og Kråkbekken vil vannføringen være litt større enn ved ingen overføring av Kråka.

Nedstrøms samløpet mellom Kråka og Erga vil vannføringen bli litt mindre enn ved ingen utbygging.

Nedenfor utløpet kraftverket vil vannføringen bli omtrent som før. Tiltaket vil derfor ha ubetydelig virkning for de hydrologiske forholdene til Driva.

3.2 Vanntemperatur, isforhold og lokalklima

Etter tiltaket vil Erga og Kråka bli islagt noe tidligere enn før, men på grunn av at tilsiget er lavt store deler av vinteren vil dette være små endringer.

Nedstrøms inntaket i Erga vil temperaturen øke noe om sommeren og synke marginalt vinteren. Temperaturendringen om vinteren vil imidlertid omtrent ikke være merkbar på grunn av lavt tilsig om vinteren. Dette medfører også at kraftverket vil stå i perioder og forholdene vil da være omtrent som før regulering.

Nedstrøms utløpet vil man om vinteren tidvis kunne merke en liten virkning, ved at vannet er mindre nedkjølt enn i dagens situasjon. Elva kan dermed bli islagt senere og sjeldnere nedstrøms utløpet. Dette avhenger imidlertid av hvor mye kraftverket kommer til å være i drift om vinteren. Denne effekten vil imidlertid være liten og må ikke sammenliknes med forholdene nedstrøms et kraftverk med magasin.

Åpen elv kan medføre mer frostrøyk lokalt ved brua periodevis. Tiltaket vil påvirke lokalklimaet i liten grad ellers i tiltaksområdet.

Tiltaket vil ha liten negativ konsekvens (-) for vanntemperatur, isforhold og lokalklima

3.3 Grunnvann, flom og erosjon

Mye av grunnvannet går i fjell langs Erga. Langs Kråkbekken går grunnvannet en stor del i løsmasser (morenemateriale).

Erga dekker et lite areal i forhold til grunnvannsystemet ellers og vil ikke kunne påvirke grunnvannsforholdene i stor grad. Det vil fortsatt være stor avrenning i elva i perioder. I tillegg er det foreslått minstevannføring i elva høyere enn alminnelig lavvannsføring. Endringene i grunnvannet kan antas å bli små langs Erga. De samme forholdene gjelder for Kråka. Dette gjelder også for alternativ uten overføring av Kråka nedenfor samløpet.

Langs Kråkbekken går en stor del av grunnvannet i løsmasser (morenemateriale). Selv om vannføringen øker i en del perioder er ikke økningen stor nok til å endre grunnvannsforholdene vesentlig.

Mellom utløpet av Volladalen og Sunndalen har Erga gravd ut en dyp dal. I dalbunnene i Volladalen og langs Kråkbekken er det sammenhengende moreneavsetninger. Kråkbekken deler seg i to og danner slik Kråka ved 1100 m.o.h. Området er svakt hellende myrterreng på morene. Kråkbekken renner i moreneavsetninger som er lett eroderbar, og det skjer erosjon i disse avsetningene under flom. Det skjer også en del erosjon i Kråka på dette partiet.

Det går en del skred i de bratte fjellsidene ned mot Erga, spesielt i flomperiodene. I forbindelse med disse skredene er det til dels stor transport av materiale. Suspendert materiale fraktes ut raskt. Det er også en del bunntransport av til dels store steiner.

I Kråkbekken vil erosjonen kunne øke noe i en periode etter overføring av Kråka før det igjen stabiliserer seg. Hovederosjonen forventes å komme i avsetningen nedstrøms utløpet av planlagt kanal. Erosjon er naturlig i dette området, og generelt skjer erosjon hovedsakelig under flom. Det overføres aldri mer enn 0,4 m³/s, og under flomperioder vil det overførte vannet utgjøre en liten andel av flomvannet (se vedlegg).

I Erga og Kråka vil vannføringen bli redusert i perioder, men de største flommene er ikke vesentlig redusert. Slukeevnen til kraftverket blir liten i forhold til flomvannføringene. Flommene vil fortsatt være dominerende erosjonsprosess.

Inntaksdam og sperredam ligger i Volladalen i delvis flatt og svakt hellende terreng og er lite utsatt for ras.

Det er ikke registrert at de foreslåtte alternativer for plassering av kraftstasjon (i fjell og i dagen, utløp 211 og 235) er rasutsatt område.

Det er stor variasjon i hvor ofte det er flom og hvor store flommene blir fra år til år. I søknadens vedlagte vannføringskurver er største flom i det tørre år på 5,6 m³/s (tilsvarer 7,75 m³/s ved utløpet av kraftverket) og i det våte året på 14,7 m³/s (tilsvarer 20,3 m³/s ved utløpet). Høyeste vannføring som er målt med flygel ved utløpet i Erga er 18,6 m³/s, men vannføringen har vært høyere.

Middelvannføringen i vått år (1997) er på 9,4 m³/s, i et tørt år (1977) er på 4,5 m³/s og et middels år (1991) på 6,2 m³/s. De største flommene forekommer som regel i vårflommen, men det forekommer at høstflommen kan bli like stor.

Nedstrøms inntaket i Erga vil forholdene bli det samme med og uten overføring av Kråka. Årsaken er at det overførte vannet fra Kråka vil gå som driftsvannføring gjennom kraftverket, og flomvannet skal fremdeles gå i Erga. Nedstrøms samløpet av Kråka og Erga vil vannføringen bli noe høyere uten overføring av Kråka enn alternativet med overføring av Kråka.

Det vil bli en reduksjon av de middels store flommene, men reguleringen vil ha ikke ha effekt av betydning på de største flommene. Flommene vil fremdeles opprettholde sin funksjon gjennom erosjon og opprenskning, og vil gi både Kråka og Erga tilnærmet samme uttrykk som før regulering.

Konsekvenser for grunnvann, flom og erosjon vil bli små negative (-).

3.4 Biologisk mangfold

Fisk og annen ferskvannsbiologi gjengis i kap. 3.5.

Dagens verdi

Naturmiljøet i Sunndalen er rikt, og det er gjort flere detaljkartlegginger av prosjektets nærområde. Småvollen naturreservat har grense helt ned mot Erga, og Trollheimen landskapsvernområdet berøres av tiltaket. Da landskapsvernområdet ble opprettet, ble det åpnet for at vernet ikke skulle være til hinder for bygging av Småvoll kraftverk.

Det er frodig vegetasjonen i området. Frisk furu-lavurtskog, småbregneskog, blåbærskog, naturbeitemark og fattig bakkemyr utgjør vegetasjonstypene fra sør til nord i prosjektområdet, og i lavurtskogen og naturbeitemarka er det registrert flere sjeldne insekter, sopp og karplanter. Flere av vegetasjonstypene ved prosjektområdet er markert som "svært viktige", "viktige" og "lokalt viktige" områder i Sunndal kommunens kartlegging av prioriterte naturtyper. Ytterligere en lokalitet (kalkskog i Vollalia) anbefales inkludert som "viktig" som følge av konsekvensutredningen. Undersøkelser av lav/mosefloraen langs vannstrengen gav ingen interessante funn. Det kan likevel ikke utelukkes at gunstige mikroklima for sjeldne arter kan finnes, da det ikke var tilrådelig å undersøke samtlige områder på grunn av fare for egen sikkerhet.

Kråka og Kråkbekken renner gjennom høyfjellsområder med fattig berggrunn, og vegetasjonen langs bekken er lite frodig.

Fossekall er vanlig forkommende både langs Erga og andre elver i Sunndalen. Kongeørn hekker i Småvollen naturreservat, rett øst for Erga, og sammen med jerv som yngler inne i Volladalen, er disse artene de eneste høyerestående dyr i området som er rødlistet. Ellers finnes vanlig forekommende arter som hjort og rådyr.

Det er små arealer som blir direkte påvirket av utbyggingen. Disse begrenser seg til områder i umiddelbar nærhet til vannstrengen, fattig bakkemyr ved inntaksområdet og lyng- og viersamfunn ved Kråka og Kråkbekken.

Disse berørte områdene har middels til stor verdi for biologisk mangfold, som følge av at kongeørn hekker innen influensområdet.

Det er imidlertid viktig å merke seg at områder som Vollasetra og Vollalia da ikke er tillagt vekt, på grunn av at disse områdene ikke berøres av tiltaket. Inkluderes disse områdene vil verdien bli høyere, både på grunn av en særdeles rik insektsfauna, rik flora og funn av rødlistede arter

Konsekvensvurdering ved alternativ 1 og 2

Det vil fremdeles gå betydelige mengder vann i både Kråka og Erga i vekstsesongen, og det forventes ikke at arts mangfoldet skal bli redusert ved en utbygging. Variasjonen vil også bli opprettholdt, ved at flomvann fortsatt vil gå i vassdraget i betydelig grad. I alternativ 2 planlegges utløpet av kraftstasjonen ovenfor den nederste fossen i Erga, noe som vil være positivt for lavurtvegetasjonen i dette området. Det forventes ubetydelig negativ påvirkning av endret vannføring på vegetasjonen som ligger innenfor Småvollen naturreservat. Det forventes også få endringer av vegetasjonen ved Kråka og Kråkbekken. Vollalia vil ikke påvirkes av tiltaket.

Dammen gjør at det blir økt grunnvannsstand i nærområdet til dammen, noe som igjen medfører at myra på sikt vil utvikle seg mot et mer mykmatte-kompleks helt i nærheten til dammen.

Anleggsarbeidet vil medføre en del helikoptertrafikk, samt andre støyende aktiviteter. Dette vil sannsynligvis være svakt forstyrrende på jervens aktivitet i anleggstida, med det er svært lite trolig at det vil kunne gi seg utslag i lavere ynglesuksess. Ingen effekt forventes i driftsperioden. Anleggsarbeidet vil kunne påvirke kongeørnas hekking i Småvollen naturreservat, like ved Erga, men dette er det mulig å unngå ved å regulere helikoptertrafikken. Kongeørna vil sannsynligvis også fortsette å benytte området til hekking i senere år om den skulle sky området i anleggstida. Redusert vannføring forventes ikke å føre til at fossekall forsvinner fra elva, og ved alternativ 2 vil den nederste fossen være uforandret. Dette er fordelaktig for fossekall i denne delen av elva.

Konklusjon for alternativ 1 og 2

Verdien av naturmiljøet i de enkelte influensområdene er vurdert å være middels for de fleste men middels/stor for fauna (kongeørnlokalitet). Påvirkningen fra alternativ 1 og 2 skiller seg lite fra hverandre. Det vil være inntaksdammen og redusert vannføring som vil utgjøre den største påvirkningen på naturmiljø (vegetasjon) i driftsfasen. I anleggsfasen vil ferdsl med helikopter og anleggsmaskiner utgjøre størst problem. Da er det fauna (kongeørnlokaliteten) som vil kunne bli mest negativt påvirket.

For begge alternativ vil det i anleggsfasen derfor kunne bli middels til stor negativ påvirkning på naturmiljø (dette lar seg redusere til middels negativt ved avbøtende tiltak), og i driftsfasen forventes det middels negativ påvirkning.

Samlet vurdering gir en middels negativ (--) konsekvens for begge alternativ i driftsperioden og middels/stor negativ (---) konsekvens i anleggsperioden. Alternativ 2 er imidlertid svakt bedre enn alternativ 1, men det gir ikke utslag i konsekvensgrad.

3.5 Fisk og annen ferskvannsfauna

Dagens verdi

Ferskvannstilknyttet fauna er ikke undersøkt spesielt, men basert på vurderinger av vannhastighet og vannkvalitet (Tabell 3.2), er det lite sannsynlig å finne sjeldne arter i området.

De berørte elvene var opprinnelige fisketomme, men utsettinger i Kråkvatnet har gjort at det nå finnes "bekkørret" i Kråka, Kråkbekken og Erga. I biologisk sammenheng er dette imidlertid ikke høyt verdsatt, som følge av at den opprinnelig er utsatt. Ørreten finnes hovedsakelig i elvene oppstrøms planlagte inngrep, da både Kråka og Erga er uegnet for fisk lenger ned. I biologisk mangfold - sammenheng er dette mindre interessant som følge av at arten ikke er opprinnelig.

Erga renner ut i Driva, som er et Nasjonalt Laksevassdrag. Elva er imidlertid infisert av lakseparasitten *Gyrodactylus salaris*, noe som gjør at elva foreløpig kun har bestander av ørret i dag. Driva er imidlertid regnet å være en av Norges beste sjøørret-elver. Fra Ergas utløp til vandringshinderet for fisk er det ca 100 meter. Det er sannsynlig at det vil gå opp lakseyngel i dette området ved gunstige vannføringer når Driva blir *G. salaris*-fri, men det er lite sannsynlig at elva foretrekkes til gyting. Ved gunstige vannføringer går det i dag sannsynligvis opp noen sjøørretyngel i Ergas utløp, og det er også mulig for sjøørret å gyte i Erga. Substratet er imidlertid i stor bevegelse, bl.a. fordi det er kraftige flommer i elva. Dette gjør at gyting anses som lite gunstig. Det er ikke kjent at noen har sett smolt i Erga.

Samlet sett har prosjektets influensområde middels verdi for fisk og annen ferskvannsfauna.

Konsekvensvurdering

Det er en risiko for at arbeid i vannstrengen kan medføre økt partikkelinnhold (turbiditet) i vannet. Uhell kan også gi små oljelekkasjer som går ut i elva. Dagens tilstand i Kråka og Erga viser meget god vannkvalitet, også når det gjelder turbiditet. Dette gjør at det tåles mer utslipp enn i elver som allerede har forringet vannkvalitet. Tilslamming som følge av anleggsaktiviteten forventes ikke, da flommer vil spyle bort eventuelle utfellinger.

En driftsstans vil kunne gi en brå dropp i vanddekket areal. I vinterperioden vil et utfall i driften føre til at vannstrengen nedenfor utløpet vil bli tørrlagt. Produksjonsarealet i Erga er dårlig, men dersom man likevel antar en "normal" produksjon, gir det 20-25 ørretsmolt. Dette vil omtrent halveres ved utbygging av alternativ 1, slik at produksjonen da blir 10-15 ørretsmolt. Det er da denne produksjonen som vil falle bort ved et uheldig utfall av driften. For alternativ 2 vil ikke produksjonspotensialet bli endret, slik at potensielt 20-25 ørretsmolt kan dø som følge av driftsstans. Med bakgrunn i at betydningen av dette eventuelle produksjonspotensialet betyr lite for fiskestammene i Driva, vil dette bortfallet ha liten betydning uavhengig av alternativ. Det forventes ikke gassovermetning ved Småvoll kraftverk,

på grunn av at dammen vil ha et relativt stabilt vannspeil, med et dypt neddykket rør. Det er heller ingen inntak av andre bekker undervegs.

Etter at dammen er etablert, forventes det at området vil bli et favorisert oppholdssted for fisk. Lite svingninger i vannstand vil bidra til at området også vil være gunstig for fisk over tid.

Ved $pH > 8$ kan nitrogenforbindelser omdannes til ammoniakk, som er giftig for fisk. Ved Driva vil imidlertid evt. konsentrasjoner fortynnes svært raskt, og det forventes ingen effekt på fiskestammen i Driva selv om det skulle lekke ut og omdannes. Ved planlagte arrondering og oppbygging, forventes det ikke at deponiet utgjør noen konflikt.

Det forventes middels negative (–) konsekvenser for fisk og ferskvannsbiologi i prosjektområdet, men ubetydelig effekter i Driva.

3.6 Landskap og inngrepsfri natur

Dagens verdi

Erga er ei sideelv til Driva, som ligger i Sunndal kommune i Møre og Romsdal fylke. NIJOS (Norsk Institutt for jord- og skogkartlegging) har delt landet inn i 45 landskapsregioner med 444 underregioner. Etter denne inndelingen ligger den øvre delen av undersøkelsesområdet i landskapsregion 16 "høgfjellet i Sør-Norge". Dalsidene nedover mot Driva ligger i et grenseområde mellom region 27 "dal- og fjellbygdene i Trøndelag" og region 23 "indre bygder på Vestlandet". Undersøkelsesområdet byr på en veksling i landskapet fra de åpne fjellområdene ved Ergas kilder i Trollheimen og Volladalen, via godt vedlikeholdte seterområder øverst i skogbandet rett under fjellet, til bratte lier med frodig løvskog og kulturmark nedover mot dalbunnen. Nederst finner vi storelva Driva som slynger seg som et bånd i bunnen av dalføret.

Erga og Kråka preger landskapet i varierende grad på strekningen. Mellom Vollasetra og Småvollen er vassdraget for det meste skjult av tett løvskog og kun synlig for den som beveger seg helt fram til elvestrengen. På noen få men viktige punkter er elvene imidlertid et meget viktig element for opplevelsen av landskapet. Dette gjelder spesielt ved fossen ved Småvoll, ved grensen til Trollheimen landskapsvernområde, ved Vollasetra og brua rett nord for Vollasetra der stien krysser Erga i bru over et strykparti med mye hvitt vann. På disse punktene har vannføringen i Erga stor betydning for landskapsopplevelsen.

Vekslingen i landskapet fra snauffjellet i Trollheimen, via idylliske setertrakter til bratte lier ned mot Driva, gjør at landskapet i området oppleves som svært variert. Området har flere synlige spor etter tidligere tiders jordbruksdrift og byggeskikk og landskapet er forskånet for skjemmende tekniske inngrep. Det oppleves derfor som helhetlig. Rik og frodig vegetasjon, dramatiske landformer og flere synlige fossefall og stryk, gjør at landskapet også oppleves med stor inntrykkstyrke. Området kan deles inn i fire delområder med enhetlig karakter:

1. Volladalen og fjellområdene ved Ergas kilder i Trollheimen
2. Setertraktene ved Langbakksetra og Vollasetra
3. Den skogkledde lia i Smørdalen
4. Småvoll

For alle delområdene vurderes landskapet til å ha stor verdi.

Det finnes to vernede områder i undersøkelsesområdet. Trollheimen landskapsvernområde ble opprettet ved kongelig resolusjon den 11. desember 1987. Grensen for verneområdet går rett sør for Vollasetra slik at både setra og Volladalen inngår i Trollheimen landskapsvernområde. Småvollen naturreservat som ligger på østsiden av Kråka, ble opprettet ved kongelig resolusjon den 27. juni 2003 (www.dirnat.no).

Konsekvensvurdering

Landskapsmessig er de største utfordringene i prosjektet knyttet til anleggene i de tilnærmet inngrepsfrie områdene, først og fremst inntaksdam og overføringskanal som ligger inne i Trollheimen landskapsvernområde. Nesten uavhengig av utforming vil disse inngrepene trolig oppleves som negative av særlig turgåere som søker Trollheimens urørte natur. Øvrige tekniske inngrep i form av portal, atkomstveier, massedeponier og kraftledning vil kunne tilpasses landskapet på en god måte dersom det legges vekt på dette i detaljplanleggingen. Den landskapsmessige virkningen av den reduserte vannføringen er relativt liten, da planlagt minstevannføring fremdeles vil gi et godt inntrykk av et levende vassdrag. Unntaket er fossen ved Småvoll som i alternativ 1 blir en god del redusert. Dette er årsaken til forskjellen i konsekvensgrad for de to alternativene. Gode detaljløsninger være helt avgjørende for landskapsvirkningene i dette prosjektet.

Konsekvensene for landskap i anleggsfasen vil være av kortvarig karakter, og bestå i ulike grader av midlertidige terrenginngrep. Dette kan se dramatisk ut inntil terrenget settes i stand mot slutten av byggeperioden. Den viktigste konsekvensen for landskapsbildet i anleggsfasen vil være at den menneskelige aktiviteten øker betraktelig. Det er små forskjeller mellom de to alternativene i anleggsperioden.

I anleggsfasen ventes det at tiltaket har middels negativt omfang, noe som gir stor/middels negativ konsekvens (---/---). Dette gjelder begge alternativ.

I driftsfasen ventes det middels/liten negativ konsekvens (-/-) for alternativ 1 og liten/middels negativ (-/-) konsekvens for alternativ 2.

Inngrepsfrie naturområder

Tiltaket berører et sammenhengende inngrepsfritt naturområde på ca 302 km². Området innehar både sone 1, sone 2 og villmarkspregede områder, selv om sistvante kun utgjør 3 km². Verdien av området er på bakgrunn av størrelsen, vurdert å være av stor verdi.

Det er ingen forskjell på alternativ 1 og 2, på grunn av at de begge overfører deler av Kråka til Erga. Det blir imidlertid en forskjell om man utelater Kråka i prosjektet. Reduksjonene med og uten Kråka vises i tabellen nedenfor:

	Reduksjon:		
	Sone 2 (1-3 km unna)	Sone1 (3-5 km unna)*	Villmark (>5 km unna)**
Med Kråka	4,7 km ²	7,2 km ²	2,4 km ²
Uten Kråka	3,4 km ²	4,5 km ²	2 km ²

* faller ikke helt ut som INON, men omdefineres til sone 2.

** faller ikke helt ut som INON, men omdefineres til sone 1.

Inkludering av Kråka i tiltaket, medfører ikke betydelige forskjeller i påvirket areal. Dette gjør at tiltaket er vurdert å gi middels negativ påvirkning uansett variant av prosjektet. Dette

medfører dermed at tiltaket medfører middels negativ konsekvens for inngrepsfrie naturområder.

3.7 Kulturminner

Dagens verdi

Møre og Romsdal fylkeskommune foretok registreringer iht. Kml § 9 i august 2006. Registreringen avdekket ikke automatisk fredete kulturminner som kommer i konflikt med tiltaket. Ut fra foreliggende planer er sannsynligvis undersøkelsesplikten etter § 9 oppfylt både overfor Møre og Romsdal fylkeskommune og Sametinget.

I tilknytning til Ergavassdraget kjennes en rekke spor etter menneskelig virksomhet fra nyere tid. Nederst ved elveutløpet finnes gårdsbosetning og en bru som krysser elva. Vassdraget har vært benyttet både til kverndrift, sagbruk og kraftverk. Lengre oppe i vassdraget ligger et stølsområde.

Volløya (småbruksmiljø), Småvoll (småbruksmiljø), Vollasetra (setermiljø) og Langbakksetra (setermiljø) er alle kulturmiljø som vurdert å ha en viss verdi i planområdet. Av disse har de to sistnevnte den største verdien, og spesielt Vollasetra. Her er opplevelsesverdi knyttet til autentisitet, kunnskapsverdier knyttet til alder, representativitet og sjeldenhet, og bruksverdi knyttet til næringsverdi. Verdien på Vollasetra er vurdert å være stor/middels.

Konsekvensvurdering

Når det gjelder kulturmiljøer er det først og fremst Volløya og Småvoll som vil bli berørt av anleggsarbeid og byggeaktivitet. For alternativ 1 er det Volløya som vil bli mest negativt berørt. Kulturmiljøene Vollasetra og Langbakksetra vil ikke bli berørt på annen måte enn at helikoptertrafikken i forbindelse med anleggsarbeidene vil være synlig og hørbar.

I anleggsperioden forventes det liten/middels negativ konsekvens (-/-) av alternativ 1 og liten negativ konsekvens (-) av alternativ 2.

I driftsperioden forventes det liten negativ konsekvens (-) ved alternativ 1 og liten/middels (-/-) ved alternativ 2.

3.8 Landbruk

Dagens verdi

Grunneieren som berøres er medeier av Småvoll kraftverk, og har drevet et småbruk med 50-60 vinterfora sauer. Sauenes sommerbeite var Vollalia, Vollasetra og innover Volladalen. Vinterforet ble høstet på egne jorder ved gården. Sauedriften opphørte i 2006 som følge av dårlige driftsvilkår. Jordene skal imidlertid fremdeles benyttes til fôrproduksjon, da disse skal forpakes av andre.

Det drives noe uttak av skog for til egen husholdning (ved, materialer etc.), og det er ingen planer om å øke uttaket.

Området har liten verdi for landbruk.

Konsekvensvurdering

I anleggsfasen og et par år etterpå, vil det bli liten mulighet for å drive fôr høsting på arealene som benyttes til massedeponi. I driftsfasen vil deponiene medføre at det blir litt mindre areal å

høste på grunn av deponienes helningsvinkel på sidene. Veien i alternativ 2 vil også gjøre arealet for høsting litt mindre. På grunn av at grunneieren har avvirket sauedriften, vil det ikke bli påvirkninger på driften ut over dette. Det forventes liten negativ påvirkning på tiltaket.

Området har liten verdi for landbruk. Sammenholdt med liten negativ påvirkning i driftsfasen, gir dette ubetydelig til liten negativ (0/-) konsekvens uansett alternativ.

I anleggsfasen forventes middels negativ påvirkning, noe som gir liten negativ konsekvens (-) uansett alternativ.

3.9 Forurensning, vannkvalitet, vannforsynings- og resipientinteresser

Dagens verdi

Det er tatt vannprøver av Erga og Kråka ved befaringer i juni, juli og i august. Vannprøvene er analysert for en rekke parametere ved AnalyCen i Moss. Analyseresultatene er vurdert opp mot SFTs kriterier for vannkvalitet (SFT, 1997).

Kjemiske analyser viser at Erga har god vannkvalitet i henhold til Statens Forurensningstilsyns (SFT) tilstandsklasser for miljøkvalitet i ferskvann (SFT, 1997), se Tabell 3.2. Berggrunnen i de høyereliggende deler av området avgir få næringssalter (gneis), mens man finner amfibolitt i midtre deler, som avgir stoffer som magnesium, silisium, jern og kalium. Det er ikke kjent at bergartene inneholder tungmetaller som kan forårsake problem.

Tabell 3.2 Analyserte parametere viser at både Erga og Kråka har meget god vannkvalitet.

Parameter	Erga ved utløp, 10.7.06 Vannføring ca. 3.1 m ³ /s	Erga ved utløp, 25.8.06 Vannføring ca. 0.4 m ³ /s	Kråka, 29.6.06 Vannføring ca. 0.33 m ³ /s
Calcium, Ca (mg/L)	0.92	2.1	0.52
Fargetall (fargeenhet)	4	3	<2
Fosfor total (µg P/L)	6	6	7
pH	6.6	6.9	
Suspendert stoff, SS (mg/L)	1.1	2	
Turbiditet (FTU)	<0.10	<0.10	
Ammonium, FIA (µg N/L)		<5	

Langbakksetra (privat) og den selvbetjente Vollasetra (drives i regi av Kristiansund og Nordmøre Turistforening) tar vann fra en kulp i Erga. Setrene er hovedsakelig i bruk i sommerhalvåret. Det er ingen andre vannforsyningsinteresser i Erga.

Huset som ligger vest for Erga på nordsiden av vegen mot Vollan og campingplassen med utleiebolig sørsiden av vegen, har to brønner som er fra oppkommer på jordet vest for Erga (ca. 50 - 100 m fra Erga). Det er mye grunnvannsutslag (oppkommer) i området i et ca. 50 m belte i dette området.

Erga og grunnvannet i området har liten til middels verdi som vannuttak.

Konsekvensvurdering

Etablering av inntaksdam og sperredam vil gjøre at man må grave i vannstrengen. Dette vil nødvendigvis føre til økt partikkelbelastning i både Erga og Kråka, og den lave vannføringen vil føre til at deler sedimenterer i kulper nedenfor inntaket. Partiklene som felles ut i Erga og

Kråka vil kun bli liggende til neste flom, som vil renske vassdraget. Driva vil uansett ha så høy vannføring at det ikke forventes noe utfelling av betydning her.

Det er planlagt å etablere slamavskillere uønskede mengder slam fra tunnelarbeidene, samt oljeutskillere for å unngå dette problemet. Det vil være viktig å overvåke situasjonen slik at man unngår uønskede effekter i vassdraget. Massedeponiene skal etableres på jordene ved Småvollen og Vollan, og det er planlagt å etablere deponiet slik at man forhindrer at løsmasser kan renne ut i elva ved store nedbørsmengder.

Begroing vil generelt kunne øke som følge av mindre vann, men lave konsentrasjoner av plantenæringsstoff og flomsituasjoner gjør at dette ikke forventes her.

Massedeponiene blir påført den vekstmassen som tas av før deponeringen starter. Denne massen gi en rask revegetering av deponiene. Det plantes også en kantskog i sonene ned mot Driva der dette mangler, og disse tiltakene vil gjøre at områdets avrenning vil være omtrent som før deponering.

Dersom alle innretninger fungerer som tiltenkt, forventes det små negative konsekvenser for Kråka, Erga og Driva i anleggsfasen og ubetydelige (0) konsekvenser i driftsfasen. Vurderingene gjelder uansett alternativ.

To mindre vannuttak ved Småvollen kan påvirkes av tiltaket. Uttakene er relativt nærme utløpet av kraftverket i alternativ 1. Brønnene er utsatt både i forhold til mulig forurensning under byggeperioden og det er en mulighet for at drikkevannet kan gå tapt i denne tiden. Dette gjelder også for alternativ 2, selv om det er noe mindre fare ved denne. Det er mye grunnvannsutslag langs skråningen vestover mot Vollan. Det er derfor sannsynlig at det er lett å finne alternative grunnvannsbrønner. Påvirkningen i anleggsfasen vurderes derfor som middels negativ for begge alternativ. I driftsfasen vil vannkvaliteten i Erga være meget god, og elva eller utløpet av kraftstasjonen vil kunne benyttes som vannkilde. I driftsfasen forventes derfor liten negativ påvirkning på vannuttak for begge alternativ.

Vannuttaket ved Vollasetra vil bli negativt påvirket i anleggsfasen på grunn av graving i vannstrengen oppstrøms. I denne perioden anbefales det at vann hentes lenger opp i vassdraget. I friluftslivsutredningen er det imidlertid konkludert med at besøkene til setra vil reduseres på grunn av anleggsarbeidet, noe som gjør at påvirkningen vurderes som liten til middels negativ påvirkning for vannuttak ved setra i denne perioden.

Det er lite næringsstoff i elva, og det skal være en minstevannføring den tida hytta benyttes mest. Dette gjør at det er liten fare for at muligheten for vannuttak reduseres i driftsperioden. Flommer vil med ujevne mellomrom gjøre at elvene renses for evt. begroing og partikler som følge av redusert vannføring. Det forventes liten negativ påvirkning på vannuttaket til setra.

Området har liten til middels verdi som vannuttak/ferskvannsressurs. En middels negativ påvirkning i anleggsfasen gir liten til middels negativ konsekvens (-/--) for begge alternativ.

I driftsfasen forventes det liten negativ påvirkning, noe som også gir liten negativ konsekvens (-) for begge alternativ.

3.10 Brukerinteresser (friluftsliv/reiseliv)

Dagens verdi

Friluftslivsaktivitetene preges i dag hovedsakelig av tradisjonelle fotturer, hvor hovedmålet er den selvbetjente Vollasetra, som drives i regi av Kristiansund og Nordmøre Turistforening. I

tillegg foregår det skigåing, blant annet i forbindelse med toppturer til Kråkvasstind. Aktivitetene tiltrekker seg en del folk både fra andre regioner og til dels også fra andre land. De beskrevne rutene for toppturene er hovedsakelig fra Storlidalen, og tiltaksområdet er lite synlig fra toppen. Brukerne av området er relativt funksjonsfriske mennesker i alle aldre, men området egner seg mindre for små barn, på grunn av at Vollalia er i bratteste laget.

Det foregår noe høstingsbaserte aktiviteter, og hjortejakta er den mest betydningsfulle. Det er imidlertid kun grunneieren og kamerater som jakter hjort.

Influensområdet har også en viss verdi for internasjonale brukere. Erga /Kråka har betydning for landskapsopplevelsen hovedsakelig ved Vollasetra og på stien innover Volladalen og mot Kråkvatnet.

Området vurderes å være av stor verdi for friluftslivet både lokal og regionalt.

Konsekvensvurdering

Alternativ 1

Anleggsfasen må forventes å vare i 1,5-2 år, og i denne perioden vil man få økt menneskelig nærvær, helikoptertrafikk og anleggsstøy i de øvre deler av tiltaket. Støy er i utgangspunktet uønsket i slike områder. Områdets åpenhet gjør at støy sannsynligvis vil spre seg et stykke utover. Denne aktiviteten forventes i første omgang å føre til en nedgang i bruken av Vollasetra i anleggstida, og dermed vil også bruken av området innover Volladalen og mot Kråkvatnet etter all sannsynlighet avta i denne perioden. Bruk av campingplassen vil også kunne komme i direkte konflikt med selve arbeidene som er planlagt. Også fiskere i Driva ved Småvollen vil bli negativt påvirket av støy og økt trafikk i denne perioden, og det kan forventes at de søker til andre områder på valdet/andre vald i anleggsperioden. Hjortejakta vil bli negativt påvirket så lenge anleggsperioden står på. Samlet forventes det at det vil bli betydelig negative virkninger på friluftsliv i anleggstida.

Vannføringa vil reduseres og gjøre fossen ved Småvollen roligere enn i dagens situasjon. Med tiden vil det imidlertid bli økende tilvenning til den nye situasjonen, som følge av at fossen fremdeles vil framstå med et tydelig fossepreg.

Vannføringsendringen i Kråka vil ikke kunne oppfattes som unormal for folk som ferdes i terrenget, da denne vannføringen også inntreffer om sommeren i dag. I dag gir også Ergas buldring et inntrykk, og denne vil bli redusert. Når man beveger seg på stien ned mot brua, er flere strekninger av Erga synlige. Størst inntrykk gir den ved brua, men også fossen fra myrplatået synes godt i terrenget. Det går også en sti på vestre side av elva forbi denne fossen. Den valgte minstevannføringa har vist seg å være tilstrekkelig for å gi et naturlig og tydelig fossepreg, i tillegg til at det vil opprettholde strenger med vann i området ved brua.

Inntaksområdet vil forandre myrplatået lokalt i middels stor grad. Selve dammen vil nødvendigvis ikke oppfattes som et negativt landskapselement, og den vil bli et naturlig oppholdssted for ørret, noe som øker fiskemulighetene ved setra. Det er viktig at torv og trær ryddes bort før oppdemming skjer. Betongdemningen vil bli utført med mørk betong, noe som reduserer påvirkningen. Likevel vil den bli et tydelig element når man går fra Vollasetra og oppover mot Volladalen, spesielt når det ikke renner flomvann over demningen. Folk som ferdes langs stien til Kråkvatnet, vil oppleve overføringen av vannet fra Kråka til Kråkbekken. Området er ellers godt skjult i forhold til det åpne landskapet rundt. Det legges en klopp over

kanalen slik at ferdsele videre innover mot Kråkvatnet ikke hindres. Tiltaket vil likevel gi en begrenset negativ virkning på naturopplevelsen på vei til Kråkvatnet.

Samlet vurderes den negative påvirkningen fra tiltaket på friluftsliv innenfor influensområdet å gi begrenset negativ virkning. Størst negativ blir den ved inntakسدemningen og overføringsanlegget ved Kråka.

Influensområdet er vurdert å være av stor verdi i både i regional og lokal sammenheng. Anleggsfase: En betydelig negativ påvirkning gir store negative konsekvenser (—) for friluftsliv og reiseliv i tiltaksområdet ved alternativ 1.

Driftsfase: En begrenset negativ påvirkning gir små (-) negative konsekvenser for friluftsliv og reiseliv ved alternativ 1.

Alternativ 2

Dette alternativet skiller seg ikke mye fra alternativ 1, med unntak av plasseringen av utløpet og lenger vei til portalen. Utløpskanalen legges ved kote 235 på østre side av elva, ca 24 meter over utløpet av alternativ 1. Dette gjør at fossen forblir intakt, noe som er klart positivt for friluftslivet, fordi det sikrer at fossens sprut fremdeles vil kunne gi en egen naturopplevelse for folk. Den permanente veggen er lagt til et slakt jorde på oversiden av gårdsvegen mot Småvollen. Veggen planlegges utført med skifer som forstøtningsmur, for å ta igjen andre byggemåter i dette området. Byggemåten er positiv, og veggen forventes å gi en minimal påvirkning. Det må både sprenges ut og hogges i utløpsområdet for å få plassert kanal og portal. Dette vil bli litt mer negativt i selve portalområdet før det igjen gros til med trær.

Det forventes for øvrig lik påvirkning både i driftsfasen og anleggsfasen som for alternativ 1. På grunn av dette vil ikke alternativet gi seg utslag i endret påvirkning samlet sett, men alternativ 2 vil likevel være svakt bedre enn alternativ 1 på sikt.

Influensområdet er vurdert å være av stor verdi i både i regional og lokal sammenheng.

Anleggsfase: En betydelig negativ påvirkning gir store negative konsekvenser (—) for friluftsliv og reiseliv i tiltaksområdet ved alternativ 2.

Driftsfase: En begrenset negativ påvirkning gir små (-) negative konsekvenser for friluftsliv og reiseliv ved alternativ 2.

3.11 Samiske interesser

Dagens verdi

I 1981 ble det avsagt en dom i Høyesterett om beiteretten i Trollheimen. Resultatet av dommen gjorde at reindriften tapte beiteretten. Tre år etter vedtok imidlertid Stortinget en lov, hvor formålet var å sikre fortsatt samisk reindrift i kommunene Meldal, Midtre Gauldal, Oppdal, Rennebu, Rindal, Sunndal og Surnadal. Reindriften fikk da på plass beiteavtaler med flere grunneiere. Resterende areal ble sikret gjennom ekspropriasjon av beiterett, og fra ca 1986 hadde driften igjen en tilnærmet normal situasjon. Reindriften har nå konsesjon for drift fram til 2047, men den eksproprierede beiteretten gjelder kun til 2010. Situasjonen etter 2010 er derfor noe usikker for disse områdene.

Det er ingen beiterett i områdene rundt Erga og Kråka. Nærmeste område som omfattes av beiterett for reindrift, er Storlidalen i Oppdal. På grunn av at grensen er såpass nært, hender det likevel at det kommer streifende reindyr i flokken over til Volladalen.

Området har ubetydelig verdi for reindrift.

Konsekvensvurdering

Området omfattes ikke av beiteretten til reindriften, og det forventes derfor ubetydelig påvirkning på reindrift.

Området har ubetydelig verdi for reindrift. Sammenholdt med ubetydelig negativ påvirkning, gir dette ubetydelig (0) konsekvens uansett alternativ, både i driftsfasen og anleggsfasen.

3.12 Samfunnsmessige virkninger

Alternativ 1

Det forventes et betydelig kraftunderskudd i Møre og Romsdal fylke dersom det ikke etableres ny produksjon. Mobile gasskraftverk skal nå benyttes for å bøte på underskuddet, men dette er svært forurensende løsninger i forhold til eksempelvis vannkraft. Utbyggingen av Småvoll kraftverk vil derfor gi et positivt bidrag i denne sammenheng, og vil tilføre ca 39,5 GWh pr år til samfunnet. Dette tilsvarer strøm til ca 2000 husstander. Alternativ 2 gir 38 GWh.

I forbindelse med utbyggingen vil det bli foretatt investeringer tilsvarende 107-108 millioner kroner. Anleggstiden forventes å ta ca 1,5 år, og det vil være ansatt 10 – 15 personer på anlegget, og det forventes at lokale entreprenører og transportører vil bli benyttet som underleverandører til hele eller deler av prosjektet.

Naturressursskatten til kommunen vil utgjøre ca 435.000 NOK /år i alternativ 1, 418.000 NOK /år alternativ 2. Møre og Romsdal Fylke vil få ca 80.000 NOK / år i naturressursskatt ved alternativ 1, 76.000 NOK / år ved alternativ 2. Eiendomsskatten tilfaller Sunndal kommune med et antatt minimumsbeløp på ca 135.000 NOK/år. Staten vil i tillegg få grunnrentesskatt.

En husstand vil bli svært plaget av anleggsdriften ved alternativ 1, da boligen er like ved planlagt tunnelpåhugg. Det positive bidraget for å redusere kraftunderskuddet i fylket, vurderes imidlertid å veie mer enn følgene for husstanden ved kraftverket. Det planlegges også avbøtende tiltak for denne husstanden. Ved alternativ 2 vil husstanden også bli plaget, men i mindre grad enn i alternativ 1.

Øvrige problemer som følge av støy i anleggsfasen er omhandlet under aktuelle tema i konsekvensutredningen. I driftsfasen forventes det ingen spesiell støy, som følge av at kraftstasjonen planlegges i fjell.

Det forventes en liten til middels positiv konsekvens (+/++) av begge alternativ for samfunnsinteressene.

3.13 Konsekvenser av kraftlinjer

Det skal etableres ei kraftlinje over Driva, til Lihjell, og det går også en eksisterende linje i samme område. Generelt er slike elver ofte ledeveier for elvetilknyttede andefugler som kvinender. Slike fugler er også utsatte for kollisjoner med kraftledninger. Undersøkelser viser at standfugler ser ut til å venne seg slike ledninger, selv om det er vanskelig å bevise. På grunn av at det ikke er registrert spesielle forekomster av andefugler i nærområdet og det allerede er en etablert linje på stedet, vurderes ikke kollisjonsfaren å være noe stort problem i forhold til kraftledningen.

3.14 Konsekvenser av ev. alternative utbyggingsløsninger

Følgende varianter av prosjektet er vurdert:

- *Kraftstasjon i dagen ved alternativ 1*
- *Kraftstasjon i dagen ved alternativ 2*
- *Alternativ 1 uten overføring av Kråka til Kråkbekken*
- *Alternativ 2 uten overføring av Kråka til Kråkbekken*

Disse variantene er utredet tilsvarende som alternativene nevnt i denne søknaden. Konsekvensene for miljø, naturressurser og samfunn er belyst under hvert fagtema i vedlagte konsekvensutredning.

3.15 Sammenstilling av miljøkonsekvenser

Tabell 3.3 En sammenstilling av konsekvensene som er funnet for de utredete temaene. Fargekodene viser konsekvens, hvor mørk grønn = positiv, lys grønn = nøytral, gul = liten negativ, oransje = middels negativ, rødoransje = stor negativ og rød = svært stor negativ.

Fagtema	Alternativ 1		Alternativ 2	
	Anleggsfase	Driftsfase	Anleggsfase	Driftsfase
Erosjon, ras, skred, sedimenttransport		-		-
Flom		-		-
Grunnvann		-		-
Is, vanntemperatur og lokalklima		-		-
Andre samfunnsinteresser		+/++		+/++
INON		--		--
Landskap	---/--	--/-	---/--	-/--
Kulturmiljø	-/--	-	-	-/--
Forurensning og vannkvalitet	-	0	-	0
Reindrift	0	0	0	0
Jord-/skogbruk	-	0/-	-	0/-
Ferskvannsressurser	-/--	-	-/--	-
Naturmiljø	--/---	--	--/---	--
Friluftsliv	---	-	---	-

4 AVBØTENDE TILTAK

Minstevannføring

Det er forutsatt minstevannføring i både Kråka og Erga om sommeren tilsvarende Q95 (normal vannføring overstiger denne verdien i 95 % av sommeren). Sommerperioden strekker seg fra 1.5 – 30.9. Q95 verdiene for Kråka og Erga er hhv. 0,04 m³/s og 0,25 m³/s.

Økt minstevannføring er vurdert å gi liten gevinst for både friluftsliv, landskap og naturmiljø. I tillegg gir den redusert produksjon og økt utbyggingspris. På bakgrunn av at ingen av fagtemaene som er utredet har konkludert med at dette er nødvendig, ønskes foreslåtte minstevannføring om sommeren videreført i prosjektet.

Produksjonstap som følge av ulike minstevannføringer vises i tabellen under. Om vinteren er det regnet med Q95 – verdier for både Kråka og Erga. Felt markert med grått er alternativ 1 (utløp kote 211) og 2 (utløp kote 235) i søknaden.

Inntak kote 890, utløp kote 211

	Med kråka		Uten Kråka	
	Produksjon	Utbyggingspris	Produksjon	Utbyggingspris
Uten minstevannføring	43.9	2.5	37.5	2.8
Minstevannføring sommer*	40	2.7	33.8	3.1
Helårs minstevannføring**	38.6	2.8	33.0	3.1

Inntak kote 890, utløp kote 235

	Med kråka		Uten Kråka	
	Produksjon	Utbyggingspris	Produksjon	Utbyggingspris
Uten minstevannføring	42.4	2.5	36.2	2.8
Minstevannføring sommer*	38	2.8	32.5	3.2
Helårs minstevannføring**	37.2	2.9	31.7	3.2

* Med Kråka: Erga=0,25 m³/s, Kråka=0,04 m³/s.

Uten Kråka: Erga=0,25 m³/s.

** Sommer er minstevannføringa som angitt ovenfor.

Vinter: Med Kråka: Erga=0,05 m³/s, Kråka=0,01 m³/s.

Uten Kråka: Erga=0,05 m³/s.

Terskel ved foss

Alternativ 1 medfører redusert vassføring i foss ved Småvoll like oppstrøms utløpet fra kraftverket. I arbeidet med detaljplanleggingen skal det vurderes om synsinntrykket av dette kan avbøtes ved å etablere en terskel på fossen slik at restvassføring og minstevassføring fordeler seg jevnere utover hele bredden av fossen enn det ellers ville gjort.

Utforming av sperredam og inntaksdam

Sperredammen er planlagt utformet slik at flomvannet skal gå over dammen og ut i Kråka. Dette er viktig spesielt med hensyn til området rundt Kråkbekken og for å ivareta de naturlige variasjonene i elvene.

Både sperredam og inntaksdam skal utformes i mørk betong. Inntaksdammen er en platedam, og for å skjule pilarene på nedsiden av dammen, etableres en plate over disse under overløpsseksjonen. Lukehuset ved inntaksdammen skal utføres slik at det blir mest mulig naturlig inn i natur- og kulturmiljøet.

Kraftledning

Kraftledningen skal etableres som jordkabel fram til eksisterende linje som går over Driva, noe som er positivt for kulturmiljø og landskap.

Tilretteleggingstiltak

Det skal etableres en klopp over kanalen som leder vann fra Kråka til Kråkbekken. Dette gjøres av hensyn til friluftsliv, for å sikre at ferdsel fra Vollasetra til Kråkvatnet fremdeles kan gå i området.

Det skiltes for usikker i ved inntaksdammen.

Veg i alternativ 2 og portalbygg (begge alternativ)

Det er planlagt å kle portalen med skifer for å gjøre utformingen mer estetisk. Vegen skal gis en forstøtningsmur av samme type som dagens veg, for at den skal skille seg mindre ut fra eksisterende terreng.

Anleggsdrift

Anlegget er forutsatt vegløst, og helikopter vil bli benyttet for frakting av utstyr. Oppflyging av utstyr forsøkes lagt utenfor perioden hvor kongeørna er mest sårbar (februar – juni). Dersom det ikke er mulig å unngå flyging i denne perioden, vil det flys opp en rute som er så langt unna at kongeørna ikke har utsyn til ferdselen. Det vil da ikke bli påvirkning av kongeørnlokaliteten.

Rydding, revegetering og planting

Det plantes vier/dvergbjørk/fjellbjørk i området rundt inntaksdemningen og sperredammen, for å skjule disse konstruksjonene mest mulig.

Det ryddes for torv og trær i dam-områdene, for å unngå uheldige effekter av at torv flyter opp, og trær blir stående ut i dammen.

Slamavskiller og oljeutskiller

I anleggsfasen vil det bli satt opp slamavskillere og oljeutskiller for å håndtere forurenset vann som kommer fra tunnelen. Dette forhindrer at slam og olje havner ut i Erga og Driva.

Deponienes oppbygging

Deponiene er forutsatt oppbygd på en slik måte at avrenning til vassdrag skal unngås. Dette gjøres bl.a. ved å størrelsesortere massene grovt og plassere dem hensiktsmessig for å oppnå en filtreringseffekt. I tillegg er det satt av ca 10 m soner rundt deponiene som også vil motvirke at store nedbørsperioder gir avrenning til vassdraget. Det plantes gråor (trehøyde ca 2 m) i ca 2 meters sone mot Driva, for å forhindre avrenning fra toppdekket og evt. sig fra kantene. Deponeringen vil gis særskilte spesifiseringer i miljødelen av detaljplanen, hvor stigningsvinkel, revegetering av deponiene og vurdering rundt deponering ut mot de nyplantede trærne i kantsonen vil bli omtalt.

Varsling ved funn av kulturminner

Ved graving i undergrunnen i forbindelse med legging av kanal, veg og jordkabel kan det komme fram ikke kjente automatisk fredete kulturminner. Dersom dette skulle skje, vil arbeidet bli stanset og funnet blir meldt fra til fylkeskommunen ihht. Kml § 8.

Erstatning

På grunn av at bygging av kraftverk vil medføre store negative konsekvenser for en husstand ved planlagte tunnelpåhugg, er Småvoll Kraftverk AS i positiv dialog med eieren, og frivillige erstatningsavtaler søkes og forventes inngått.

Miljøoppfølgingsprogram

Det planlegges å utforme et miljøoppfølgingsprogram som en del av entreprenørkontrakten. I denne inngår overvåkning av utslippsituasjonen i Erga og Driva i anleggsperioden, i tråd med forslag til overvåkningsprogram i konsekvensutredningen. Under byggeprosessen vil brønnene overvåkes for forurensning. Alternative vannuttak vil bli benyttet hvis vannet forsvinner eller blir forurenset i anleggsperioden."

Høringsuttalelser

Søknaden med KU har vært kunngjort og lagt ut til offentlig ettersyn i tråd med bestemmelsene i vannressursloven og forskrift om konsekvensutredninger.

NVE har mottatt følgende høringsuttalelser:

Sunnadal kommune fattet følgende vedtak 28.11.2007:

"Sunnadal kommunestyre går inn for at det blir gitt konsesjon til utbygging av Småvoll kraftverk i Erga i tråd med konsesjonssøknadens alternativ 2 på følgende vilkår:

- 1. Konsesjonen må fastsette minstevassføring forbi inntaksdammene.*
- 2. De avbøtende tiltak som ligger til grunn for konsekvensvurderingene må tas inn som vilkår i konsesjonen.*
- 3. Detaljplanene skal sendes kommunen minst 6 uker før fristen for å gi uttalelse, slik at politisk behandling er mulig. Et generelt krav til detaljplanleggingen er inngrep som er så lite omfattende som mulig. Foreliggende konsesjonssøknad ser i stor grad ut til å ivareta dette.*

Kommunestyret viser ellers til utdypende vurderinger og forslag til tiltak i saksutredningen.

Oversendelsesforslag:

Det foreslåtte massedeponi er en dårlig løsning som beskrevet i vurderingen. Det må søkes å finne egnet deponi for senere bruk til gode samfunnsnyttige formål. Eksempel; gang-, og sykkelveg langs riksveg 70 mot Gjøra sentrum."

Vi refererer videre fra saksframstillingen:

"...

Saksopplysninger:

Småvoll kraftverk AS (selskap under stiftelse) søker om konsesjon for utbygging av Småvoll kraftverk i Erga. NVE har nå sendt søknaden ut på høring med frist 1.12. Søknadsdokumentet med vedlegg er svært omfattende og de sendes derfor ikke ut, men er tilgjengelige på nett og fra servicekontoret - se under "Andre dokumenter" over. Tidligere har program for konsekvensutredning ("utredningsprogram") vært på høring, konsekvensutredningen (3 hefter - dok. 4- 6) foreligger nå og er vedlegg til søknaden. Søknaden om konsesjon (dok. 3)

opsummerer konsekvensutredningen. Dette er første småkraftverk i kommunen der det har vært utført en, dette fordi øvrige prosjekt har vært under grensen for krav om konsekvensutredning. Etter forskrift til plan- og bygningsloven skal alle kraftverk over 40 GWh årlig produksjon alltid konsekvensutredes. Prosjekter fra 30-40 GWh skal vurderes for hvert enkelt tilfelle. I dette tilfelle har særlig nærheten til områder vernet etter naturvernloven vært avgjørende for at NVE har bestemt at det skal konsekvensutredes.

Tidligere behandlinger i Sunndal kommune:

Saken har tidligere blitt behandlet av kommunestyret i forbindelse med Sunndal Energi KF sin deltakelse i utbyggingen:

I K-SAK 50/04 (dok. 10) ble følgende enstemmig vedtatt: "Sunndal kommunestyre godkjenner at Sunndal Energi KF kan delta i utbyggingen av Erga Kraftverk AS med en eierandel på 51 %. ". Videre ble følgende enstemmig vedlagt saken for oversendelse til styret for Sunndal Energi KF: "Sunndal kommunestyre ber om at det i konsesjonsutredninga utredes som et alternativ – en utbygging som ligger utenfor grensa til Trollheimen landskapsvernområde."

Det lå ingen vurdering av inngrepets konsekvenser for miljø og landskap i saksutredningen, utover en referanse til følgende vurdering gjort av Sunndal Energi: "Enhver kraftutbygging medfører inngripen i naturen. Sunndal Energi hevder imidlertid at det er mulig å få til en skånsom og lite synlig utbygging av Erga med dagens teknologi. Sideelvene som renner ned i Erga nedenfor inntaket gjør at det blir vannføring i elva hele året selv med en utbygging. Gjennom konsesjonsbehandlingen vil dessuten NVE stille krav om minstevannføring som gjør at fossen blir bevart."

I K-SAK 1/05 (dok. 9) godkjente kommunestyret at Sunndal Energis andel av aksjekapitalen ble redusert til 34 % da det viste seg at fallrettene var fordelt på andre eiere enn opprinnelig forutsatt. Det ble i denne saken ikke gjort noen realitetsvurderinger ut over de som var gjort i sak 50/04.

I høringen av program for konsekvensutredning (dok. 8) gjorde Økonomi- og planutvalget følgende vedtak:

1. Økonomi- og planutvalget savner utredning av alternativ 1 og 2 uten overføring av Kråkbekken til Kråka.
2. Når det gjelder program for konsekvensutredningen, har utvalget følgende merknader til forhold som må med i tillegg til det som er nevnt (dette er utdypet i vurderingen i saken):
 - Konsekvenser av pkt. 2 [skrivefeil, menes pkt 1] over.
 - Konsekvenser av trafikk til inntaket.
 - Fare for nitrogenovermettet vann til Driva.
 - Konsekvenser for eventuelle elvekløftsamfunn
 - Spørsmål om mulige positiv virkning for "kulturmiljø ved Småvoll ".
 - Effekter i forhold til reiseliv

Ut over dette mener Økonomi og planutvalget utkast til program for konsekvensutredningen er tilfredsstillende."

[...]

Vurdering:

En vasskraftutbygging vil gi positive effekter i form av kraftproduksjon, inntekter til rettighetshaverne, arbeidsplasser i utbyggingsfasen og inntekter til stat, fylke og kommune. Samtidig vil en utbygging alltid endre landskap, natur- og miljøforhold, vanligvis i negativ retning. Vektingen av disse i en konkret sak vil være et politisk spørsmål.

Oppsummering av konsekvenser (alternativ 1 med kraftverk nedenfor, alternativ 2 ovenfor, nederste fossen i Erga). Konsekvensvurderingen er utbyggers oppsummering fra konsekvensutredningen (denne inneholder også en omfattende beskrivende del), merknadskolonnen er administrasjonens merknader, der vi har merknader:

Tema	Konsekvens	Merknad
1. Hydrologi	Nedstrøms samløpet mellom Erga og Kråkbekken vil vannføringen være litt større enn ved ingen overføring av Kråka. Nedstrøms samløpet mellom Kråka og Erga vil vannføringen bli litt mindre enn ved ingen utbygging. Nedenfor utløpet kraftverket vil vannføringen bli omtrent som før. Tiltaket vil derfor ha ubetydelig virkning for de hydrologiske forholdene til Driva. Uten overføring av Kråka blir forholdene i Kråka som før.	Her høres "litt mindre" ut som en "forsiktig" vurdering, jf vannføringskurver.
2. Vanntemperatur, isforhold og lokalklima	Tiltaket vil ha liten negativ konsekvens (-) for vanntemperatur, isforhold og lokalklima (Uten Kråka – ikke nevnt)	
3. Grunnvann, flom og erosjon	Konsekvenser for grunnvann, flom og erosjon vil bli små negative (-).	
4. Biologisk mangfold / naturmiljø	Samlet vurdering gir en middels negativ (--) konsekvens for begge alternativ i driftsperioden og middels/stor negativ (-/---) konsekvens i anleggsperioden. Alternativ 2 er imidlertid svakt bedre enn alternativ 1, men det gir ikke utslag i konsekvensgrad. Ute overføring av Kråka reduseres konsekvensgraden til liten/middels negativ (-/--) i driftsfasen.	Vanskelig tilgjengelige områder ikke sjekket(flora) Er i tvil om kapittel om flora fyller alle kravene i utredningsprogrammet (vegetasjonskartlegging)
5. Fisk og annen ferskvannsf fauna	Det forventes middels negative (--) konsekvenser for fisk og ferskvannsbologi i prosjektområdet, men ubetydelig effekter i Driva.	
6. Landskap og inngrepsfri natur	I anleggsfasen ventes det at tiltaket har middels negativt omfang, noe som gir stor/middels	En kan her stille spørsmål ved vektingen av fosser

Tema	Konsekvens	Merknad
	<p>negativ konsekvens (---/--). Dette gjelder begge alternativ.</p> <p>I driftsfasen ventes det middels/liten negativ konsekvens (---/--) for alternativ 1 og liten/middels negativ (-/--) konsekvens for alternativ 2.</p> <p>Inkludering av Kråka i tiltaket, medfører ikke betydelige forskjeller i påvirket areal. Dette gjør at tiltaket er vurdert å gi middels negativ påvirkning uansett variant av prosjektet. Dette medfører dermed at tiltaket medfører middels negativ konsekvens for inngrepsfrie naturområder. Varianten uten Kråka er å foretrekke av landskaphensyn.</p>	<p>med mindre sprut i lange perioder med normalvassføring. I disse periodene vil vannføringen være svært synlig redusert jf. vannføringskurver.</p> <p>Saksbehandler mener også konsekvensvurderingen tillegger effekten av tekniske inngrep i et i dag uberørt område for lavt.</p>
<p>7. Kulturminner [og kulturlandskap?]</p>	<p>I anleggsperioden forventes det liten/middels negativ konsekvens (-/--) av alternativ 1 og liten negativ konsekvens (-) av alternativ 2.</p> <p>I driftsperioden forventes det liten negativ konsekvens (-) ved alternativ 1 og liten/middels (-/--) ved alternativ 2.</p>	<p>Omfatter også <u>kulturlandskap</u>, slik vi leser vurderingene.</p> <p>Deponiområdene vil kunne påvirke kulturlandskapet negativt om det ikke stilles strenge krav til tilpasning, spesielt deponiet ved tunet på Vollan. Eventuell konsesjon må stille krav her – detaljplanene blir viktige.</p>
<p>8. Landbruk</p>	<p><u>Massedepionier:</u> Området har liten verdi for landbruk. Sammenholdt med liten negativ påvirkning i driftsfasen, gir dette ubetydelig til liten negativ (0/-) konsekvens uansett alternativ.</p> <p>I anleggsfasen forventes middels negativ påvirkning, noe som gir liten negativ konsekvens (-) uansett alternativ.</p>	<p>Se også 7) kulturminner. Høstingsarealet blir noe redusert, da deponienes skråninger ikke kan høstes maskinelt med foreslåtte profiler.</p>
<p>9. Forurensning, vannkvalitet, vannforsynings- og resipientinteresser</p>	<p><u>Massedepionier:</u> Dersom alle innretninger fungerer som tiltenkt, forventes det små negative konsekvenser for Kråka, Erga og Driva i anleggsfasen og ubetydelige (0) konsekvenser i driftsfasen. Vurderingene gjelder uansett alternativ.</p> <p><u>Inntak, overføring og kraftverk:</u> Området har liten til middels verdi som vannuttak/ferskvannsressurs. En middels negativ påvirkning i anleggsfasen gir liten til middels negativ konsekvens (-/--) for begge alternativ.</p> <p>I driftsfasen forventes det liten negativ</p>	<p>Må sikres i detaljplanlegging og gjennomføring</p>

Tema	Konsekvens	Merknad
	påvirkning, noe som også gir liten negativ konsekvens (-) for begge alternativ.	
10. Brukerinteresser (friluftsliv / reiseliv)	<p>Influensområdet er vurdert å være av stor verdi i både i regional og lokal sammenheng.</p> <p><u>Alternativ 1:</u> <u>Anleggsfase:</u> En betydelig negativ påvirkning gir store negative konsekvenser (---). <u>Driftsfase:</u> En begrenset negativ påvirkning gir små (-) negative konsekvenser.</p> <p><u>Alternativ 2:</u> <u>Anleggsfase:</u> En betydelig negativ påvirkning gir store negative konsekvenser (---). <u>Driftsfase:</u> En begrenset negativ påvirkning gir små (-) negative konsekvenser.</p>	<p><u>Driftsfase:</u> Virkningene på reiseliv er snevert utredet. Samtidig er det vanskelig å kvantifisere inntrykket av "Fossedalen Sunndalen" og verdien av dette for reiselivet, enn si verdien av hver enkelt foss.</p>
11. Samiske interesser	<p>Området har ubetydelig verdi for reindrift. Sammenholdt med ubetydelig negativ påvirkning, gir dette ubetydelig (0) konsekvens uansett alternativ, både i driftsfasen og anleggsfasen.</p> <p>(Reindrift er ulovlig i nedslagsfeltet.)</p>	
12. Samfunnsmessige virkninger	<p>Det forventes en liten til middels positiv konsekvens (+/++) av begge alternativ for samfunnsinteressene.</p> <p>Dette er knyttet til økonomiske ringvirkninger og skatteinntekter.</p> <p>Naturressursskatten til kommunen vil utgjøre ca Kr 435 000 /år i alt 1, kr 418 000 /år i alt 2. Møre og Romsdal fylke vil få ca kr 80 000 NOK / år i naturressursskatt ved alt 1, kr 76 000 / år ved alt 2.</p> <p>Eiendomsskatten tilfaller Sunndal kommune med et antatt minimumsbeløp på ca 135.000 NOK/år. Staten vil i tillegg få grunnrentesskatt.</p>	

Saksbehandler vurderer at konsekvensutredningen i hovedsak er grundig utført og på de fleste områder gir et godt bilde av konsekvensene, selv om han for noen områder ikke er enig i verdisetningen. Der det er merknader, er dette anført i tabellen over og kommentert nærmere nedenfor. Det er viktig å merke seg at vurderingene i konsekvensutredningen forutsetter at avbøtende tiltak som minstevassføring, god terrengtilpasning og hensyn i anleggsfasen gjennomføres. Det er derfor viktig at det i konsesjonen stilles krav om gjennomføring av disse og at dette følges opp i gjennomføringen.

Merknader til konsekvensutredningen / -vurderingen:

1 Hydrologi

Konsekvensvurderingen beskriver vannføringen i Erga nedstrøms samløp med Kråka som "litt mindre enn ved ingen utbygging". Dette er en beskrivelse som nedtoner endringene etter en

utbygging etter saksbehandlers vurdering, vannføringen vil bli vesentlig mindre helt ned til kraftverket, jf. f.eks vedlegg 7.3 i konsesjonsøknaden som viser vannføringer i Erga rett ovenfor utløpet fra kraftverket. Som det framgår av figurene er det kun ved de største flomtoppene at vannføringen kan sies å være "litt mindre" enn før utbygging, mesteparten av tiden vil den være kraftig redusert (under halvparten av vannføring uten utbygging). Dette blir igjen viktig når de landskapsmessige effektene av redusert vassføring skal vurderes. Det vil fortsatt bli en synlig vannstreng, men store deler av tiden vil den framstå som klart mindre livlig med mindre "hvitt vann".

4. Biologisk mangfold - naturmiljø

Den zoologiske delen (ferskvannsbiologi / fisk, fugl, pattedyr) av konsekvensutredningen vurderes som tilfredsstillende. Det pekes på avbøtende tiltak i forhold til sårbare arter som det er viktig følges opp.

Når det gjelder den botaniske delen, er etter saksbehandlers vurdering utredningsprogrammet ikke fullt ut oppfylt. Utredningsprogrammet stiller følgende krav:

"(...)For området på fjellet som blir direkte berørt av inntaksdammen og kanalen skal det gis en beskrivelse av eksisterende forhold, og arealene skal verdivurderes i forhold til eventuelle rødlistearter og forekommende naturtyper (DN-håndbok 13, 1999). For strekningen som går langs grensen til Småvoll naturreservat skal det legges spesielt vekt på i hvilken grad vegetasjonen er påvirket av fukttilførsel fra Erga, og om redusert vannføring vil få betydning for vegetasjonen. Vassdragets betydning for de enkelte vegetasjonstyper vurderes på bakgrunn av kunnskap om typenes sårbarhet for redusert vannføring i elva. Det må foretas en ordinær vegetasjonskartlegging i en sone langs vassdraget og i områder som blir berørt av tekniske inngrep som vei, tippområder og kraftstasjon. Kartleggingen skal følge Fremstad (1997, Vegetasjonstyper i Norge). (...) Ved vegetasjonskartleggingen skal det legges vekt på lauvskogsområdene langs vassdraget, og spesielt lia øst for Erga og eventuelle elvestrekninger med fossesprutsone eller høy luftfuktighet på grunn av topografi og eksposisjon".

Utredningsprogrammet skal gjøre en verdivurdering i fht. DN-håndbok 13 for områdene rundt inntaksdam og kanal. Det framgår ikke av konsekvensutredningen at dette er gjort. Rapporten klassifiserer imidlertid et annet område i undersøkelsesområdet - Vollalia vest for Erga (kalkskog), til "svært viktig (A)", og forholdet er derfor drøftet med konsulenten som bekrefter at grunnen til manglende omtale av områdene ved inngrepspunktene er at disse områdene ikke fyller kriterier for verdsetting som verdifulle naturtyper. Derved er kravet oppfylt til verdivurdering i hht DN-håndbok 13 oppfylt.

Det forutsettes videre i utredningsprogrammet en vegetasjonskartlegging langs Erga og inngrepsområdene i tråd med DN's veileder (Fremstad 1997), dette må etter saksbehandles vurdering forutsettes å resultere i et konkret kart, dette er ikke laget. Problemstillingen er drøftet med forfatteren av veilederen og andre fagfolk som støter dette. I flg. konsulenten er imidlertid ikke dette noe krav. Saksbehandler mener formuleringen "Det må foretas en ordinær vegetasjonskartlegging" er vanskelig å forstå på annen måte enn at det skal produseres et kart over vegetasjonstypene i en målestokk tilpasset objektets størrelse og behov. I tillegg er terminologien i beskrivelsene av og til noe upresis i forhold til betegnelsene i veilederen. Det må legges til at hensynet til konsulentens sikkerhet (terrenget er bratt!) medførte at ikke alle områder langs elva ble undersøkt. Et vegetasjonskart ville kunne ha vist hvilke områder som ikke er undersøkt.

Det er med funnliste for karplanter, men ikke for lav, moser eller sopp, i rapporten. Det vises til egen befarings og til innsamling av lav og moser nedenfor samløp av Erga og Kråka der materialet er bestemt av eksperter og ikke inneholdt rødlistearter. Dette er en noe tvilsom registreringsmetode i flg. fagfolk, da det krever høy kompetanse på lav og moser å foreta innsamling på relevante lokaliteter. Innsamling foretatt av personer som ikke er ekspert på lav hhv. mose fører erfaringsmessig til at mye viktig blir oversett, selv om materialet analyseres av eksperter i etterhånd. Det er imidlertid tidligere påvist en rødlisteart (rødliste – offisiell liste over truede dyr og planter) og konsekvensutredningen utelukker ikke at det kan finnes mikrohabitat med sjeldne lav- og mosearter langs vannstrengen.

Saksbehandler finner det ut fra dette vanskelig å gå god for den angitte konsekvensgraden, men har heller ikke kunnskap som tilsier en annen vurdering.

6. Landskap og inngrepsfri natur

Saksbehandler vurderer bortfallet av vann som mer negativt enn det er gjort i konsekvensutredningen. En er enig i verdsetting av landskapets verdi som "stor" men mener bortfallet av vann og redusert "sprut" i bekkene store deler av tiden er mer negativt enn det konsekvensutredningen vurderer. Konsekvensutredningen legger stor vekt på at en i flomsituasjoner vil merke liten forskjell før/etter utbygging. Saksbehandler mener de vesentlig lengre periodene med normalvannføring der bortfallet av vann vil være svært merkbart (mer enn 50 % reduksjon) må vektlegges sterkere. Redusert konsekvens ved ivaretagelsen av den nedre fossen i Erga ved utbygging etter alternativ 2 vurderes som noe mindre positiv enn det konsekvensvurderingen gjør. Sammen med inngrepene på fjellet i et urørt og vernet område vurderes derfor tiltakets omfang i forhold til landskap til å være av middels/stor negativ karakter (alt 1) evt. middels negativt (alt 2), noe som gir stor negativ konsekvens (---) for alternativ 1 og middels negativ konsekvens (--) for alternativ 2.

Bortfall av "inngrepsfri natur" - "INON-områder" (INON – inngrepsfri natur i Norge) gir middels negativ konsekvens (--) for inngrepsfri natur. En vil peke på at INON baserer seg slavisk på avstand fra inngrep uten hensyn til terrengets beskaffenhet. I realiteten opplever man å være i urørt natur når man har kommet over kanten inn i Volladalen, inngrepene vil fjerne denne opplevelsen. Konsekvensvurderingen er rett ut fra INON, men om en legger en mer terrengtilpasset vurdering til grunn, blir den negative konsekvensen for inngrepsfri natur større.

7. Kulturminner (og kulturlandskap) - massedeponi

Når det gjelder kulturlandskap er det fra jordbruksrådgiveren en viss skepsis til virkningene for kulturlandskapet av de planlagte massedeponiene. Spesielt det vestre deponiet, der utformingen vil være viktig i forhold til gårdsmiljøet på Vollan. Se også neste punkt om fare for uønsket gjengroing.

Massedeponi er ikke eget tema, det tas opp her hvor det er nevnt i utredningen: Helst burde tunnelmassene vært brukt til formål der det er behov for dem. For tiden måtte man i tilfelle ha transportert massene til Sunndalsøra, dette vil ikke være økonomisk forsvarlig. Det er år om annen behov for stein til sikring mot vassdrag, NVE har også uttrykt ønske om å ha beredskapslagre av egnet stein tilgjengelig i denne delen av dalen. Et slikt var etablert ved Gravem, det er nå langt på vei tømt. Stein av egnet størrelse bør sorteres ut og legges i dette beredskapslageret, evt. annet med egnet plassering – dette må inn i detaljplanene.

Utsprengning av tunnel inn til kraftverket må forventes å gi noe egnet stein, massene fra boring videre opp til inntak vil bli alt for fine.

8 Landbruk

Arealbortfall (deponiskråninger som er for bratte til å høstes) reduserer produksjonen noe på den dyrkamarka som tenkes brukt til deponi. Om disse skråningene gror igjen med krattskog, vil landskapet få et langt mer gjengrodd preg enn i dag, noe som er lite ønskelig. Om mulig bør deponiene utformes slik at hele arealet fortsatt kan høstes. Dette betyr at profilene bør omarbeides i forhold til foreslått løsning.

10 Friluftsliv og reiseliv

Friluftsliv og reiseliv er vurdert samlet. Utredningen for friluftsliv er grei, men for reiselivet er kun verdien av Erga i forhold til reiselivets konkrete bruk (liten!) av området og fossen vurdert. Saksbehandler mener vurderingen i utredningen burde sett videre en kun den konkrete bruken av nærområdet per i dag. Det massive inntrykket av vann som kommer ned fjellsidene i Sunndalen, spesielt når snøen smelter i høyfjellet på forsommeren, gir en totalopplevelse som er svært viktig for Sunndal som reiselivsprodukt. Dette inntrykket vil bli mer utarmet for hver foss som eventuelt forsvinner. Også for innbyggerne i dalen er dette en viktig trivselsfaktor. Den nederste fossen i Erga er et viktig første møte med dette fosselandskapet for reisende som kommer fra Oppdal, selv om det bare er et kort glimt. Fossen er også en viktig faktor for at Småvollan camping har jevnt bra besøk.

Konsekvensutredningen i forhold til krav fra økonomi- og planutvalget.

Da utredningsprogrammet var på høring, stilte økonomi- og planutvalget følgende krav (se dokument 8) til forhold som måtte inn i konsekvensutredningen:

Utredningskrav fra ØP	Resultat i konsekvensutredningen og søknad
1. Utredning av prosjektet uten overføring av Kråka og konsekvenser av dette.	Søknaden omfatter ikke dette alternativet, det er vurdert kort for noen av temaene i konsekvensutredningen og gir da noe mindre negative konsekvenser.
2. Konsekvenser av trafikk til inntaket.	NVE tok ikke dette kravet inn i utredningsprogrammet, det er ikke vurdert. ØP tenkte her på økt snøscootertrafikk fra Storli om vinteren og helikoptertrafikk om sommeren, ut fra at dette er et verneområde med liten motorisert ferdsel.
3. Fare for nitrogenovermettet vann til Driva.	Tatt inn i utredningsprogram. Konklusjon i konsekvensutredningen: Konstruksjonen av inntaket (kontinuerlig neddykket) gjør at dette ikke er noen risiko.
4. Konsekvenser for eventuelle elvekløftsamfunn.	Presisert i utredningsprogrammet: Krav om vegetasjonskartlegging langs vassdraget, spesiell vekt på lia øst for Erga og evt. elvestrekninger med fossesprutsone eller høy luftfuktighet. Etter saksbehandlers vurdering noe mangelfullt utredet, se over.
5. Spørsmål om mulige positiv virkning for "kulturmiljø ved Småvoll".	Utredningsprogrammet: "Antatte positive konsekvenser for kulturmiljøet ved Småvoll begrunnes. (...) Mulige positive konsekvenser for bosetting ved Småvoll i form av opprettholdelse av kulturmiljø beskrives". Kan ikke finne igjen referanser til dette i konsekvensutredningen. Trolig ingen spesielle positive konsekvenser for Småvoll, men inntektene vil trolig gjøre det enklere for grunneier å vedlikeholde

Utredningskrav fra ØP	Resultat i konsekvensutredningen og søknad
	kulturmiljøene i nærområdet (Langbakksetra, Vollasetra, Småvollen).
6. Effekter i forhold til reiseliv	Krav i utredningsprogram. Dette burde vært grundigere utredet i konsekvensutredningen, se over

De fleste av kravene ØP stilte til konsekvensutredningen er tatt inn, selv om de kan være løst på forskjellig vis i konsekvensutredningen, ikke alle like tilfredsstillende.

Utbygging med / uten Kråka

Utbygger mener det er uinteressant å bygge ut uten overføring av Kråka, og søker ikke om dette. Ettersom det politisk (ØP, jf. dok. 8) var et ønske om å vurdere dette nærmere i konsekvensutredningen savner saksbehandler en grundigere vurdering av dette i søknaden og har derfor også sett på lønnsomheten ved de forskjellige alternativene. Vannføringsberegningene har en nøyaktighet på $\pm 20\%$. Dette kan direkte overføres til usikkerhet i produksjonen og igjen til utbyggingsprisen. I aller beste fall (20 % mer vannføring og utbygging etter alternativ 1) blir altså utbyggingskostnaden per kWh ca kr 2,20. I verste fall (20 % mindre vannføring og utbygging etter alternativ 2 og uten Kråka) blir utbyggingskostnaden ca kr 3,80 per kWh. Om det skjer endringer i bekkedelet mellom Kråka og Kråkbekken slik at vassføringen i Kråka halveres, vil utbyggingskostnaden passere 4 kroner. Med ordinære forutsetninger (nedbetalt over 20 år, 7 % internrente) tilsvarer dette en grensekostnad (den strømpris som akkurat dekker utbyggingskostnaden) på i absolutt beste fall kr 0,21, i absolutt verste fall på opp mot kr 0,40. For å betale utbyggingen må spotprisen i el-markedet i snitt ligge over grensekostnaden. Gjennomsnittlig spotpris fra 1996 fram til d.d. er ca kr 0,21 i vår region, den har variert mellom kr 0,10 og 0,39 (alle tall er på årsbasis), hittil i år ca kr 0,21.

Det må derfor betegnes som et bedriftsøkonomisk dristig prosjekt å bygge ut uten overføringen av Kråka. Dette må veies opp mot inngrepet som overføringen vil utgjøre. Selve inngrepet vil være beskjedent. Kråka vil få synlig mindre vassføring, men det er ikke kjente biologiske kvaliteter som blir vesentlig skadelidende. Spørsmålet om overføring av Kråka eller ei blir derfor et spørsmål om betalingsvilligheten for ei utemmet Kråka og eventuelle ikke kartlagte botanisk viktige forekomster som kan være avhengige av vannføring i Erga nedenfor samløpet, mot verdien av produksjonstapet. I tillegg må selvsagt vurderes klimagevinsten ved at et eventuelt kraftverk produserer energi med lav grad av klimapåvirkning, i motsetning til mange alternativer.

NVEs forventninger til kommunens uttalelse

NVE forventer at kommunen spesielt omtaler forhold til kommuneplanen, mellom omsøkt plan og lokale interesser, og eventuelt om eventuelle elektriske anlegg. Ovenfor er drøftet i forhold til vurderingene i konsekvensutredningen, som omhandler forhold mellom planen og lokale interesser. Det er her de viktige avveiningene ligger. I forhold til kommuneplanen ligger hele planen i LNF-område (landbruks-, natur og friluftslivsområde). Selve kraftverket i område der det er tillatt med spredt bygging utenom "stedbunden næring" (= i praksis landbruksnæring), øvrige tiltak i LNF-område der utbygging utenfor stedbunden næring ikke er tillatt. Ut fra at det ikke bør foretas dobbel saksbehandling, mener vi ikke saken trenger behandling etter plan- og bygningsloven i tillegg til konsesjonsbehandlingen i NVE.

Det er forhold til andre interesser som vi mener det er viktig for kommunen å uttale seg om, og det er dette vi har lagt hovedvekt på i saken.

Vi har ikke spesielle merknader til det elektriske anlegget (kraftverk og tilknytning til øvrig nett). Etter søknaden vil kraftledning legges i jord fram til eksisterende 22 kV ledning over Driva, denne vil så måtte forsterkes en kort strekning fram til stamnettet. Vi kan ikke se at dette vil ha nevneverdige konsekvenser. Kollisjonsfare for fugl vil bli som før, evt. noe redusert (tykkere ledningstverrsnitt vil være bedre synlig).

Oppsummering - konklusjon

Som all vannkraftutbygging har dette prosjektet negative konsekvenser knyttet til naturinngrepene og positive konsekvenser knyttet til ny produksjon av tilnærmet klimanøytral energi og, noe avhengig av utbyggingsalternativ og kraftpriser, knyttet til økonomi. I forhold til det prosjekt som ble skissert i samlet plan og tillatt i verneforskriften for Trollheimen, har utbygger redusert mange av de negative miljøeffektene kraftig, ikke minst som følge av at alle arbeider oppe på fjellet vil skje veiløst. Om man skal bygge ut dette vassdraget er det med kjent og påregnelig teknologi vanskelig å gjøre det med mindre negative konsekvenser enn i foreliggende plan. Konsekvensutredningen lister opp en rekke avbøtende tiltak. Disse er en forutsetning for at tiltaket får så vidt liten negativ konsekvens, og det er viktig at det stilles krav om disse i konsesjonen.

Vi har en delvis ukjent faktor – kunnskapen om botanikken langs elva er ikke fullgod. Videre er det to valg angående alternativ, for det første om man skal spare den nederste fossen eller ei, for det andre om Kråka skal overføres til Kråkbekken eller ei. Svarer man nei til det siste, er utbygger per i dag ikke interessert i å bygge ut, utbyggingen blir for risikabel økonomisk.

Det foreligger et omfattende bakgrunnsmateriale som er oppsummert og gått gjennom foran. Avveilingen av positive og negative sider er en verdivurdering av klar politisk karakter. Administrasjonens gjennomgang peker for noen tema mot en marginalt mer negativ konsekvens enn det konsekvensutredningen kommer til. Totalt vurder rådmannen fordelene ved utbygging som større enn ulempene for alternativ 2 også etter en slik revurdering. Ut fra hensyn til landskap, reiseliv og at dette alternativet er noe bedre for biologisk mangfold, bør man unngå å bygge ut det nedre fallet i Erga, altså velge alternativ 2. Videre vurderer rådmannen overføringen av Kråka som så viktig for prosjektets økonomi at den må gå inn i prosjektet. At det kan reises innvendinger mot enkelte deler av konsekvensutredningen i forhold til utredningsprogrammet tillegges ikke avgjørende vekt.

Ut fra overstående vurderinger innstiller rådmannen på at Småvoll kraft bør få bygge ut etter alternativ 2, med overføring av Kråka. Det er viktig at de avbøtende tiltak som skisseres blir gjennomført, og at kommunen får en reell anledning til å medvirke til utforming av detaljplanene, jf. tidligere høringssaker.

...”

Møre og Romsdal fylke uttaler i brev av 30.11.2007:

”...

Vurdering

I konsesjonssaker vil Møre og Romsdal fylke kome med synspunkt på dei framlagte planane med særleg vekt på miljø (inkludert fisk og ålmenne interesser), forureining, landbruk og kulturminne. Til dette prosjektet har vi følgjande merknader:

Automatisk freda kulturminne

Kulturavdelinga i Møre og Romsdal fylke gjennomførte i august 2006 ei arkeologisk registrering i området. Det vart ikkje påvist automatisk freda kulturminne som er i konflikt med tiltaket. Kulturavdelinga har derfor ingen merknad til planen.

Natur- og miljøvern

Trollheimen landskapsvernområde

Gjennom vernevedtaket i 1987 vart det presisert at vernereglane ikkje skal vere til hinder for utbygging av Småvoll kraftverk utan regulering av Kråkvatnet. Bakgrunnen for dette var at vassdraget alt lå i Samla Plan kategori I (alt.B). Dette alternativet innebar større landskapsinngrep enn det no omsøkte, m.a. med veg opp frå dalen, vassveg i røyr og ein noko lengre overføringskanal mellom Kråka og Kråkbekken. Likevel vil vi minne om at det har skjedd mykje dei siste 20 åra når det gjeld synet på, og verdsetjing av, store inngrepsfrie område, landskapsvern og biologisk mangfald. Dersom verneprossessen hadde vore i dag kan ein jo stille spørsmål om utbyggingsprosjektet ville kome med.

Inngrepsfrie naturområde, landskap og friluftsliv

Dei inngrepsfrie naturområda er nært knytt til landskapsverdiane i dette området. Konsekvensvurderinga syner at alle kategoriane INON-område vil bli redusert, også villmarkeprega område med 2-2,4 km², avhengig om Kråka skal overførast eller ikkje. Sjølv om INON metodikken i utgangspunktet gir ein meir teoretisk omtale av inngrepsfri natur, meiner vi at området frå Vollasetra og innover fjellet også reelt framstår som eit flott urørt naturområde.

Dette området er mellom dei områda som er prioritert i Fylksedelplan for inngrepsfrie naturområde i Møre og Romsdal. Denne planen vart stadfesta av Miljøverndepartementet 10.04.01. I retningslinene heiter det m.a. at dei prioriterte områda er av "dei inngrepsfrie områda i fylket som ut frå regionale og nasjonale omsyn bør gjevast særleg prioritet når det gjeld skjerming mot inngrep". Med bakgrunn i dette bør ein i utgangspunktet finne løysingar som i minst mogleg grad rører ved desse prioriterte områda.

Området opp til Vollasetra (Kristiansund og Nordmøre turistforening) og vidare innover fjellet, med m.a. sti langs Kråka til Kråkvatnet, må reknast som eit regionalt/ nasjonalt viktig friluftsområde og er ein av dei få tilkomstvegane til Trollheimen frå Sunndalsida. Landskapsverdiane i området er også sterkt knytt til det rennande vatnet i vassdraga. Konsekvensane av redusert vassføring, med unntak for flaumtoppane, kan synest å vere vurdert for lågt. På årsbasis vil 74 % av vassmengda bli nytta til kraftproduksjon og mesteparten av tida vil det vere vesentleg redusert vassføring i vassdraget. I sommarhalvåret vil vassføringa stort sett ligge nær minstevassføringa. For friluftslivet er det nettopp på denne øvre strekninga at vassdraga i området blir særleg synlege og høyrbare, både frå stien langs

Erga og Kråka, og fossen i Kråka som kan sjåast frå setra. Det er vanskeleg å setje verdi på opplevinga av vassdraga som landskapselement, men når det urørte naturområdet fell bort og vassføringa blir vesentleg redusert vil ei utbygging etter vårt syn klart redusere opplevingsverdien av området.

Ved utbyggingsalternativ 2 vil ein unngå redusert vassføring i fossen ved Småvoll. Sjølv om dette føreset tilkomstveg over dyrkamark til eit noko høgareliggende tunnellinislag, vurderer vi dette som landskapsmessig meir akseptabelt.

Botanikk og viktige naturtypar

Både tidlegare naturfaglege data presentert gjennom mellom anna Naturbasen og konsekvensutgreiinga, gir eit klart inntrykk av at prosjektområdet er av sers høg botanisk verdi. Ein viktig faktor er mellom anna dei skifrige bergartane som gir gode vekstilhøve for kalkkrevjande artar. Dette gir ei vegetasjonsutforming som ikkje berre er spesiell i fylkessamanheng, men også nasjonalt. Mellom anna er kalkskog definert som ein nasjonalt trua naturtype.

Etter utgreiingsprogrammet er utbygger pålagt å knytte dei naturfaglege undersøkingane til DN-handbok 13, 1999. Dette er gjort for eit kalkskogområde og som det vert rekna med inneheld tilsvarende interessante artar som for ein lokalitet lenger vest. Etter vår meining er dette ein noko tvilsam framgangsmåte. På den andre sida er det ikkje aktuelt med inngrep i kalkskogområdet, så slik sett er ikkje dette noko reelt problem.

Vi finn såleis å legge til grunn at bortsett frå område 7 i vedlegg 1 (kalkskogområdet), har ikkje konsekvensutgreiinga kome fram til nye opplysningar når det gjeld prioriterte naturtypar etter DN sin kartleggingsmetodikk, raudlisteartar eller spesielle kalkkrevjande artar.

I vår gjennomgang av den botaniske delen av rapporten, hadde vi til å begynne med vesentlege problem med å sjå for oss kva delar av prosjektområdet og ikkje minst vassdragsområdet som vart synfare og kartlagt. Ein E-post frå Sweco Grøner av 08.10.07, med eit kartvedlegg, vart til god hjelp.

Vi må akseptere at delar av sonene langs vasstrengen ikkje vart kartlagde på grunn av vanskeleg terreng, men det er likevel overraskande at ikkje meir enn det som er vist på kartet, som vart lagt ved E-posten av 08.10.07, vart undersøkt. Dette ut frå krava i utgreiingsprogrammet om at det mellom anna skal gjevast ei skildring av flora og vegetasjon langs heile Erga. I den samanheng vil vi nemne at det er fleire firma både her i fylket og elles i landet som har spesialisert seg på tilkomstteknikk og som kan hjelpe til i eit krevjande terreng.

Vi ser det som ein klar mangel med søknaden at naturtypen "Bekkekløft" (F09) eventuelt kombinert med "Fossesprøytsone" (E05) ikkje er nærmare utgreidd. Austsida av Erga grenser til naturtypen "Rik edellauvskog" (Småvollen naturreservat) og er verdsett som eit A-område etter Naturbasen. Jf i den samanheng kapitlet i kartleggingshandboka om avgrensing og prioritering av naturtypen "Bekkekløft" der kombinasjonen med mellom anna "Rik edellauvskog" (FO1) er omtala. Denne utfordringa er elles med i utgreiingsprogrammet, der det kjem fram at ved vegetasjonskartlegginga, skal det også leggast vekt på lauvskogsområda langs vassdraget. Dette gjeld spesielt lia aust for Erga og eventuelle elvestrekningar med fossesprøytsone eller høg luftråme. For oss er det i alle høve ikkje tvil om at i det nasjonale bekkekløftprosjektet (Jf brev frå Direktoratet for naturforvaltning av 22.03.07 til fylkesmennene og med kopi til mellom anna NVE), er Erga eit prioritert kartleggingsobjekt.

Vi må konkludere med at det ikkje er gjennomført vegetasjonskartlegging slik som føresett i utgreiingsprogrammet og at det ikkje er lagt fram funnlistar for mosar og lav. Eit eventuelt utbyggingsvedtak må såleis fattast på eit tynt fagleg botanisk grunnlag. Vår konklusjonen når det gjeld botanikk, inkludert raudlisteartar, prioriterte og trua naturtypar, må såleis vere at dersom "føre var prinsippet" skal leggest til grunn, må det gjennomførast tilleggsundersøkingar før det eventuelt blir gjeve konsesjon for utbygging. I den samanheng vil vi rå til at delar av området blir undersøkt av ein kompetent fagperson på mosar og lav i fuktige miljø kombinert med naudsynt vegetasjonskartlegging.

Minstevassføring

Det er ikkje lagt opp til minstevassføring om vinteren ut frå vurderingane om at det vil vere lite samfunnsøkonomisk, utan at dette er nærare talfesta. Konsekvensutgreinga konkluderer likevel med at minstevassføring om vinteren vil sikre auka overleving av ferskvassfaunaen i vinterhalvåret. Det er minimumsvassføringa som vil vere kritisk faktor for dei vasslevande organismane. Ut frå eit "føre var prinsipp" bør det derfor sikrast ei viss minstevassføring gjennom heile året. Minstevassføringa kan gjerne differensierast slik at den følgjer dei naturlege fluktasjonane i vassdraget gjennom året, men det vil vere uheldig om det ikkje blir minstevassføring også om vinteren.

Eit prosjekt utan overføring av Kråka til Kråkbekken vil redusere naturinngrepet i landskapsvernområdet og bortfallet av inngrepsfri natur vil bli noko mindre. Utan overføring vil vassføringa i Kråka ned til samløpet med Erga vere normalt og det vil gi høgare restvassføring på resten av strekninga. Sett ut fra naturfagleg hald vil ei slik løysing vere å foretrekke. Konsekvensutgreinga peikar også på at dersom "ikkje undersøkte parti av Erga/Kråka faktisk har verdifulle mose/lavsamfunn, vil en slik utbygging gi større mulighet for å opprettholde disse. Økt vannføring vil også være positiv for den ferskvannstilknyttede faunaen." I forhold til utbyggingsalternativ 1 vil dette redusere prosjektet med 7,5 GWh/år. Kva dette vil bety for utbyggingsprisen er etter det vi kan sjå ikkje oppgitt.

Fisk

Vi føreset at inntaket blir lagt slik at det ikkje fører til gassovermetting. Vidare må ein gjennom detaljplan sikre at det nedanforliggende vassdraget ikkje blir utsett for nedslemming under anleggsfasen. Ut over dette kan vi ikkje sjå at det er naudsynt med behandling av tiltaket etter laks- og innlandsfisklova.

Forureining

Ei eventuell anleggsverksemd, som m.a. vil inkludere tunneldrift, må vurderast etter forureiningslova. Vi føreset at planane for dette vert sendt oss til vurdering. For driftsfasen kan vi ikkje sjå at utbygginga vil føre til slik fare for forureining at det er naudsynt med særskilt behandling etter forureiningslova.

Landbruk

I samband med utbygginga er det skissert at deponimasse skal plasserast på to ulike lokalitetar på dyrka mark. Sjølv om landbruksdrifta i området er marginal, spør vi om det ikkje finst betre eigna deponiplassar enn landbruksjord. Dersom ein brukar landbruksareal til deponiområde, må arealet terrengtilpassast på ein god måte, revegeterast og førast tilbake til dyrka mark. Av kulturlandskapsmessige omsyn må ein legge ekstra vekt på området ved tunet.

Konklusjon

Vi viser til merknadene over. Ut frå våre ansvarsområde vil vi presisere følgjande:

- Vegetasjonskartlegginga er ikkje følgt opp slik som føresett i utgreiingsprogrammet. Det må gjerast tilleggsutgreiingar, der særleg undersøking av lav og mose blir prioritert.
- Utbygginga vil føre til reduksjon i viktige inngrepsfrie naturområde og redusere opplevingsverdien for friluftslivet i eit viktig tilkomstområde til Trollheimen. Vi vil minne om at Fylkesdelplan for inngrepsfrie naturområde i Møre og Romsdal har peika ut dette området som eitt av dei areala som bør gjevast særleg prioritet når det gjeld skjerming mot nye inngrep. Dette bør vege tungt i konsesjonsvurderinga. Eventuelle alternativ som kan redusere inngrepa må vurderast.
- Minimumsvassføringa vil vere den kritiske faktor for den ferskvasstilknytta faunaen. Vi rår derfor til at det blir stilt krav til minstevassføring også om vinteren.
- Den nedre fossen i Erga er eit viktig landskapselement som må takast vare på. Ei eventuell utbygging bør derfor skje etter alternativ 2.
- For å sikre tilhøva for fisk nedanfor kraftstasjonen må inntaket leggast slik at ein unngår gassovermetting. Vidare må det sørgast for at det ikkje skjer nedslemming av vassdraget under driftsfasen.
- Detaljplanane for anleggsverksemda må vurderast etter forureiningslova.
- Ved ei eventuell utbygging bør det stillast krav til eit miljøoppfølgingsprogram, slik at ein m.a. kan ta omsyn til hekkelokalitetar for rovfugl i området.”

Riksantikvaren uttaler i brev av 26.10.2007:

”Riksantikvaren viser til brev av 12.9.07 vedlagt konsesjonssøknad og konsekvensutgreiing for Småvoll kraftverk i Erga i Sunndal kommune.

Riksantikvaren vil ikkje gje høyringsfråsegn til denne saka. Fråsegn frå Møre og Romsdal fylkeskommune vil ivareta kulturminneforvaltinga sine merknader”

Statens vegvesen, Region midt uttaler i brev av 5.12.2007:

”Vegvesenet har ut fra sitt ansvarsområde ingen merknader til at det blir gitt konsesjon for Småvoll kraftverk”

Statens landbruksforvaltning uttaler i brev av 14.12.2007:

”Vi viser til brev av 12.09.2007 og tilhørende konsesjonssøknad og konsekvensutredning. Utbyggingen omfatter bygging av en inntaksdam med høyde ca. 5 meter, det skal graves en kort kanal for overføring av elva Kråka. Vannet skal føres i boret sjakt ned til kraftstasjonen ved utløpet av Erga i Driva. Med unntak av deponiområdene nevnt nedenfor, har dette tiltaket små konsekvenser for landbruket.

Det går fram av beskrivelsen av tiltaket og konsekvensutredningen at massene fra tunnel mv. er tenkt deponert på dyrka mark. Det går ikke fram av søknaden at det skal utarbeides noen

reguleringsplan, derimot at det skal søkes dispensasjon fra kommuneplanens arealdel. Slik deponering av masser på dyrka mark vil derfor kreve samtykke etter jordloven § 9.

Jordloven § 9

"Dyrkajord må ikkje brukast til føremål som ikkje tek sikte på jordbruksproduksjon. Dyrkbar jord må ikke disponerast slik at ho ikkje vert eigna til jordbruksproduksjon i framtida. Departementet kan i særlege høve gi dispensasjon dersom det etter ei samla vurdering av tilhøva finn at jordbruksinteressene bør vika. Ved avgjerd skal det mellom anna taksast omsyn til godkjende planar etter plan- og bygningslova, drifts- eller miljømessige ulemper for landbruket i området, kulturlandskapet og det samfunnsgagnet ei omdisponering vil gi. "

Selv om arealet etter oppfylling skal tilbakeføres landbruk, vil det være nødvendig med et midlertidig samtykke til omdisponering. I henhold til de kartutsnitt som inngår i konsekvensutredningen er de aktuelle områdene klassifisert som fulldyrka mark, dvs. at arealene kan pløyas. Ved istandsetting av deponiområdene er det derfor viktig at nok jord fylles tilbake slik at arealene fortsatt kan nyttes til matproduksjon. Av hensyn til kulturlandskapet er det viktig at utformingen av disse deponiene tilpasses landskapet.

For øvrig har ikke Statens landbruksforvaltning noen merknader til søknad om konsesjon for Småvoll kraftverk i Sunndal kommune"

Bergvesenet uttaler i brev av 10.11.2000:

"Bergvesenet med Bergmesteren for Svalbard (Bergvesenet) viser til oversendt Søknad med KU for Småvoll kraftverk i Sunndal kommune i Møre og Romsdal, mottatt 18.09.2007.

Bergvesenet finner ikke at våre virksomhetsområder berøres av tiltaket."

Naturvernforbundet i Møre og Romsdal og Naturvernforbundet i Sunndal uttaler i brev av 30.11 2007:

"Naturvernforbundet i Møre og Romsdal og Naturvernforbundet i Sunndal samarbeidar om denne fråsegn. Naturvernforbundet har si merksemd særleg knytt til biologisk mangfald og friluftsliv.

Småvoll kraftverk bør ikkje byggast. Dei samla kvalitetane i dette området er så store at bortfall av mykje av vassføringa i Erga vil vere svært øydeleggande, både for dei samla naturkvalitetane og ikkje minst opplevinga av desse kvalitetane og landskapet. Inngrepet har også innverknad på Trollheimen landskapsvernområde og ikkje berre på "vanleg" natur. Inngrepet er planlagt i ein kommune der svært mange vassdrag alt er bygd ut. Til sist er ikkje konsekvensutgreiinga gjennomført i den utstrekning det er føresett og det er difor ikkje mogleg å utelukke at biologisk mangfald kan gå tapt ved ei utbygging.

I denne saka må vi ta utgangspunkt i kvalitetane og bruken av litt meir areal enn det som er rekna som influensområdet i saka.

Sunndal kommune og vasskraftutbygging har ei felles historie. Når ein køyrer oppetter dalen kan ein registrere Driva kraftverk på nordsida av dalen, og Grøa kraftverk på sørsida av dalen. Her er vassdrag blitt meir og mindre borte – lagt i røyr for å bli elektrisk kraft.

Ottemfossen lyser mot oss med sitt fråvere og minner oss om at dalen alt har betalt ganske mykje for fellesskapet.

Sunndalen er mellom dei dalane der det er avgrensa kva som let seg gjere av kontakt mellom dalbotn og fjell. På nordsida er det få stader som innbyr til vanleg ferdsel mellom Opdølstranda og Gjøra. På sørsida er det Jordalsgrenda, Øksendalen og Litldalen som i nokon grad gir moglegheiter før ein kjem til Gjøra. Dei fleste av desse stadene er alt mykje bygd ut når det gjeld vassdraga.

Sjølv om det er bratt er det ein god tilkomst mellom dal og fjell knytt til Vollan-Vollasetra. Utanom godt etablert tilkomst som Innerdalen er dette ein av få naturlege vegar inn til Trollheimen frå Sunndalssida.

Dette området er mykje meir enn ein tilkomst. Av kraftverksøknadene som Naturvernforbundet har uttalt seg til i Møre og Romsdal dei siste åra kan vi ikkje sjå at vi har vore borti eit område med høge kvalitetar på så mange fagtema. Dette er ein kvalitet i seg sjølv, og denne kvaliteten er både sjeldan og viktig.

Fugl

I influensområdet er det påvist kongeørn som hekker. Ikkje langt utanfor influensområdet finst det ein del fleire rovfuglartar som er observert. Sjølv om dei truleg ikkje blir direkte råka av redusert vassføring, høyrer dei til det som kan opplevast i dette området. Dessutan lever jo rovfugl av noko, og viss rovfuglmaten blir påverka av utbygginga, då vil det få indirekte verknad også for desse rovfuglane, sjølv om dei held seg litt utanfor det direkte influensområdet.

Dyr

Jerven har tilhald i området. Med tanke på at det er viktig med utveksling av jerv mellom sørleg og nordleg stamme for å hindre innavl på låg sørleg bestand, er dette området viktig for jerven, all den tid forvaltningsregimet legg opp til at Oppdal skal vere "jervefri" sone.

Vi har prøvd å finne ut om det har vore fjellrev i dette området, men har ikkje funne kjelder på det. Volladalen og Kråkvatnet er ikkje heilt utenkjeleg i så måte. Verksemd i området i yngletida vil i så fall kunne ha verknad for denne arten. Sjølv om fjellreven har vore borte frå området i fleire tiår, vil ein "rekonstruksjon" av fjellrevstammen moglegvis ha bruk for dette området.

Flora

I naturfagsrapporten side 19 blir det peika på at det kan vere eit visst potensial for nye sjeldne funn av mosar og lav. Det blir vist til at elva har høg vassføring og ligg slik at dette er mogleg, men at det er vanskeleg å kome til for å undersøke. Naturvernforbundet skal minne om at det er vedtatt at tap av biologisk mangfald skal stoppast innan 2010, og at føre var-prinsippet skal praktiserast.

Elles trur vi det kan vere eit potensiale for funn av artar langs Erga mellom Vollasetra og inntaksdamstaden. Ikkje langt unna brua over elva fann vi ei rad kalkkrevjande artar (svarttopp, ljåblom, gulsildre, rynkevier, bjønnbrodd). Her var også ein av orkideane som vi ikkje fekk bestemt, men kvitkurle, fjellkvitkurle og grønkurle var dei aktuelle å velje mellom. Langs Erga i dette området såg vi også område i fosserøyk/sprut som var nordvendte og som etter det vi såg hadde gulsildre som ofte kan knytast til kalk.

På høgde med Langbakksetra mot Kråka var det osp i tillegg til eit meir rikhaldig utval av dei meir vanlege lauvtreslaga. Der fann vi også taggbregne (kalkkrevjande) og liljekonvall som ikkje er nokon uvanleg art, men som her må seiast å gå etter måten høgt, truleg som følgje av høg middeltemperatur.

I Møre og Romsdal er det få vassdrag med såpass tydelege kalkinnslag i grunnen. Dette kombinert med høg sommartemperatur og kulturpåverknad seier oss at potensialet for funn av sjeldne karplanter, moser og lav er ganske stort.

Insekt

Sunndal har utan tvil visse kvalitetar som gjer at ein kan finne insekt her som elles er sjeldne. I områda ikkje så langt unna Erga finst det og funn som fortel om spesielle tilhøve eller spesiell historie. Mange av insektfunna er truleg knytt til høg sommartemperatur og såleis ikkje mellom dei som blir direkte påverka av redusert vassføring. Men ein skal ikkje sjå bort frå at insekta er avhengig av t.d. planteartar som er meir avhengig av vassføringa. Naturvernforbundet er difor ikkje overtydd om at vassføringa i Erga kan regulerast utan at tilhøve for insekt i området kan endre seg. Insekt som fagfelt er svært ofte forsømt i vassdragsutbyggingane. Truleg går det tapt ein del insektsbiotopar utan at nokon har oversyn over dei. I dette området er det dokumentert meir når det gjeld insekt enn mange andre stader. Difor er det viktig at område der insektlivet er rikt i nærområdet ikkje blir bygd ut.

Under vår eiga synfaring la vi merke til at det i berga kring Langbakksetra var spesielt store mengde maur. Eit slikt avvik frå normalen kan få ein til å tenkje at det kan vere andre avvik også. På dette området veit vi for lite om kva som finst i området, og vi veit ikkje nok om verknadene av reguleringa.

Biologi og klimaendringar

Som følgje av klimaendringar må ein vere budd på at artar som i dag trivst i dalbotn kan bli nøydde til å gå høgare opp når gjennomsnittstemperaturen i området stig. Grøne korridorar med grei vasshushaldning vil då vere nødvendige. Området langs Erga har mange gode eigenskapar og kan truleg vere ei slik overlevingsbru når det blir vanskeleg mange andre stader. Ein reduksjon av vassføringa vil gjere allsidigheita til denne brua mindre og dermed redusere desse eigenskapane.

Geologi

Berggrunnskartet fortel om bergartar som både vitrar lettare og ligg i basisk retning. Dette forklarar ein del av det ein kan sjå av biologisk mangfald, og gir utan tvil eit grunnlag for at det kan vere biologiske verdiar som ikkje er registrert, både langs vasstrengen og i landskapet elles.

Urørtverdiar

Når ein står på damstaden har ein mesteparten av nedbørsområdet mellom seg og fjellrekkja i synsranda. Det vil seie at bruken av heile dette området kan bli påverka av dam og inntak. Sjølv om inngrepet kan gjerast skånsamt er det eit framandelement. Sjølv om ein ikkje kan sjå det frå alle stader i området, vil det å vite om inngrepet vere nok til at opplevinga av urørtverdiane kan bli redusert.

INON-areal blir påverka ved utbygging. I dette høvet er det INON-areal som ligg i verneområde som går med. I år 1900 hadde vi i Møre og Romsdal ein andel på 42% med areal som oppfylte krava til villmark. I dag er talet 4,5%. Sunndal er den kommunen i Møre og Romsdal som har att mest, takka vere fleire store verneområde. Sidan INON-areal stadig forsvinn, er det særleg alvorleg at INON areal også innafor landskapsvernområdet forvitrar. Det må også nemnast at ein vesentleg del av attverande villmark i dette området blir borte. Det som blir att er svært smalt og dermed er verknaden svært nær at villmarksarealet fell bort i sin heilskap. Artar som set store krav til areal langt frå aktivitet kan moglegvis tape arealet mellom Sunndalen og Innerdalen som

følgje av dette. Vi ser for oss at dette området i dag er ganske skjerma i viktigaste yngletida. Med verksemd knytt til inntaket i denne tida då det er liten annan trafikk kan dette virke særleg negativt.

Ein del av områda frå Vollasetra og oppover har framleis noko kontakt med dalbotn og trafikkåra der. Med bakgrunnslyd frå vassdraget vil ein oftast høyre denne og ikkje trafikklyd frå dalbotn. Med redusert vassføring vil trafikklyd i nokon grad kunne høyrast også i desse områda. Dette vil vere ein reduksjon av opplevingsverdiane som ligg i området.

Kulturlandskapet

Kulturlandskapet ser ein spor etter frå Vollan og nesten til damstaden. Sjølv om delar av kulturmarka held på å gro igjen og noko er tilplanta med gran, er det store restverdier igjen. Områda spesielt kring Vollasetra viser ei historie i tillegg til naturkvalitetane som gjer at folk kan bli både friske og trivelege når dei kjem heim.

Reiseliv er ikkje Naturvernforbundet sitt primærfelt, men det er openbert store kvalitetar i dette området som let seg omsetje til eit natur- og kulturbasert reiseliv som kan auke nettopp natur- og kulturkvalitetane heller enn å redusere dei. Eit slikt natur- og kulturbasert reiseliv meiner vi kan gje inntekt til fleire og meir sysselsetjing enn det kraftutbygging kan gje over tid.

Konsekvensutgreiinga fortel om avgrensa verknad på ein del av fagtema. Som det står i utgreiinga er mellom anna kulturlandskapet kring Vollasetra og i Vollalia utanfor influensområdet. Systemteknisk kan nok dette vere rett, men det er ikkje dermed sagt at verdiane i nemnte område kan lausrivast frå kva som skjer med vassdraget. Det gjeld særleg det tilhøvet at så mange fagtema har høge verdier i eit etter måten lite område, og vidare gjeld det folk si oppleving av dette området som ein heilskap.

Landskapsvernområdet opnar for kraftutbygging. Vurderinga som ligg bak er frå midten av 1980-talet. Det er ikkje så lenge etter at samfunnet fann det rett å bygge ut Altaelva. Synet på både verneområde og kraftutbygging har endra seg ganske mykje sidan den gongen. Mellom anna har Gro Harlem Brundtland sagt ganske klart i frå at utbygginga av Altavassdraget var eit feilgrep. Det vil ikkje vere rett å legge vekt på at det i si tid blei vurdert som mogleg å bygge ut Erga inne i området som blei verna som Trollheimen landskapsvernområde.

Med eit område med så komplett samling av høge natur- og friluftsverdier vil det vere ein stor nedtur om vassdraget som er sentralt i dette området blir regulert.

Sjølv om det er tale om minstevassføring i den mest aktuelle tida av året, vil vassdraget framstå med langt mindre variasjon enn i dag. For menneske som nytter området tyder dette at "måleriet" ser likt ut mange dagar. I naturtilstand skal det vere nytt "måleri" kvar dag som følgje av dei naturlege variasjonane. Av tabell 3.1 i søknaden følgjer det at det i normalår vil vere 47 dagar med normalvassføring som følgje av at det ikkje er nok vassføring til å drive kraftstasjonen. Det er 54 dagar der vassføringa er meir enn minstevassføring + største slukeevne. Det tyder at det i 264 dagar blir vassføring lik minstevassføringa. Dei førstnemnte 47 dagane er vel helst om vinteren då snø og is gjer at få har glede av skilnadene. Ein god del av dagane med flaum er og på tidspunkt då folk i liten grad går i området, men må nyte det heile frå dalbotnen. Mykje av den tida då folk opplever vassdraget på nært hald vil den naturlege variasjonen mellom 290 l/s og 2990 l/s sjå lik ut i vassdraget i form av minstevassføring på 290 l/s. På den måten vil "Sunndal – vill og vakker" etter kvart bli "Sunndal – tam og tørr". I denne samanhengen hjelper det ikkje det minste at skilnaden kjem ut som kilowatt.

Bileta i konsekvensutgreiinga sitt vedlegg 4, side 6 der fotostandpunktet er gangbrua over Erga med utsyn oppover gir god informasjon om korleis vassføringa ser ut. Når ein ved utbygging blir servert det biletet (og den lyden) som er nedst til høgre er dette eit godt døme på det røveriet ei utbygging vil vere. Tilsvarende montasje for elva nede ved gamlevegen fortel svært mykje om kva redusert vassføring vil seie. Her er det tale om eit svært stort inngrep.

Elles manglar det ei fotomontasje av inntaksdammen sett frå sørvestsida av inntaket. Når ein kjem opp frå Vollasetra og skal inn dalen vil ein få dammen som ein vegg mot himmelranda i staden for at ein no får sjå heile fjellpartiet mot nord. Bildet vårt på side 4 syner damstaden. Med ein inntaksdam på 4-5 m vil toppen av dammen vere ein del høgare enn personen på biletet. Fotomontasjen som følgjer søknaden av damstaden er frå vinkelen der dammen blir minst dominerande.

Krava til konsekvensutgreiinga er ikkje oppfylt

Undersøkinga av vasstrengen og dei nære omgjevnadene er eit hovudtema i utgreiingsprogrammet. Vi har mottatt eit kart over undersøkt område. Det ser ut til at kraftstasjonsområdet, eit område rett nedanfor samløpet Kråka-Erga og øvste del av Erga frå litt nedanfor brua mellom Vollasetra og Langbakksetra er undersøkt. Vidare øvre delar av Kråka og Kråkbekken. Samanlikna med det som står i utgreiingsprogrammet om "hele strekningen som blir berørt" held ikkje dette mål.

Om området nedanfor samløpet Erga-Kråka finn vi dette: I fagrapporten side 19 og 20 står det: "På grunn av Ergas jevnt over høye vannføring, kan det likevel ikke utelukkes at det kan finnes mikrohabitat med sjeldne lav- og mosearter langs vannstrengen, til tross for at elva er noe vindeksponert. Elvas beskaffenhet gjør det imidlertid svært vanskelig å undersøke dette uten fare for egen sikkerhet." Noreg har truleg 20 000 artar som ikkje er funne endå. Kanskje nokre av dei er her? Med stor artsrikdom i områda rundt er det meir sannsynleg å finne nye og sjeldne artar her enn mange andre stader.

Ut frå dette meiner vi det skal leggest til grunn at vasstrengen nedanfor samløpet mellom Erga og Kråka inneheld raudlisteartar og at dei er påverka av vassføringa. Utbygging vil då kunne påverke dette. Det er ein grei konklusjon viss ein då seier at utbygging ikkje kjem på tale.

Alle andre konklusjonar er eit trugsmål mot biologisk mangfald. Då fråvik ein føre var-prinsippet, og Stortinget sitt vedtak om at tap av biologisk mangfald skal slutte innan 2010 har ingen verdi. Det vil vere heilt uholdbart. Anten må ein finne ut kva som finst på strekinga, eller ein må stoppe utbyggingsplanane.

På den øvste delen av Erga som er undersøkt (på bae sider har vi fått vite) finn vi eit underleg resultat: På side 20 i fagrapporten for INON og naturmiljø, handlar avsnittet under bilete 3.8 venteleg om Erga på strekinga frå inntaksdammen ned til samløpet med Kråka. Dette er rett og slett svakt.

Vidare er dokumentasjonen av undersøkingane så summarisk at det er vanskeleg å kontrollere kva som er funne, kva ein kunne forvente å finne og årsakene til at det ikkje blei funne. På den måten får ein same resultat anten det er folk som kan lite om temaet eller det er folk som kan mykje, men som ikkje får til å framstille det, og det er uråd å etterprøve vurderingar som er gjort. Vi viser i så måte til den metodikken som kjem fram i BM-dokumentet knytt til Sæterkraft sin søknad i Sunndal nyleg, der det er langt enklare å kontrollere kva som er undersøkt.

Vi har sjølv sett litt på denne strekninga utan å kunne undersøke grundig. På denne strekninga finst det plantesamfunn med svært tydeleg kalkpåverknad (som samsvarar med berggrunnskartet) mindre enn 50 meter frå elva. Vi fann også område med elvebreidd som er lite eller ikkje soleksponert, men derimot påverka av fosserøyk (sjå biletet). Delar av området kan etter vår meining bli ganske mykje påverka av redusert vassføring. Dette samsvarar lite med det som kjem fram i rapportane.

Det er på høg tid at det kjem ei kontrollordning slik at arbeidet i biologisk mangfald-kartlegging blir fagleg kontrollert frå tid til annan.

Utbygging bra for kulturlandskapet?

Det blir i søknaden påstått at utbygging gir økonomi til å ta vare på kulturlandskapet. Naturvernforbundet ser det som teoretisk mogleg at det kan bli slik, men det er ingen vanleg verknad det vi kan sjå. Grunneigarar som kan ligge på sofaen og tene ei årsløn er ingen garanti for at slike tiltak blir gjennomført. Slik pleie av kulturlandskapet har først og fremst med interesse å gjere. Skal det vere tale om ein garanti for kulturlandskapspleie må det skje i form av krav knytt til konsesjon. Truleg vil ei alternativ utnytting av areala i form av kulturbasert turistnæring gje ein vesentleg betre garanti for at kulturlandskapa mellom Vollan og Vollasetra blir skjøtta. Føresetnadene for ei slik næring vil bli redusert av ei utbygging. Ei utbygging vil såleis snarare redusere moglegheita for vedlikehald av kulturlandskapet ytterlegare.

Høgspenteleidningane i området/kraftbehov

Det er uklårt om straumen er tenkt sendt inn på nettet ved Driva kraftverk eller til Lønset. Slik linenettet er lagt opp elles i området tilseier kraftbruken i fylket at krafta skal førast vestover. Når det er tale om forsterking av linenettet for å få dette til, vil vi peike på at 22-kV-liner kan kablast etter måten enkelt. Så langt vi veit er det ofte direkte lønsamt også. Nedover Sunndalen er det lange strekkingar med lausmassar, slik at det bør vere lett å grave ned ein slik kabel kostnadssvarande. På den måten vil det vere råd å sanere ein del luftleidningar. Viss ikkje alle hubroane alt har enda i døden vil dette kunne trygge dei som er att.

Naturvernforbundet har gjennom sin rapport 7/2007 "Kraftsituasjonen i Midt-Norge" vist at kraftbehovet i Møre og Romsdal kan dekkast utan at alle vassdrag må byggast ut. Energi kan skaffast på fleire måtar. Landskap og naturverdiar som kring Erga blir ikkje laga på nytt. Utbygging av Erga er heilt unødvendig.

Kommunen si dobbeltrolle

Søkjaren blir delvis eigd av Sunndal kommune. Sidan Sunndal kommune også er lokal miljømynde, vil vi gjere særskild merksam på at det er uråd å lausrive Sunndal kommune som eigar av Sunndal Energi og Sunndal kommune som miljømynde frå kvarandre. Dette må NVE ta omsyn til ved handsaming av saka."

Istad Nett uttaler i brev av 5.12.2007:

"Det vises til Deres brev datert 12.09.2007 vedr. konsesjonssøknad fra Småvoll Kraft AS for Småvoll kraftverk med vedlagt konsesjonssøknad.

Det er sett på to alternative utbygginger for kraftverket. Kraftverket skal utnytte fallet i Erga mellom inntaksdammen på kote 890 og kraftstasjonen på kote 211 (alternativ 1) eller kote

235(alternativ 2). Installert ytelse og midlere årsproduksjon i kraftverket blir 15,7 MW/40 GW og 15,1 MW/38 GWh i henholdsvis alternativ 1 og alternativ 2

Det går i dag en 22 kV linje gjennom Sunndalen forbi Småvoll. Kraftstasjonen forutsettes tilknyttet linjen ved Lihjell på sørsiden av Driva.

Alternativ 1 krever bygging av 140 meter ny jordkabel fram til eksisterende luftspenn over Driva og 275 meter luftspenn over Driva til påkoblingspunkt ved Lihjell.

Alternativ 2 krever bygging av 240 meter ny jordkabel fram til eksisterende luftspenn over Driva og 275 meter luftspenn over Driva til påkoblingspunkt ved Lihjell.

For begge alternativene kommer kabel i tunnelen fra generator til transformator i tunnelportalen i tillegg. Denne legges i egen kablekulvert. Dette utgjør 690 meter for alternativ) og 670 meter for alternativ 2.

Det vil bli behov for forsterkning av eksisterende 22 kV linje gjennom Sunndalen. Denne linjen eies og drives av Sunndal Energi som er områdekonsesjonær. Kraften kan enten leveres til Aura transformatorstasjon eller Lønset transformatorstasjon. Konsesjonssøker skriver at kraften leveres inn i den transformatorstasjonen som bedriftsøkonomisk og samfunnsøkonomisk gir minst kostnad.

Det ble i 2005 utarbeidet en rapport om "Analyser av forsterkningsbehov og tapsforhold som følge av Småvollen og Skorga kraftverk i Sunndalen" [1]. Rapporten angir behov for nettfosterkninger i eksisterende 22 kV nett gjennom Sunndalen, men det er ikke trukket noen endelig konklusjon på nettløsning. I samtale med daglig leder Jørund Kvande i Sunndal Energi 04.12.07, fortalte han at de nå var gått bort fra å levere kraften til Aura. Kraften vil nå bli levert inn på Lønset transformatorstasjon. Denne stasjonen ligger ca.9,5 km fra Småvoll kraftverk. 22 kV linjen fra Småvoll til Lønset må da fornyes. Dette blir en langt kortere strekning å oppgradere enn linjenettet mellom Småvoll og Aura. Kvande opplyste også om at de var i dialog med Oppdal Everk og TrønderEnergi i forbindelse med en nettløsning for levering av kraften til Lønset transformatorstasjon.

Vi har på bakgrunn av ovennevnte ingen merknader til at Småvoll Kraft AS får konsesjon på omsøkt utbygging."

Gjøre bygdeutvikling uttaler i brev av 19.11.2007:

"Gjøre bygdeutvikling (Gbu) er ei samanslutning av lag og organisasjonar på Gjøre i Øvre Sunndal. Gbu arbeider og med å utvikle ulike prosjekt knytta til velferd, kultur og næring i lokalsamfunnet. Vi ønskjer med dette å uttale oss om dei planene som føreligg om kraftutbygging i sidevassdraget Erga i Drivavassdraget.

Utbyggingsalternativ

Utløpet av Erga i Driva ligg ved porten til Sunndal for dei som reiser rv. 70 fra Oppdal. Fossen i Erga er her eit vakkert og stundom mektig landskapselement. Det er viktig at dette elementet blir behalde for å skape interesse for området og landskapet i Øvre Sunndal særleg i reiselivs- og turismesamanheng. Fossen er og ein viktig ressurs for campingplassen som ligg like ved. Gbu ser det derfor som svært viktig at ein vel eit utbyggingsalternativ der det blir lagt vekt på å behalde fossen og mest mulig av miljøet kring intakt. Vi vil derfor sterkt tilrå at ein vel alternativ 2 der kraftstasjonen blir plassert oppstraums fossen slik at den beheld

vassføringa. Om alternativ 1 blir valgt ber vi om auka minstevassføring om sommaren for å sikre god vassføring i fossen i turistseasonen. Det er og viktig at kraftstasjonen blir lagt i fjell slik at den forstyrrer det eksisterande miljøet minst muleg.

Utnytting av masse

Utsprengt/utgravd masse er ein ressurs som bør bli utnytta i lokalsamfunnet og på en måte som ikke skjemmer. Det bør bli laga ei plan for utnytting av denne ressursen til beste for nærmiljøet. Ein del av massen kan bli brukt til betre parkering og rasteplass ved fossen slik at den attraksjonen kan bli lettare tilgjengeleg. Det er dessutan planer om betring av gang- og sykkelvegnettet i kretsen og det var å håpe at masse vil kunne bli brukt i slik utbygging.

Naturvern

Utbygginga rører ved i alle fall to verneområder og det er viktig med skånsame inngrep i høve til desse (Småvoll naturreservat og Trollheimen landskapsverneområde). Det er og viktig at utbygginga blir gjort slik at ho ikkje skader fiske eller andre tilhøve i Driva.”

Norzep uttaler i brev av 01.12.2007:

”Viser til tidlegare uttale til NVE frå oss dagsett 10.02.2006 og konsesjonsutredning for Småvoll kraftverk utarbeidd av Sweco Grøner.

Vi vil først orientere om at Norzep nå arbeider for å få til eit samarbeid med DZF om virksomhet i Sunndalen, eit selskap som opererer med salg av luftskipsturer i Tyskland. Planen vår var som vi skreiv i brev av 10.02.2006 først å kjøpe inn eit større luftskip frå den engelske fabrikken ATG. Etter å ha undersøkt moglegheitene for finansiering og vurdert noverende markedsgrunnlag, har vi kommet frem til at et samarbeid der vi i første omgang slepp store investeringar, er ein fornuftig strategi.

Vi vil i det vesentlege opprettholde våre synspunkt til konsesjonssøknaden jf. brev til NVE, dagsett 10.02.2006. Vi har imidlertid en del merknader til utredninga.

Den visuelle verknaden av utbygginga er vurdert og er omtala med illustrasjonsfoto av redusert vassføring i Kråka og Erga. Verknaden på fosselyden er derimot ikkje nemnt, noko som vi meiner er ein viktig del av naturopplevelsen.

I utredninga skriv utbyggjarane at planane for andre kraftverksutbyggjingar i dalen ikkje har komme langt nok til at konsekvensane av desse kan utredes. Etter det vi erfarer er i alle fall planene for Skorga komme tilstrekkeleg langt til at konsekvensane av ei utbyggjing her kan vurderes saman med Erga-utbyggjinga. Desse planane er tidlegare omtala i lokale aviser. Ei utbyggjing av Erga vil ha presedens for ein søknad om utbyggjing av Skorga med fleire. Difor må konsekvensane av sannsynlege utbyggjingar i dalen vurderast samla. Vi meiner dessutan at konsekvensane av klimaendringane må takast med i vurderinga. For eksempel vil Vinnu, som får vatnet sitt frå Vinnubreen bli sterkt redusert eller borte dersom breen forsvinn.

Vi vurderer det slik at kommunen med ei positiv innstilling til- og deltaking i utbyggjinga av Erga, gir frå seg moglegheita til å argumentere mot andre utbyggjingar som òg inneber store inngrep i naturen. Vi meiner dessutan at kommunal deltaking i ei av næringane som har motstridande interesser, her kraftutbyggjing kontra turisme, gjer det vanskeleg å få til ei objektiv vurdering av utbygginga frå kommunen si side. Vi meiner dessutan at det ikkje kan argumenterast med at utbyggingane styrkar landbruksnæringa, fordi så mange gardar får forringa moglegheitene til å drive turistverksemd, medan kraftinntektene ikkje forutsett at

grunneigaren driv aktivt landbruk. Inntektene treng heller ikkje følgje garden. Vi vil vidare sitere frå utredninga: "I Sunndal kommunes gjeldande næringsplan er hovedmålene for landbruksplanen oppsummert med at strategi og tiltak inkluderer bl.a. utvikling av nye næringer i tilknytning til landbruket og bygdene. Mulig satsing på småkraftverk oppsummeres her som mogleg tiltak." Småvoll kraftverk kan etter vår meining ikkje omfattast av dei tiltaka som er nemnd i kommuneplanen. Dette er etter vår vurdering ikkje "ei næring i tilknytning til landbruket". Tvert i mot vil tiltaket truleg vere skadeleg for næringer i tilknytning til landbruket, slik som turisme og reiseliv. Vi meiner det heller ikkje kan inngå i begrepet "næringer i tilknytning til bygdene" da dette ikkje vil gi varige arbeidsplasser i bygdene, iallefall i svært lite monn. Vi meiner difor utbygginga er i strid med nemnde punkt i kommuneplanen.

I følgje utredninga seier Møre og Romsdal Fylkes arealpolitiske retningslinjer at "man ønsker å stimulere til økonomisk levedyktige næringer der kultur- og opplevelsestjenester er drivkreftene. Samtidig ønsker de også å utvikle et verdiskapende fylke basert på energiresursene". Vi antar at naturbasert turisme er omfatta av begrepet opplevelsestjenester. Vi kan vanskeleg sjå at fossefalla kan erstattast som turistattraksjonar. Derimot er det mange alternative energikilder i forhold til ny vasskraftutbygging. Vi meiner difor at utbygginga kan vere i strid med også denne planen.

Det er ikkje sikkert vi lykkast med planane våre, men det vil heilt sikkert auke sjansane våre med ei godt utvikla turistnæring. Sunndalen har gode forutsetningar for å bli eit attraktivt turistmål, og i så måte er det viktig å kunne tilby noko spesielt, slik som ville fossar og urørte perler som Volladalen. Som tidlegare nemnt er fossane i Sunndalen ein svært viktig del i det produktet vi ønsker å selge.

Vi vil presisere at vi ikkje er motstandere av vasskraftutbygging generelt, så lenge det ikkje bidreg til å redusere biologisk mangfold, og at det er riktig samfunnsøkonomisk sett. Grøaelva var ei utbygging som kanskje var riktig slik sett, medan Otta, Erga og Skorga derimot er fossar som er meir verdifulle urørt enn lagt i rør, etter vår vurdering. Denne verdien ligg særleg i fossane som turistattraksjonar kvar for seg og som element i landskapet som gjer Sunndalen spesiell, både nasjonalt og internasjonalt sett, som turistattraksjon. Når det gjeld Erga og Kråka har i tillegg området rundt vassdraget stor verdi som turmål og eit teknisk inngrep som dette vil forringe kvaliteten på området i stor grad. Denne påstanden meiner vi blir underbygd av undersøkelsen vi viste til ovanfor. Betydninga av dei nemnte fossane vil truleg bli større ettersom breane på Vinnuffjellet og Stoplan krympar eller kjem bort.

Vurderinga som er gjort med omsyn til konsekvensane for reiseliv er ikkje tifredsstillande. Vi forstår at kommunen tykkjer kraftutbygging er besnærende fordi det er enkelt og inntektene kjem raskt. Utvikling av turistnæringa er derimot eit meir møysommeleg arbeid der det ikkje er like enkelt å lage ein strategi og som truleg krev fleire former for tiltak. Likevel er dette ei næring som kan gi mange fleire arbeidsplassar enn kraftutbygging i seg sjølv. Med landbruket som aktiv deltakar i turistnæringa, vil dette bidra sterkt til å halde gardane ved like, både kulturlandskapet og bygningane. Når det gjeld behovet for kraft i regionen må ein utrede om alternative energikilder og endra energibruk kan løyse problemet før ein kan avgjere om vi skal ofre turistattraksjonane. Vi vil spesielt peke på resultatane av ei undersøking utført av Transportøkonomisk institutt og Norsk institutt for naturforskning, omtalt i Nationens utgåve 19.10.07. I undersøkinga vart utenlandske turistar spurt om kva dei helst ville sjå av forskjellige norske landskapsformer. Her havna urørt natur øverst på lista, framom blant andre forskjellige former for kulturlandskap. Dette er den første undersøkelsen som er utført

når det gjeld utenlandske turistar sine landskapspreferansar i Norge. Det ser ikkje ut som kommunen har gjort ei grundig vurdering av konsekvensane for landbruket og turistnæringa i denne saken."

Egil Steinhovden uttaler i e-post av 27.10.2007:

"Sunndalen, og andre dalfører i Sunndal kommune er særegne dalfører i norsk natur. Naturen er vill med høye bratte fjell og mange mindre vassdrag/flomvassdrag som er med på å gi dalførene liv og skiftninger i naturbildet. Det er vannet og variasjoner i vannføringen i de mindre vassdragene som skaper disse variasjonene i naturbildet, både som fjærvirkning og når man befinner seg i nærheten.

De fleste småvassdragene i Sunndal og i andre dalfører i Sunndal kommune er synlige fra distanse. All vasskraftutbygging i disse småvassdragene vil nærmest uavhengig av fallhøyde derfor bli stående som et sår i naturen, eller et slags "missing link" der elva plutselig blir borte på unaturlig vis.

Trollheimen, hvor Erga renner, er allerede etablert som landskapsvernområde. Det må derfor forstås som særlig konfliktfullt å gripe inn i natur som det allerede er bred enighet om å verne. Å gi konsesjon til utbygging av Erga, eller deler av vassdraget, krever derfor langt sterkere krav til samfunnsmessig gevinst enn andre mindre konfliktfulle utbygginger. Med dagens kraftregime kan utbygging av vassdraget neppe sies å ha vesentlig samfunnsmessig betydning. I vurdering av utbyggingsnytte må derfor den landskapsmessige betydningen tillegges særlig vekt, ut fra beliggenheten randsonen til et etablert landskapsvernområde. Prinsipielt er betydningen av vern derfor viktig, for ikke å gi tillatelse av "småspising" av Trollheimen som landskapsvernområde.

Det er forståelig at Sunndal kommune kan ønske å utnytte de naturressurser som finnes i kommunen. Men etter hvert er det gitt mange konsesjoner for utbygging av mindre vassdrag, noe som etter hvert utarmer landskapsbildet i kommunens særegne natur. Uberørt natur betaler seg, også i økonomisk forstand. Sunndal kommune har etter mitt syn et særlig ansvar for i det minste å bevare deler av kommunen som "vill og vakker". Åpent rennende vann, og i særdeleshet hurtigrennende vann, er en forutsetning for vill og vakker natur.

Det er ikke slike marginale utbygginger som skal til for å redde energisituasjonen i regionen. Hvorvidt en utbygging samlet sett vil gi miljøgevinst vil også være uklart. NVE i særdeleshet bør derfor vurdere om ikke tilbakeholdenhet med å gi konsesjon i dette tilfellet, og i lignende tilfeller, etterhvert bør bli rådende. De små vassdragene bør ikke ofres i påvente av energiproduksjon i langt større og mer betydningsfull skala, f.eks til havs. Av mer generelle grunner, og vassdragets beliggenhet spesielt, bør konsesjon ikke gis i dette tilfellet."

Søkers kommentarer til høringsuttalelsene

Småvoll kraftverk AS har i brev av 08.02.2008 følgende kommentarer til de innkomne uttalelsene:

”...

1. **Bergvesenet:** Bergvesenet berøres ikke av tiltaket.
2. **Riksantikvaren :** Riksantikvarens merknader ivaretas av M&R fylkeskommune.
3. **Egil Steinhovden:** Tiltakshaver vil først og fremst anmerke at Erga ikke særlig synlig fra dalbunnen, og derved ikke utgjør noe dominerende element i landskapsbildet, med unntak av den helt nederste fossen ved Småvoll. Uansett vil det bli sluppet minstevassføring, og i flomperioder, hvor synsinntrykket er størst, vil vassføringen bli omtrent som tidligere. Tiltakshaver mener dessuten at 40 GWh er et ikke ubetydelig bidrag til kraftoppdekkingen.
4. **Gjøra Bygdeutvikling:** Tiltakshaver registrerer at alternativ 2 ønskes. Se egen kommentar om dette. Tiltakshaver stiller seg positiv til utnyttelse av tunnelmasser lokalt, men foreslår at Gjøra Bygdeutvikling går inn i et samarbeid med Sunndal kommune for å legge til rette for bruk av massene på det tidspunkt som passer med anleggsdriften. Tiltakshaver er villig til å stille tunnelmassene gratis til disposisjon for dette formål. Tiltakshaver vil legge vekt på at anleggsdriften ikke skal føre til skade på forholdene i Driva.
5. **Naturvernforbundet i M&R:** Naturvernforbundet ønsker ingen utbygging av Ergavassdraget. Dette mener de på bakgrunn av de verdivurderinger som gjøres i konsekvensutredningen. Likevel mener de at konsekvensutredningen ikke er god nok. Oppsummert følger punktvis deres kritiske merknader, med våre kommentarer knyttet til disse:

- **Rovfugl som har tilhold utenfor influensområdet kan bli indirekte påvirket av endret mattilgang.**

Rovfugl har normalt store svingninger i reprodutiv suksess, og en del av dette skyldes ganske sikkert normale svingninger i mattilgang. Prosjektet beslaglegger i all hovedsak maks 0,6 daa vei og portal, 0,1 daa til kanal for Kråka og 3 daa som vannspeil for inntaksdam og sperredam (hvor en stor del består av eksisterende elveløp). Areal for massedeponi vil bli tilbakeført til opprinnelig terreng i driftsfasen. Til sammen blir arealbeslaget maksimalt 4,1 daa, eller 0,0041 km². I prosjektområdet og i dets nærhet er det betydelige arealer av urørt natur, som vil framstå tilnærmet som før etter utbyggingen. Bare Trollheimen landskapsvernområde er 1165 km². Det er med andre ord svært lite sannsynlig at det vil kunne spores konsekvenser for eksempelvis smågnagerbestander som følge av prosjektet. Vi kan derfor vanskelig se at mattilgangen for rovfugler i Sunndal kommune endres.

- **Området er viktig for jerv, og kanskje også et mulig fremtidig leveområde for fjellrev. Arter som setter store krav til areal langt fra aktiviteter, kan muligens tape hele arealet mellom Sunndalen og Innerdalen.**

Temaet er bl.a. omtalt på s 21 og s. 25 i naturmiljø-rapporten, hvor prosjektområdet beskrives å inngå som en liten del av jervens leveområde. Eventuelle påvirkninger vil bare kunne skje i anleggstida som følge av støy og menneskelig aktivitet.

Konsekvensen er beskrevet som mindre bruk av prosjektets nærområder i denne tida,

men det forventes ikke nedgang i ynglesuksess. Anlegget verken støyer eller er til hinder for ferdsel i driftsperioden, og det er svært lite trolig at man vil kunne spore endret arealbruk eller bestandspåvirkning som følge av Småvoll kraftverk.

Fjellrev er verken dokumentert eller nevnt tidligere i dette området, som Naturvernforbundet selv poengterer. Dersom det skulle bli aktuelt med fjellrevetablering i området, vil muligheten være like stor etter en realisering av Småvoll kraftverk, av samme grunn som at jerv fremdeles vil finnes i området.

- **Det poengteres at det er funnet en rekke kalkkrevende arter i Vollalia. Det fremholdes også behov for grønne korridorer.**

Det er allerede slått fast i naturmiljørapporten at Vollalia har stor verdi som naturtype (kalkskog). Denne er hovedsakelig avhengig av solinnstråling og berggrunns forhold, og ikke vannføringen i elva. Delvis på grunn av denne naturtypen ble det tidlig i prosjektet bestemt at man søker om tunnelloøsning fremfor rør i dagen eller nedgravde rør, som ville ha redusert denne naturtypen. Slik prosjektet fremstår i dag, vil ingen deler av naturtypen bli endret, og artenes bestandsstatus påvirkes ikke av tiltaket. Vollalia vil derfor også fremdeles være en "grønn korridor" for bevaring av arter ved klimaforandring, som Naturvernforbundet også etterspør.

- **Vannføringsendringen kommenteres i forhold til antall dager med kraftstasjonen i drift, driftstans og flomperioder.**

Vannføringsregimet er slik at man har satt minstevannføringen til et nivå som forekommer i den naturlige situasjonen. Flommer vil kunne gå i vassdraget til alle tider på året. Siden det er et høytliggende nedbørfelt inkludert brefelt vil vårflommen inkludert regnflommer strekke seg over lang tid og komme hovedsakelig når det ferdes folk; mellom mai og oktober. Naturvernforbundets påstand om at flommene kommer mest når det ikke er folk i område, er derfor misvisende. Det er også i flomsituasjoner Erga gir størst inntrykk både fra dalbunnen og ved Vollasetra, og disse situasjonene vil derfor også oppleves etter utbygging.

- **Konsekvensutredningen holder ikke mål på grunn av at ikke hele vannstrengen er befart. De mener potensialet for å finne sjeldne karplanter, moser og lav er ganske stort.**

I utredningsprogrammet fastslår man at "I den grad det foreligger relevant fagmateriale kan dette inngå som grunnlag for KU så langt det tilfredsstiller kravene i programmet. [...] KU skal generelt samle og systematisere tilgjengelig eksisterende kunnskap om det berørte området, i tillegg til fagundersøkelsene som gjøres spesielt i forbindelse med prosjektet. [...] Det skal gis en beskrivelse av flora og vegetasjon langs hele den berørte strekningen av Erga. [...] Det må foretas en ordinær vegetasjonskartlegging i en sone langs vassdraget og i områder som blir berørt av tekniske inngrep som vei, tippområder og kraftstasjon. Kartleggingen skal følge Fremstad (1997, Vegetasjonstyper i Norge)."

Utredning har befart de områder som har vært for dårlig kartlagt i tidligere studier og som har vært mulige å komme til langs vassdraget. Kanalsted, damsteder, veitrasser, stasjons-/portalsteder og massedeponier ble befart flere ganger (flere tider på året). Ergas beskaffenhet gjør at den er vanskelig å undersøke. Det ble imidlertid foretatt flere runder med vegetasjonskartlegging, og hele vestsiden av Ergas vannstreng ble

befart så langt ned mot elva som tilrådelig. Alle lokaliteter er beskrevet etter Fremstads nomenklatur, som ønsket i utredningsprogrammet. Vestre side ble prioritert, da det forelå svært godt materiale som følge av tidligere undersøkelser i naturreservatet på østre side.

De fleste steder var det imidlertid ikke mulig å komme helt ned til vannstrengen. Utreder av naturmiljørapporten forsøkte flere steder å komme ned til elva, men selv om det faktisk ble brukt tau og sele, var dette en vanskelig jobb. Vi kan ikke se at det skal være mulig å få befart verken Kråka eller Erga nærmere vannstrengen, uten fare for utrederens liv og helse. Som følge av dette ble kun en lokalitet undersøkt med tanke på moser og lav. Det ble da ikke funnet sjeldne/truete arter. Basert på faglig skjønn, fremholder imidlertid utreder at det ikke kan utelukkes at det finnes rødlistet lav og moser langs Erga. Som et føre-var prinsipp, vurderes tiltaket derfor som om det finnes sjeldne arter i fossesprutsonene (s. 24 i naturmiljørapporten).

Det er for øvrig ingen automatikk at artsmangfoldet minskes ved en vassdragsutbygging. Dette avhenger helt av vannregimet i etter-situasjonen og artens toleransenivå for vannstandssvingninger til ulike tider på året. Dessverre er kunnskapsmangelen betydelig når det gjelder sistnevnte. Faktiske funn av arter ville derfor ikke nødvendigvis gjort at man kunne sagt mer om artenes fremtidige situasjon, enn det foreliggende miljørapport beskriver.

Etter utbygging vil dette fremdeles være et uregulert felt uten demping, og vann vil derfor gå over dammen når det er en flomsituasjon i vassdraget. Ved å se på vannføringskurvene, ser man at eksempelvis et middels år ofte vil ha flomsituasjoner i vekstsesongen. I tillegg er det en betydelig minstevannføring. Nedenfor samløpet til Kråka vil vannføringen være mindre påvirket, og her kommer det også naturlig vannføring fra flere sidebekker. Det vil derfor gå vesentlige mengder vann også etter en utbygging. Kurver som viser situasjonen i flaskehalsperioder - tørre år - like oppstrøms kraftstasjonen, viser at det sjelden/aldri er mindre en $0,5 \text{ m}^3/\text{s}$ i vekstsesongen, noe som viser at bidraget fra restfeltet er vesentlig. Sammen med Ergas betydelige fall, betyr dette at eksempelvis fossesprutsoner eller andre vegetasjonsutforminger ikke vil forsvinne. Det betyr at de ulike livsmiljøene i stor grad vil opprettholdes etter utbygging. Dette er en av årsakene til at utreder av naturmiljørapporten fremholder at artsmangfoldet også vil kunne opprettholdes, også om det skulle finnes sjeldne arter langs elva.

- **Kommentar til s. 20 i naturmiljørapporten om at hele avsnittet er feil (?)**

Avsnittet er ikke feil og dreier seg om hoveddelen av kantsonene fra Ergas inntaksdam til samløpet med Kråka. Vi er usikre på hva Naturvernforbundet egentlig er uenig i, men flere andre steder beskriver de at det er fossesprut rundt elva i dette øverste partiet, og nevner flere steder den fuktkjære arten gulsildre. Det er normalt at det er en viss sprut i slike små fosser og strykpartier, og dette finnes i de fleste elver med litt fall. Gulsildre er da en hyppig forekommende art på litt rikere berggrunn, og denne er derfor ingen god indikator alene på eksempelvis prioriterte naturtyper som er et av utredningens fokus.

- **Etterlysning av artslistor og ønske om kontrollordning av biologisk mangfoldkartlegginger**

Artslister vil kunne fremskaffes gjennom en slik utredning. Dersom dette er formålstjenlig og ønskelig, mener vi imidlertid det bør spesifiseres i utredningsprogrammet og ikke i en senere fase. Artslister for karplanter er vedlagt utredningen. Ved en glipp har artslisten for mose- og lavfunn blitt utelatt. Denne er imidlertid vedlagt.

6. **M&R Fylke:** Møre og Romsdal Fylkeskommune har avgitt uttalelse i saken:

Vegetasjonskartleggingen er ikke fulgt opp slik som forutsatt i utredningsprogrammet. Det må gjøres tilleggsutredninger, der særlig undersøkelse av lav og mose blir prioritert.

Utredningsprogrammet slår fast at vegetasjonskartleggingen skal gjøres etter Fremstad, og dette er gjort langs hele vannstrengen. Vi er derfor uenig med Fylket på dette punktet. Dersom det var ønskelig at utredningen fulgte en annen metodikk, burde dette vært klargjort i utredningsprogrammet. For øvrig vises det til tilsvaret på pkt. 5 i kommentaren til Naturvernforbundet. Funnlister for moser og lav er nå vedlagt.

På bakgrunn av at alle lokaliteter som er fysisk mulig å komme til er befart og vurdert for rødlistearter, truede vegetasjonstyper og prioriterte naturtyper, samt at det er tatt de nødvendige forbehold om at dette likevel kan forekomme på vanskelig tilgjengelige områder, mener vi at behovet for tilleggsutredninger faller bort. Dersom NVE likevel vurderer å kreve en tilleggsutredning, ber vi om at risikoen for ulykker vurderes opp mot nytteverdien av en evt. undersøkelse. Vi ber da også om at NVE i senere utredningsprogram spesifiserer at de krever detaljkartlegging også der det kreves eksempelvis klatring.

Det fremholdes at bortsett fra kalkskogsområdet i Vollalia "har ikkje konsekvensutgreiinga kome fram til nye opplysningar når det gjeld prioriterte naturtypar etter Direktoratet for naturforvaltning sin kartleggingsmetodikk, raudlisteartar eller spesielt kalkkrevjade artar".

Dette er feil, siden det meste av influensområdet, som nevnt tidligere, nå er kartlagt med tanke på truede vegetasjonstyper, rødlistearter og prioriterte naturtyper. Deler av dette området hadde også vært kartlagt tidligere, og det var flere prioriterte naturtyper som da var registrert. Det at man ikke finner ytterligere prioriterte naturtyper el.l. gir derfor en viktig opplysning om at det er lite potensiale for å finne dette i de undersøkte områdene.

Det stilles spørsmål til om undersøkelsen langs Erga er god nok, selv om det er vanskelig terreng. Det fremholdes videre at det er flere spesialiserte firma som driver med tilkomstteknikk til slike steder.

Det vises til tilsvaret på omtrent samme kommentar fra Naturvernforbundet når det gjelder spørsmål om vannstrengen er utredet godt nok. Poenget med en naturmiljøundersøkelse skal være å undersøke /konsekvensutrede de steder som er utsatt for inngrep. Dersom det ikke er mulig å undersøke et område som ønskelig, må det gjøres en vurdering av sannsynlige funn basert på faglig skjønn. Dette skjønn må deretter legges til grunn for konsekvensvurderingen. Det er foretatt en forespørsel blant en del andre miljøutredere / firma om deres undersøkelsesteknikker i slike kløfter, og det er foreløpig ikke funnet noen som klatrer slik langs elva. Årsakene til dette er flere. Klatring karakterisert som en risikosport, og klatring i elvejuv kan også medføre en ekstra risiko ved at elva kan føre med seg stein, trær og evt. is. Videre er det en praktisk tilnærming i forhold til spesielt lav. I slike bratte partier er det ofte mest skorpelav. De fleste av disse er umulige å bestemme

uten mikroskopiering. Artsbestemmelse krever derfor innsamling, noe som er svært vanskelig siden de må bankes løs med hammer og meisel, samt samles før de faller i elva. En slik innsamling krever også at man må vite hva man skal se etter, slik at man ikke automatisk kan benytte firma spesialisert kun på tilkomstteknikk.

Det er en klar mangel at naturtypen bekkekløft/fossesprutsone ikke er nærmere utredet.

SWECO Grøner har sagt seg enig i at Ergas bekkekløft tilfredsstiller den prioriterte naturtypen "bekkekløft", og de beklager at denne benevnelsen ble uteglemt i rapporten. De har imidlertid praktisert faglig skjønn og føre-var prinsippet siden de ikke kom ned i kløfta, og har lagt til grunn at det kan finnes både rødlistearter og prioriterte naturtyper der. Ut fra dette synet er tiltaket og vannføringsreduksjonen etterpå konsekvensvurdert. En klassifisering av en naturtype langs elvestrengen trenger derfor ikke å bety andre konklusjoner vedrørende konsekvens. Vi viser også til kommentaren om vannføringsendringer på s. 4.

Utbyggingen vil føre til reduksjon i viktige inngrepsfrie naturområder og redusere opplevelsesverdien av for friluftslivet i et viktig tilkomstområde for Trollheimen.

Villmarkspreget område vil bli redusert med 2.4 km². Trollheimen landskapsvernområde er på 1165 km². I forskriften til landskapsvernområdet er det gitt åpning for utbygging av Småvoll kraftverk. Dette medfører i praksis at det er akseptert en viss reduksjon av INON-området, da en utbygging ikke er mulig å gjennomføre uten en slik reduksjon. Inngrepene i denne utbyggingsplanen er imidlertid redusert til et absolutt minimum i forhold til den utbyggingsplan som lå til grunn for åpningen i forskriften.

Det kreves minstevannføring om vinteren

Naturmiljørapporten beskriver at det trolig er svært lite ferskvannsfauna som berøres av at det blir lite vintervassføring. Årsaken er at Erga har et så stort fall at det er svært dårlige livsvilkår for faunaen. I tillegg beskriver landskapsrapporten at det er mindre viktig med minstevannføring om vinteren, siden Erga likevel ikke vil fremstå tydelig i et snødekket terreng. I perioder vil den også være tilfrosset. Det vil likevel være flere perioder om vinteren hvor kraftverket ikke kan kjøre, og vannet går da i elva som før.

En eventuell utbygging må skje etter alternativ 2.

Tiltakshaver tar dette til etterretning. Se egen kommentar om dette.

Det må unngås gassovermetning samt nedstamming av vassdraget under driftsfasen

Forutsetningene for å skape gassovermetning er ikke tilstede her, da tilløpstunnelen vil være helt vannfylt under drift. Under anleggsperioden vil utslippssituasjonen i Erga og Driva bli overvåket.

Detaljplanene for anleggsdriften må vurderes etter forurensningsloven

Det søkes etter forurensningsloven for gjennomføring av tiltaket. Det vil bli satt opp slamavskillere og oljeutskillere for å håndtere forurenset vann fra tunnelen.

Ved en eventuell utbygging bør det stilles krav til et miljøoppfølgingsprogram

Tiltakshaver tar forslaget til etterretning

7. **Norzep:** Tiltakshaver mener det er noe søkt at utbygging av en ikke ubetydelig mengde fornybar energi i et kraftunderskuddsområde skal vike til fordel for en naturopplevelse av urørt natur for et fåtall turister i en luftballong. Den berørte delen av nedbørfeltet til Erga utgjør en svært liten del av fjellområdene i Sunndalen, som i tillegg er omkranset av vernede vassdrag, bla. et svært stort område i Dovrefjell/Sunndalsfjella. Muligheter for opplevelse av store nærliggende områder av uberørt natur vil derfor være fullt tilstede selv etter en utbygging av Erga.
8. **Istad Nett AS:** Istad Nett har ingen merknader til tiltaket.
9. **Statens Vegvesen:** Statens Vegvesen har ingen merknader til tiltaket.
10. **Sunndal kommune:** Sunndal kommune går inn for at det blir gitt konsesjon etter alternativ 2 under visse vilkår, som gjelder krav til minstevassføringer, krav til avbøtende tiltak og oversendelse av detaljplaner for politisk behandling.

Tiltakshaver tar ønske om valg av alternativ til etterretning. Se egen kommentar om dette. Slipping av minstevassføringer er allerede foreslått av tiltakshaver i søknaden. Avbøtende tiltak vil bli utført. Tiltakshaver har ingen motforestillinger til oversendelse av detaljplaner til kommunen.

Dersom tunnelmassene skal kunne benyttes til bygging av infrastruktur i nærområdet, bl.a. gang og sykkelveier, forutsetter tiltakshaver at Sunndal kommune, i samarbeid med lokale grendalag, legger til rette for slik utnyttelse. Tiltakshaver er villig til å stille tunnelmassene gratis til disposisjon for Sunndal kommune.

11. **Statens Landbruksforvaltning:** I de områdene hvor det er planlagt oppfylling med tunnelmasse, vil eksisterende matjordlag bli fjernet og lagt tilbake over tunnelmassene i etterkant. Muligheten til å benytte området til matproduksjon i fremtiden vil derved opprettholdes.

Valg av alternativ 1/alternativ 2:

Tiltakshaver vil fremheve ønske om utbygging etter alternativ 1. Bevaring av fossen som landskapselement vil fortsatt kunne opprettholdes. Som nevnt under avbøtende tiltak i søknaden kan synsinntrykket av redusert vassføring i fossen avbøtes ved etablering av en terskel på fossenakken slik at vassføringen fordeler seg jevnere utover hele bredden av fossen enn det den ellers ville gjort. Selv med redusert vassføring vil den visuelle virkningen av fossen bli opprettholdt.

Fossen ved Småvoll vil fremdeles ha stor inntryksstyrke, og i landskapsrapporten, gir vassføringsendringen kun middels til liten negativ konsekvens for opplevelsen. Det vil fortsatt være mange store flommer gjennom året, noe som sammen med minste- og restvassføringen bidrar til en naturlig dynamikk i opplevelsen av fossen. Vi viser til vassføringskurvene ved utløpet, som viser dette tydelig.

Inngrepet i omgivelsene blir mindre ved alternativ 1, og portalbygget vil fremstå som en mer integrert del av bebyggelsen i nærområdet. Med planlagt design vil bygget også derved bidra til å underbygge områdets kulturelle særpreg.

Vi er i god dialog med eier av naboeiendommen til portalbygget etter alternativ 1. I fall det gis utbyggingstillatelse etter alternativ 1, vil vi - i forståelse med eier - finne en løsning som holder eier skadesløs.”

Norges vassdrags- og energidirektorats (NVEs) merknader

Søker

Småvoll Kraftverk AS (SK) er et samarbeidsprosjekt mellom Sunndal Energi (SE), Driva kraftverk DA (DK) og grunneierne Ingebrikt Vollan og Geir Liabø. Partene har avtalt at SE og DK går inn i selskapet med 34 % hver og at grunneierne eier de siste 32 %.

Søknaden

Småvoll Kraftverk AS søker om konsesjon etter vannressursloven for bygging av Småvoll kraftverk, primært etter alternativ 1 mellom kote 890 og kote 211 og sekundært eller alternativ 2 mellom kote 890 og kote 235.

SK søker om tillatelse etter energiloven for bygging og drift av tilhørende koblingsanlegg og kraftlinjer.

SK har søkt om tillatelse etter forurensningsloven for å gjennomføre de planlagte tiltakene.

Beliggenhet og eksisterende forhold i vassdraget

Utbyggingen planlegger å utnytte vannet i Erga som er en sideelv til Driva. Området ligger i Sunndal kommune i Møre og Romsdal fylke og det ligger i luftlinje ca. 32 km sørøst for Sunndalsøra og 29 km vest for Oppdal.

Ergas nedbørfelt er på 26,9 km² og store deler av dette er snaufjellområder. De høyeste toppene er på mellom 1500 og 1700 moh. To vann ligger i de høyereliggende delene av nedbørfeltet. Dette er Kråkvatnet og Tverrbekktjøna.

Det planlagte utbyggingsområdet strekker seg fra åpne fjellområder i Trollheimen og Volladalen via seterområder og videre i bratte lier med frodig løvskog ned mot dalbunnen. Erga renner i en trang bratt bekkekløft i den nedre delen.

Vassdraget er ikke tidligere regulert og har få tekniske inngrep. Det har tidligere vært et lite kraftverk i den nedre delen av vassdraget og vannet har vært utnyttet til kverner, sagbruk og fløtning.

Ved utløpsområdet er det en liten campingplass og ett bolighus, lenger vest ligger gården Vollan. Det går i dag en 22 kV linje gjennom Sunndalen forbi Småvoll. Driva er et nasjonalt laksevassdrag. Det går en tursti opp gjennom Vollalia, som ellers er lite berørt av inngrep. Småvoll naturreservat ligger på østsiden av Erga og grenser helt ned til elva. I de øvre delene ligger Vollasetra som benyttes av Kristiansund og Nordmøre Turistforening. Like sør for setra starter Trollheimen landskapsvernområde. I vernereglene for dette området er det gitt åpning for bygging av Småvoll kraftverk.

Rettigheter og grunneierforhold

Utbygger og grunneierne har inngått en avtale om et samarbeid om utbygging og drift av Småvoll kraftverk. Den gir også utbygger alle de rettigheter på grunneier sin eiendom som er nødvendig for å bygge kraftverket.

Forhold til Samlet plan (SP), Verneplan for vassdrag (VP) og andre vernevedtak

Forholdet til SP

Vassdraget er tidligere behandlet i SP hvor det ble vurdert to alternativer for utbygging. Alternativ A omfatter utbygging med regulering av Kråkvatnet, mens alternativ B ikke vil berøre Kråkvatnet. Alternativ A ble plassert i kategori II, gruppe 10, mens B ble plassert i kategori I, gruppe 3. Dette innebærer at alternativ B kan konsesjonssøkes. Prosjektet slik det nå foreligger er noe justert i forhold til SP-prosjektet, men i hovedsak er dette tekniske justeringer som gir mindre inngrep. I forhold til SP har vi ingen innvendinger til denne løsningen.

Forholdet til VP

Prosjektområdet berører ikke vassdrag vernet i VP.

Andre verneplaner

Øvre deler av prosjektområdet er vernet etter naturvernloven og inngår i Trollheimen landskapsvernområde. Vernegrensa går like nedenfor Vollasetra. Det står i vernereglene at disse ikke skal være til hinder for en utbygging av Småvoll kraftverk uten regulering av Kråkvatnet.

I nedre del av Erga ligger Småvollen naturreservat øst for elva. Elva danner grensen til naturreservatet.

Driva er vedtatt som Nasjonalt Laksevassdrag.

Forholdet til kommunale planer

I kommuneplanens arealdel reguleres arealet fra vernegrensa ned mot Småvollen og Vollan til kategori 1. Området rundt Småvollen og Vollan er regulert til kategori 3. Kommunen har tre restriksjonskategorier for LNF som er 1 - streng, 2 - noe streng og 3 - mild.

Inngrepsfrie naturområder

Tiltaket berører et større sammenhengende inngrepsfritt område (ca. 300 km²) som er vurdert å ha stor verdi. Dersom overføringen av Kråka tas med i prosjektet så fører det til et bortfall av 4,7 km² i sone 2 og en omdefinering av 7,2 km² i sone 1 og 2,4 km² i villmark. Uten overføringen av Kråka så blir tallene hhv. 3,4 km², 4,5 km² og 2 km².

Utbyggingsplanen

Småvoll kraftverk presenteres med to alternativer. De to alternativene skiller seg fra hverandre i hovedsak kun ved plassering av utløpskote.

Alternativ 1

Kraftverket vil utnytte et ca. 679 m høyt fall. Avløp fra et nedbørfelt på ca. 22,3 km² utnyttes. Kraftverket vil gi en midlere årsproduksjon på ca. 40 GWh.

Alternativ 2

Kraftverket vil utnytte et ca. 655 m høyt fall. Avløp fra et nedbørfelt på ca. 22,3 km² utnyttes. Kraftverket vil gi en midlere årsproduksjon på ca. 38 GWh.

Nedenfor er det gitt en beskrivelse av alt. 1, med korte bemerkninger til alt. 2 der det er større avvik.

Regulering og overføringer

Ingen vann i området skal reguleres.

Kråka er planlagt overført til Kråkbekken i en 50 m lang kanal. Inntaket på kanalen vil ligge på ca. kote 1020, ca. 500 m nedstrøms der Kråka og Kråkbekken skiller lag. Det er planlagt en sperredam som maksimalt skal være 2 m høy og utført i mørk betong. Dammen planlegges med et tappearrangement for slipping av minstevannføring. Kanalen graves i løsmasser og planlegges med lite fall for å sikre stabil drift vinterstid. Den vil få en bunnbredde på ca. 1 m og en dybde på ca. 1 m.

Inntak

Inntaksmagasinet i Erga vil få et vannflateareal på ca. 2,6 daa uavhengig av alternativ. Kraftverket vil kjøre på tilsig med tilnærmet konstant vannstands nivå. Selve dammen er planlagt bygget som en 5 m høy og 50 m bred platedam i mørk betong. Dammens midtseksjon utformes som fritt overløp med nedstrøms isolasjonsvegg. I tillegg til å isolere og skjerme damplata vil isolasjonsveggen gi et bedre inntrykk av damkonstruksjonen i landskapet.

Vannvei

Fra inntaket skal vannveien gå i sjakt og tunnel til kraftstasjonen. Fra kraftstasjonen skal vannet føres i rør i tunnel ut til utløpet.

Kraftstasjon

Kraftstasjonen skal ligge i fjell og vil få et utsprengt volum på ca. 4 000 m³ faste masser uansett alternativ. Kraftverket er planlagt med en installasjon på 15,7 MW og maks slukeevne på 2,7 m³/s.

Veier

I alternativ 1 vil det være behov for å bygge en permanent vei på 20 m fra eksisterende vei og frem til kraftstasjon/tunnelportalen. For alternativ to vil det være behov for 70 m permanent vei.

For øvrig planlegges anlegget veiløst og med bruk av helikopter ved bygging av overføring og inntak.

Elektriske anlegg

Generatoren vil få en effekt på ca. 18 MVA.

Alternativ 1 krever bygging av 140 m ny jordkabel til eksisterende luftspenn over Driva og 275 m luftspenn over Driva til påkoblingspunkt ved Lihjell.

Alternativ 2 krever bygging av 240 m ny jordkabel til eksisterende luftspenn over Driva og 275 m luftspenn over Driva til påkoblingspunkt ved Lihjell.

For begge alternativene kommer kabel i tunnelen fra generator til transformator i tunnelportalen i tillegg.

Massetak og deponi

Det vil bli sprengt ut ca. 64 000 m³ løse masser ved alternativ 1 og ca. 62 000 m³ ved alternativ 2. Mest mulig av massene skal benyttes til samfunnsnyttige formål. Det er likevel laget en plan for deponering av massene i hovedsak på dyrket mark dersom det viser seg vanskelig å bruke de til andre formål.

Kjøremønster og drift av kraftverket

Kraftverket vil kjøre på tilsig med kun et lite buffermagasin bak inntaksdammen. Det vil ikke bli effektkjøring av kraftverket.

Hydrologiske virkninger

Nedbørfeltet som skal utnyttes i kraftverket er på 22,3 km² og restfeltet mellom inntaket og utløp er ca. 4,6 km². Middelvannføringen i vassdraget er på 1,21 m³/s og alminnelig lavvannføring er for Erga og Kråka beregnet til hhv. ca. 90 og 20 l/s.

Tiltaket vi føre til en vesentlig reduksjon i vannføringen i elvene nedenfor inntakene. I søknaden er det foreslått minstevannføring om sommeren tilsvarende 5-persentil verdien for hhv. Erga og Kråka. Denne ligger på 250 l/s for Erga og 40 l/s for Kråka. Det er bare ved tilsig på mer enn turbinens maksimale slukeevne, ca. 2,7 m³/s, at en vil få overløp ved inntaket og dermed vannføring utover minstevannføring like nedenfor inntaket. Videre nedover i elva vil tilsiget fra restfeltet komme i tillegg.

På bakgrunn av vannføringsmålinger er antall dager mindre enn minste slukeevne beregnet til 123 dager i et tørt år, 47 dager i et middels år, og 14 dager i et vått år. Antall dager mer enn største slukeevne er 26 dager i et tørt år, 54 i et middels år og 89 dager i et vått år.

Produksjon og kostnader

Alle kostnadene er beregnet ut fra prisene i 2005.

Alt. 1

SK har beregnet at en utbygging som omsøkt etter alt. 1 vil gi en årlig middelproduksjon på 40 GWh der 8,7 GWh er vinterkraft. Kostnadene er beregnet til 109 mill.kr, hvilket gir en utbyggingskostnad på 2,7 kr/kWh.

Alt. 2

SK har beregnet at en utbygging som omsøkt etter alt. 2 vil gi en årlig middelproduksjon på 38 GWh der 8,4 GWh er vinterkraft. Kostnadene er beregnet til 108 mill.kr, hvilket gir en utbyggingskostnad på 2,8 kr/kWh.

NVE har gått gjennom søkers kostnadsoverslag og produksjonsberegning. Vår gjennomgang av kostnadstallene stemmer akseptabelt overens med søkers beregninger. Ut fra en teknisk/økonomisk vurdering har vi ingen innvending mot prosjektet. I tråd med energiloven er det utbyggerens eget ansvar å vurdere den bedriftsøkonomiske lønnsomheten.

Tiltakets virkninger

Fordeler

Tiltaket vil gi en årlig kraftproduksjon på ca. 40 GWh

Sunnadal kommune og staten vil få økte skatteinntekter gjennom grunnrenteskatt, naturressursskatt og eiendomsskatt

Anleggstiden vil føre med seg byggeaktivitet med til sammen 10 til 15 personer på anlegget

Tiltaket vil bidra til å styrke næringsgrunnlaget for tiltakshaverne/grunneierne

Skader og ulemper

En utbygging av Småvoll kraftverk vil medføre inngrep i en del av Trollheimen landskapsvernområde som er urørt av tekniske inngrep i dag

Tiltaket vil kunne påvirke Ergas bekkekløft med tilhørende biologisk mangfold

Tiltaket vil føre til en reduksjon av villmarkspregede naturområder

Tiltaket vil føre til en vesentlig reduksjon av vannføringen i Erga og Kråka noe som vil kunne gi en redusert landskapsopplevelse ved Vollasetra og innerst i Sunndalen

NVEs vurdering av konsekvensutredningen (KU)

Melding med forslag til utredningsprogram (UP) ble sendt på høring i november 2005. KU er utarbeidet med utgangspunkt i UP som ble fastsatt av NVE 14.06.2006.

I forbindelse med utarbeidelsen av KU har SK utarbeidet to fagrapporter som omhandler temaene landskap, kulturminner og kulturmiljø, og naturmiljø og inngrepsfrie naturområder i Norge.

I vår vurdering av konsekvensutredningen vil vi diskutere de krav som er fremmet om tilleggsutredninger og merknader til den KU som foreligger, og om disse kravene er beslutningsrelevante. Vi har også vurdert om det er dekning for slike krav i forhold til det KU-programmet som er fastsatt og som skal sikre at nødvendige utredningsbehov blir tilfredsstilt.

NVEs oppsummering av merknader til KU

Møre og Romsdal fylke (MRF) er overrasket over hvor lite av vassdraget som er kartlagt og mener at manglende tilkomst ikke er god nok grunn til å utelate en beskrivelse og undersøkelse. Videre savner de en vurdering av naturtypene bekkekløft og fossesprøytzone. FM konkluderer med at vegetasjonskartleggingen ikke er utført som fastsatt i utredningsprogrammet og at det ikke er lagt frem lister over moser og lav. FM konkluderer med at det må utføres tilleggsundersøkelser

Naturvernforbundet i Møre og Romsdal og Naturvernforbundet i Sunndal mener at for lite av vannstrengen er undersøkt. De er videre kritiske til hvordan dokumentasjonen fra undersøkelsene er fremstilt i rapporten, og mener det er vanskelig å kontrollere hva som er funnet.

Sunnadal kommune påpeker i sin saksframstilling at vegetasjonskartleggingen er noe mangelfull og at det mangler funnlister for moser og lav.

Fagutredninger

Når det gjelder påpekte mangler viser vi til utredningsprogrammet, utredninger og våre kommentarer nedenfor.

MRF mener at det må utføres tilleggsutredninger under temaet "Naturmiljø" med undertema "flora og vegetasjon". De legger spesielt vekt på at kun en liten del av vassdraget er kartlagt og at det da foreligger mangelfulle naturtype- og vegetasjonskartlegginger iht. utredningsprogrammets krav. Naturvernforbundet og kommunens saksframlegg gir også uttrykk for at disse temaene er mangelfullt undersøkt.

I utredningsprogrammet som ble fastsatt for Småvoll kraftverk så går det fram at for temaet Naturmiljø skal KU: "... generelt samle og systematisere tilgjengelig eksisterende kunnskap om det berørte området, i tillegg til fagundersøkelsene som gjøres spesielt i forbindelse med prosjektet. Ut fra resultatene fra de enkelte undersøkelser skal det gis en samlet vurdering av konsekvensene av en utbygging for det biologiske mangfoldet i og langs de berørte vassdragelementene, med særlig vekt på truede og sårbare arter."

Videre er det under temaet flora og vegetasjon sagt at det skal: "... gis en beskrivelse av eksisterende forhold, og arealene skal verdivurderes i forhold til eventuelle rødlistearter og forekommende naturtyper (DN-håndbok 13, 1999)." og at det skal foretas en: "ordinær vegetasjonskartlegging i en sone langs vassdraget og i områder som blir berørt av tekniske inngrep som vei, tippområder og kraftstasjon. Kartleggingen skal følge Fremstad (1997, Vegetasjonstyper i Norge)."

På bakgrunn av dette fikk søker utarbeidet rapporten: "Konsekvensutredning Naturmiljø og inngrepsfrie naturområder". Rapporten er utarbeidet av Sweco Norge AS.

NVE er delvis enig med MRF i at det er mangler knyttet til de undersøkelsene som foreligger. Sweco har i sin rapport ikke omtalt naturtypen bekkekløft i forbindelse med kartleggingen av Erga. Dette kan virke noe underlig da Erga ble tatt ut for videre undersøkelse i DN's nasjonale bekkekløftprosjekt. Dette forholdet påpekes også av MRF i deres uttalelse i saken. Søker har i sin uttalelse til de innkomne uttalelsene bekreftet at konsulenten er enig i at Ergas bekkekløft tilfredsstillende naturtypen "bekkekløft" og dermed skulle vært kartlagt og verdivurdert. Det er nå også vedlagt lister over moser og lav som ble registrert under feltarbeidet. Når det gjelder vegetasjonskartleggingen som foreligger langs Erga og innenfor influensområdet så er Fremstads metodikk lagt til grunn ifølge den rapporten som foreligger. Hvorvidt de områdene langs Erga som ikke er undersøkt er fremkommelige eller ei er vanskelig å avgjøre, men ut ifra kart som har fremkommet fra konsulent i etterkant så kan NVE være enig med MRF i at kartleggingen kan virke noe mangelfull.

Som tidligere nevnt så er Erga tatt med i det nasjonale kartleggingsprosjektet av bekkekløfter i regi av DN. Formålet med disse registreringene er å få en nasjonal oversikt over forekomster av verdifulle bekkekløfter og fossesprøytoner og samtidig få en økt kunnskap om bl.a. det biologiske mangfoldet knyttet til slike kløfter. Da det nå foreligger en rapport med en ny og relativt omfattende kartlegging av Erga med tilstøtende vegetasjon så finner ikke NVE det nødvendig å be om ytterligere undersøkelser da denne rapporten vil dekke opp for de mangler som er påpekt i høringsrunden.

NVEs konklusjon om KU

NVE mener at konsekvensutredningen for utbygging av Småvoll kraftverk sammen med foreliggende kunnskap og kommentarer framkommet gjennom høringen og tiltakshavers kommentarer til disse, tilfredsstillende fastsatt utredningsprogram og plan- og bygningslovens krav til konsekvensutredninger. Etter NVEs syn er saken tilstrekkelig opplyst, og det er grunnlag for å fatte vedtak i saken.

NVEs kommentarer og vurderinger av konsesjonssøknaden

Vurdering av andre

Vi vil nedenfor gi en oppsummering av innkomne uttalelser.

Sunnadal kommune går inn for at det blir gitt konsesjon til utbygging av Småvoll kraftverk i tråd med konsesjonssøknadens alternativ 2. Kommunen mener imidlertid at det må fastsettes en minstevannføring forbi inntaksdammene og at de avbøtende tiltakene som ligger til grunn for konsekvensutredningene må tas inn som vilkår i konsesjonen. Videre mener kommunen at det foreslåtte massedeponiet er en dårlig løsning slik det foreligger i søknaden, og at det bør søkes å finne egnet deponi for senere bruk til samfunnsnyttige formål.

Møre og Romsdal fylke (MRF) påpeker at inngrepet vil føre til reduksjon i et INON område som er gitt særlig prioritet i fylkesdelplanen for ingrepsfrie naturområder i Møre og Romsdal. Videre ønsker MRF en minstevannføring også om vinteren og at en eventuell utbygging må skje etter alternativ 2 for å skjerme den nedre fossen. MRF ønsker også å sikre forholdene for fisk nedenfor kraftstasjonen ved å unngå gassovermetning og tilslamming av vassdraget under driftsfasen. De ønsker også at det stilles krav til et miljøoppfølgingsprogram etter en eventuell utbygging.

Riksantikvaren mener at fylkeskommunen ivaretar kulturminneforvaltningen sine merknader.

Statens vegvesen Region midt har ingen merknader til at det blir gitt konsesjon til Småvoll kraftverk.

Statens landbruksforvaltning har noen merknader til deponiområdet og utformingen av dette. De påpeker viktigheten i at nok jord fylles tilbake slik at arealet fortsatt kan utnyttes til matproduksjon.

Bergvesenet finner ikke at deres virksomhet berøres av tiltaket.

Naturvernforbundet i Møre og Romsdal og Naturvernforbundet i Sunndal går imot en utbygging av Småvoll kraftverk. De peker på de samlede kvalitetene i området som vil bli påvirket av en eventuell utbygging, både når de gjelder naturkvaliteter og landskapsopplevelser.

Istad Nett påpeker behovet for forsterkninger av eksisterende 22 kV linje gjennom Sunndalen. Dersom kraften skal leveres til Lønset transformatorstasjon så må linjen fra Småvoll til Lønset fornyes. Utover dette har de ingen merknader til at Småvoll Kraft AS får konsesjon til omsøkt utbygging.

Gjøra bygdutvikling (Gbu) mener det er viktig å beholde den nedre fossen som landskapselement i dalen og de ønsker derfor at alternativ 2 velges. Dersom alternativ 1 velges så ønsker de en økt minstevannføring om sommeren for å sikre en god vannføring i fossen i turistsesongen. Videre ønsker de en bedre samfunnsmessig unytting av de utsprengte massene. De ønsker også en skånsom utbygging i forbindelse med de to verneområdene som blir berørt og at utbyggingen ikke skader fisk eller andre forhold i Driva.

Norzep savner en vurdering av samlede konsekvenser i dalen ved andre utbygginger og de er videre skeptiske til om kommunen kan bidra med en objektiv vurdering i denne saken. Norzep mener også at det ikke kan argumenteres med at en utbygging vil være med å styrke landbruksnæringa og at utbyggingen kan være i strid med kommuneplanen og Møre og Romsdal fylkes arealpolitiske retningslinjer.

Egil Steinhovden går imot en utbygging på bakgrunn av vassdragets beliggenhet i tilknytning til Trollheimen landskapsvernområde. Han mener heller ikke at en utbygging vil ha vesentlig samfunnsmessig betydning.

Norges vassdrags- og energidirektorats (NVEs) vurdering

SK har i søknaden med KU lagt frem to alternativer til utbygging der alternativ 1 har kraftstasjon på kote 211 og alternativ 2 har kraftstasjon på kote 235. Alternativene har ellers de samme løsningene med unntak av noe lengre vei og kraftlinje i alternativ 2. Alternativ 1 vil gi en estimert årsproduksjon på 40 GWh mens alternativ 2 vil gi ca. 38 GWh. Flere av høringspartene ønsker alternativ 2 dersom det blir en utbygging av Erga. Dette for å bevare den nedre fossen som landskapselement. Søker fastholder sitt ønske om å bygge ut primært etter alternativ 1 og mener at fossen kan bevares ved bruk av avbøtende tiltak.

NVE har mottatt i alt 11 høringsuttalelser. Naturvernforbundet i Møre og Romsdal og naturvernforbundet i Sunndal og Egil Steinhovden går i mot utbyggingen. MRF er kritisk til deler av utredningene som er utført og dersom det blir en utbygging så mener MRF at alternativ 2 bør velges. Sunndal kommune er positive til en utbygging, men i kommunens saksframlegg så kommer det frem noe kritikk mot utredningene som er utført. De resterende uttalelsene er enten positive eller de har ingen spesielle merknader til prosjektet.

I det følgende vil NVE drøfte og vurdere ulike forhold knyttet til en ev. utbygging av Småvoll kraftverk basert på informasjon i søknaden med KU, innkomne høringsuttalelser, søkers kommentarer til disse, befarings av området og NVEs eget skjønn.

Hydrologi

Småvoll kraftverk vil utnytte et nedbørfelt på 22,3 km² og har en beregnet middelvannføring på ca. 1,21 m³/s. Den alminnelige lavvannføringen er 90 l/s i Erga og 20 l/s i Kråka. Maksimal slukeevne i kraftverket er 2,7 m³/s noe som tilsvarer ca. 220 % av middelvannføringen.

Utbyggingen vil gi en redusert vannføring på de berørte elvestrekningene. Vannføringen i Erga og Kråka vil bli sterkt redusert med unntak av de periodene hvor det går store flommer. Generelt vil vannføringen jevnes ut og det vil bli færre og mindre flommer. I et midlere år vil vannføringen overstige maksimal slukeevne i 54 dager og ligge under minste slukeevne i 47 dager. Dette betyr at i store deler av året vil vannføringen på utbyggingsstrekningen bestå av minstevannføring og bidrag fra restfeltet. På årsbasis er det foreslått å utnytte 74 % av vannmengden til kraftproduksjon.

I søknaden er det foreslått slipp av minstevannføring om sommeren tilsvarende 5-persentil verdien for hhv. Erga og Kråka. Denne ligger på 250 l/s for Erga og 40 l/s for Kråka.

Trollheimen landskapsvernområde

Deler av det planlagte inngrepet vil finne sted inne i Trollheimen landskapsvernområde med inntaksdam og overføring av Kråka til Kråkbekken. Verneforskriften for dette området åpner for utbygging av Småvoll kraftverk uten regulering av Kråkvatnet under punkt IV 1.2 c i forskriften. Tiltaket vil også indirekte kunne berøre Småvoll naturreservat ved at Erga grenser inn mot dette i den nedre delen.

Flere av høringspartene påpeker disse forholdene og legger vekt på viktigheten av skånsomme inngrep i forbindelse med de to nevnte verneområdene. MRF minner om at det er 20 år siden landskapsvernområdet ble fredet og at det har skjedd mye når det gjelder synet på og verdisettingen av

store inngrepsfrie områder, landskapsvern og biologisk mangfold. Vider påpeker de at et prosjekt uten overføring av Kråka vil redusere naturinngrepet i landskapsvernområdet.

NVE konstaterer at verneforskriften åpner for å bygge et kraftverk innenfor vernegrensene. Selv om det omsøkte prosjektet er forbundet med langt mindre landskapsinngrep enn det som forelå i Samla Plan prosjektet med vei opp fra dalen, vannvei i rør og en lengre overføringskanal mellom Kråka og Kråkbekken gir ikke dette automatisk en tillatelse til utbygging. Det må i likhet med andre utbyggingssaker gjøres en avveining mellom fordeler og ulemper ved tiltaket. Det at deler av inngrepet skjer innenfor et landskapsvernområde må etter vårt syn vektlegges som et selvstendig punkt.

NVE mener at dersom det skal gis konsesjon må ikke landskapsvernområdet skjemmes i utilbørlig grad, og det vil være av stor betydning å vurdere om det er mulig å gjennomføre avbøtende tiltak som svekker konfliktene til et akseptabelt nivå der hensynet til landskapsvernområdet ivaretas samtidig som prosjektet er teknisk og økonomisk gjennomførbart. Disse forholdene blir nærmere vurdert i de enkelte temaene nedenfor.

Naturmiljø

Flora og fauna

Det ble ikke funnet noen sjeldne eller rødlistede lav, sopp, mose eller karplanter i KUen, men det er senere registrert olivenfiltlav i Ergas bekkekløft. Denne arten står oppført som sårbar på den nasjonale rødlisten. Det eksisterer eldre funn i området av rødlistearter fra de nevnte organismegruppene. Disse er referert i konsekvensutredningen men det antas ikke at de vil bli påvirket av en eventuell utbygging. Det er imidlertid tatt høyde for at det kan finnes habitater for sjeldne lav- og mosearter langs Erga da deler av elvestrekningen ikke lot seg undersøke pga. vanskelig tilgjengelighet. Når det gjelder fauna så er det registrert flere sjeldne og rødlistede arter innenfor influensområdet, men det er ikke vurdert at mange av disse vil bli påvirket av det planlagte tiltaket. En kongeørnlokalitet er et unntak i denne sammenhengen og trekker verdien opp. Av naturtyper så ble det registrert en ny naturtype for området. Dette er en kalkskog som ble vurdert å være en videreføring av tidligere kartlagt skog i Vollalia lenger vest. Naturtypen er verdisatt til svært viktig, men den vil ikke berøres av tiltaket.

Det er rettet noe kritikk mot de kartleggingene som er utført av naturtyper og vegetasjon. Både MRF, naturvernforbundet og rådmannens saksframlegg påpeker at svært lite av den berørte elvestrekningen er kartlagt. Samtidig er det en viss forståelse for at deler av elveløpet er tilnærmet umulig å komme til for en nøyere kartlegging av flora. Omfanget av kartleggingen kom fram på et kart som ble oversendt fra Sweco til MRF og NVE da saken var på høring. MRF og kommunene etterspurte artslistene for moser og lav, noe som ble ettersendt fra SK. MRF savnet også en vurdering av naturtypene "bekkekløft" og "fossesprøytzone" i sin tilbakemelding og de konkluderte med at det må utføres tilleggsregistreringer før det eventuelt kan gis konsesjon.

Søker har i sitt svar på høringsuttalelsene lagt vekt på at de områdene som kunne undersøkes er undersøkt iht. det som står i utredningsprogrammet. De sier videre at konsulenten har brukt sitt faglige skjønn til å vurdere sannsynlighet og konsekvens for ytterligere funn av rødlistearter i de områdene av Erga som ikke var tilgjengelig. Når det gjelder vurdering av naturtypen "bekkekløft" så har Sweco i ettertid sagt at Erga tilfredsstiller DN's krav til denne naturtypen og de beklager at denne ble uteglemt i rapporten.

I forbindelse med det landsdekkende bekkekløftprosjektet som er igangsatt av DN så ble Erga kartlagt i 2008 for å få en vurdering av verdiene i bekkekløften. Da denne rapporten skulle foreligge i løpet av vinter/vår 2009 gikk ikke NVE ut og ba om noen nye vurderinger av biologisk mangfold fra søker.

På bakgrunn av den rapporten som nå foreligger så mener NVE at flere av de påpekte manglene ved den opprinnelige kartleggingen er godt nok dekket opp for en videre saksbehandling.

Miljøfaglig Utredning AS (MU) som utførte den nye kartleggingen av Erga, konkluderer i en foreløpig rapport med at Erga vurderes som regionalt til nasjonalt verdifull. Det er avgrenset 5 naturtyper i undersøkelsesområdet og 4 av disse er nye. Den største av disse og den som vil kunne bli påvirket av dette prosjektet er selve bekkekløften i Erga som får verdien A, svært viktig. Det ble registrert enkelte rødlistede arter og konkludert med at det nok er et potensial for ytterligere funn. MU påpeker at Erga er en av få kløfter i regionen med frodig vegetasjon på kalkrik grunn. MU vurderer at en vassdragsutbygging kan redusere naturverdiene selv om de bare i mindre grad er direkte betinget av vannføring.

Som tidligere nevnt så er NVE delvis enig i kritikken som reises mot de undersøkelsene som foreligger i konsekvensutredningen. Deler av kapittelet som omhandler flora og vegetasjon kunne med fordel vært disponert bedre slik at det hadde vært lettere å avklare hvilke områder som var undersøkt. NVE er enig med MRF i at naturtypekartleggingen virker mangelfull, og det er svakt at ikke naturtypene bekkekløft og fossesprøyt omtales i de KU-rapportene som foreligger. Samtidig finner NVE det vanskelig å overprøve konsulenten når det gjelder hvilke deler av Erga som er tilgjengelig for kartlegging. Naturtypekartleggingen til Sweco komplementeres imidlertid av de nye undersøkelsene som foreligger fra MU både når det gjelder naturtyper og vegetasjonskartlegging, slik at NVE nå anser at temaet er godt belyst. Samtidig mener Sweco og MU at det er et klart potensial for ytterligere funn av sjeldne og kravfulle arter i bekkekløften. Dette gjelder spesielt i de mest utilgjengelige partiene fra samløpet med Kråka og ned til Driva. Som det påpekes i miljørapporten så vil en utbygging uten overføring av Kråka gi en større vannføring nedenfor samløpet med Erga noe som igjen vil kunne være med å opprettholde eventuelle verdifulle mose- og lavsamfunn. Bekkekløfter er, ifølge St.meld. nr. 8 (1999-2000), *Regjeringen miljøvernpolitikk og rikets miljøtilstand*, en hensynskrevende naturtype og ved inngrep i slike skal viktige økologiske funksjoner opprettholdes iht. St. meld. nr 26 (2006-2007), *Regjeringens miljøpolitikk og rikets miljøtilstand*. Ved en eventuell utbygging vil det bli viktig å vurdere om avbøtende tiltak kan være med å opprettholde miljøet i bekkekløfta. På bakgrunn av dette så mener NVE at det fortsatt er en del usikkerhet knyttet til de verdiene som finnes i og langs Ergas elveløp ned mot samløpet med Driva.

NVE ser at det kan være ønskelig i dette tilfellet, jf. også naturmangfoldlovens § 9, å innta en "føre-var" holdning i forbindelse med en eventuell utbygging av Erga, bekkekløften som blir berørt er vurdert som regionalt til nasjonalt verdifull, det er gjort funn av olivenfiltlav (sårbar art) og det er vurdert et potensial for ytterligere funn av rødlistearter. Ved å gi tillatelse til Småvoll kraftverk uten overføring av Kråka så vil gjenværende vannføring i Ergas bekkekløft etter en eventuell utbygging bli noe høyere. Middelvannføringen over året i Kråka ligger på ca. 150 l/s, mens den i sommermånedene ligger på ca. 350 l/s. Sannsynligheten for at truede arter blir negativt berørt vil dermed etter vårt syn minke betraktelig.

Småvoll naturreservat, som grenser ned mot Erga i elvas nedre del, forventes ikke å bli berørt av tiltaket. Problemstillingen er lite omtalt i høringsuttalelsene og NVE støtter seg til KUen som forventer en minimal negativ påvirkning av endret vannføring på vegetasjonen i naturreservatet.

For faunaen i området så er det etter NVEs syn anleggsfasen som byr på de største utfordringene da de største verdiene er knyttet til hekkende rovfugl. I driftsfasen så virker det ikke som om konflikten er særlig stor knyttet til faunaen i området.

Naturvernforbundet i Møre og Romsdal poengterte i sin uttalelse at området er viktig for jerv og som et mulig fremtidig område for fjellrev. NVE viser i denne sammenheng til søkers tilsvar på denne uttalelsen og anser ikke dette som en relevant problemstilling i den videre konsesjonsbehandlingen.

En utbygging av elvestrekningen med et begrenset slipp av minstevannføring, spesielt om vinteren, kan etter NVEs oppfatning ha negative konsekvenser for livsgrunnlaget til fossekallen og for bunndyrfaunaen i elva. Fossekallen hekker ofte i tilknytning til fosser og stryk som gir skjul for naturlige fiender. Vinteren er en kritisk fase for arten og den er da avhengig av tilgang på føde, bl.a. bunndyr, og partier med åpent vann. Bunndyrfaunaen er også avhengig av rennende vann gjennom hele året og en stor del av bl.a. steinfluearter har en vesentlig vekst i vinterhalvåret.

Ved en eventuell utbygging så mener NVE at det må slippes en tilstrekkelig minstevannføring hele året for å opprettholde det biologiske livet i og langs elva.

Fisk

Erga har i dag en levedyktig bestand av ørret, men da fisken opprinnelig er utsatt blir den ikke høyt verdsatt i konsekvensutredningen. Driva, som Erga renner ut i, er et nasjonalt laksevassdrag som for tiden er infisert av lakseparasitten *Gyrodactylus salaris*. Driva regnes imidlertid for å være en god sjøørretelv. Sjøørreten kan ved gunstige vannføringer gå opp i Erga på en strekning på ca. 100 m. Gyting på denne delen anses imidlertid som lite gunstig ifølge utredningen som foreligger.

Gbu og MRF påpeker i sine uttalelser viktigheten av at ikke fisken i Driva blir påvirket i negativ retning. MRF forutsetter at inntaket blir lagt slik at det ikke fører til gassovermetning i utløpsvannet fra kraftstasjonen og at vassdraget ikke blir utsatt for tilslamming i anleggsfasen. Søker legger til grunn at tilløpsrøret vil være helt fylt med vann når kraftverket er i drift slik at gassovermetning ikke blir noe problem og at de vil overvåke utslippssituasjonen i Erga og Driva under en eventuell anleggsperiode.

Etter NVEs syn så vil ikke strekningen fra den nedre fossen og til samløpet til Driva bli påvirket dersom utbyggingsalternativ 2 velges. Unntaket er dersom kraftverket stanser og vannstrømmen fra utløpskanalen kuttes. Dersom alternativ 1 velges vil en strekning på ca. 50 meter fra fossen og ned til broen hvor utløpet fra kraftstasjonen kommer bli påvirket. Dette gjelder særlig i perioder med lav vannføring. Det er imidlertid ikke rettet stor oppmerksomhet til fiskeproblematikk knyttet til den nedre strekningen i de innkomne høringsuttalelsene, og etter vårt syn har denne korte strekningen begrenset verdi.

Driva er et nasjonalt laksevassdrag hvor beskyttelsesregimet ved uttak av vann krever at alminnelig lavvannføring ikke reduseres ved en eventuell utbygging, jf. St.prp. nr. 32, (2006-2007) *Om vern av villaksen og ferdigstilling av nasjonale laksevassdrag og laksefjorder*. Dersom det blir gitt konsesjon blir det viktig å sikre en minstevannføring gjennom året.

Når det gjelder MRF kommentar til gassovermetning så er NVE enig med søker i at dette ikke er noe problem så lenge inntaket blir konstruert på en tilfredsstillende måte. I tillegg er det planlagt bruk av Pelton turbin som sikrer at vannet luftes.

Ved en eventuell utbygging så mener NVE at det må slippes en tilstrekkelig minstevannføring hele året for å opprettholde forholdene for fisk i elva. Gitt et slikt krav er vi av den oppfatning at forholdene for fisk i tilstrekkelig grad blir ivaretatt.

Landskap, INON og friluftsliv

Landskapsverdiene i influensområdet blir i konsekvensutredningen omtalt som svært variert, helhetlig og med stor inntryksstyrke. Landskapet deles opp i delområder som alle blir vurdert til å ha stor verdi. I anleggsperioden blir inngrepet vurdert til å kunne ha store til middels negative konsekvenser for landskapet. I driftsperioden så blir den reduserte vannføringen i Kråka og Erga vurdert til å ha middels til liten negativ konsekvens for landskapet, mens kanaliseringen og overføringen av Kråka blir vurdert til liten negativ konsekvens. Dam og inntak blir imidlertid vurdert med middels til stor negativ konsekvens for landskapet da dammen og inntaksmagasinet vil fremstå som tekniske elementer som kan redusere opplevelsen av urørt natur. Sweco mener at de største utfordringene ligger i de delene av tiltaket som innebærer inngrep innenfor Trollheimen landskapsvernområde. De mener at for folk som vil oppleve Trollheimens urørte natur så vil inngrepene uansett oppleves som negative.

Når det gjelder INON-arealer så vil prosjektet berøre et areal som i Møre og Romsdal sin fylkesdelplan for inngrepsfrie naturområder er plassert som et prioritert område sammen med 17 andre steder i fylket. Det inngrepsfrie området som berøres utgjør til sammen 302 km² og det inneholder arealer i alle tre INON-kategoriene. Sweco gir området som blir berørt stor verdi. Ved en utbygging med overføring av Kråka blir sone 2 redusert med 4,7 km², sone 1 reduseres med 7,2 km² og villmarkspregede arealer reduseres med 2,4 km². Disse tallene blir noe mindre dersom Kråka ikke overføres. Sweco vurderer tiltaket til å ha en middels negativ konsekvens på INON arealer.

Konsekvensvurderingen konkluderer med at området har stor verdi for friluftslivet både lokalt og regionalt. Det er fotturer inn i området og landskapsopplevelsene ved Vollasetra og på stien innover Volladalen og mot Kråkvatnet som trekkes frem. Det forventes betydelig negative virkninger for friluftslivet i anleggstiden mens det i driftsfasen forventes begrenset negativ virkning. Alternativet uten overføring av Kråka er å foretrekke for friluftinteressene ifølge utredningen som foreligger.

Landskapet som inngrepet skal finne sted i er et viktig tema for flere av høringspartene. Flere ytrer bekymring for hvordan inngrepet vil påvirke Trollheimen landskapsvernområde dersom det blir en utbygging. Naturvernforbundet og MRF stiller spørsmål med hvor stor vekt som bør legges på at det i vernevedtaket for landskapsvernområdet ble åpnet for en utbygging av Småvoll kraftverk da dette vedtaket ble fattet for over 20 år siden. MRF vektlegger at deler av inngrepet vil finne sted innenfor et område som er prioritert i fylkesdelplan for inngrepsfrie naturområde i Møre og Romsdal. Videre mener de at opplevelsesverdien i området etter deres syn vil bli svekket dersom det urørte området faller bort og vannføringen blir vesentlig redusert. Ivaretagelse av den nedre fossen er også noe som flere ønsker dersom der blir gitt tillatelse til bygging. Alternativ 2, som vil ivareta fossen, blir tilrådet av både Gbu, MRF og SK. Argumentene for å velge alternativ 2 omhandler blant annet turisme og fossen som landskapselement. Statens naturoppsyn opplyste på sluttbefaringen at det ikke skal tilrettelegges for fotturer i området slik at det kan forbli mest mulig urørt.

Søker ønsker å bygge ut etter alternativ 1 og mener at fossen vil kunne opprettholdes som landskapselement selv etter en utbygging ved avbøtende tiltak som bygging av terskel på fossenakken og slipping av minstevannføring. De påpeker også åpningen som ligger i forskriften til landskapsvernområdet om bygging av Småvoll kraftverk og at det da i praksis er akseptert en viss reduksjon av INON området.

Verneformålet for Trollheimen landskapsvernområde er: *"... å ta vare på eit særmerkt og vakkert fjellområde med skog og seterdaler og eit rikt plante- og dyreliv"*. Samtidig så er det i verneforskriften åpnet for å kunne gi tillatelse til å bygge Småvoll kraftverk uten regulering av Kråkvatnet. NVE ser at det kan være en utfordring å skulle ta vare på et særpreget og vakkert fjellområde samtidig som det etableres inntaksmagasin og overføringskanal.

NVE er enig i at natur- og friluftsverdiene knyttet til dette området er store. Volladalen er et storslagent landskapsrom når man kommer opp fra Vollasetra, og en dam som møter turgåere i dette partiet vil kunne virke som et fremmedelement. Dersom man kommer fra Kråkvatnet eller de indre delene av Volladalen så kan et nytt vannspeil være lettere å venne seg til, og jo lenger inn i landskapsvernområdet man kommer jo mindre vil man legge merke til inngrepet. Videre er det store kontraster i dette området, fra den trange dalen nede ved Driva og opp langs Erga til det åpnere landskapsvernområdet som er med å skape et sterkt inntrykk av området. NVE ser ikke bort fra at det er nettopp fraværet av nyere tekniske inngrep som er med på å underbygge dette.

NVE vurderer det dit at søker i denne saken har kommet fram til en løsning som gir relativt få synlige inngrep i landskapet. Bruken av tunnel og sjakt med kraftstasjon i fjell minimerer i stor grad de fysiske inngrepene, men dam og inntaksmagasin samt overføring vil være synlig.

Når det gjelder inntaket vil dette ligge langt ut i Volladalen. Dammen vil til en viss grad påvirke de som bruker denne innfallsporten. Dersom dammen søkes lagt på en god måte i terrenget og med riktig bruk av materialvalg og utforming er NVE av den oppfatning at denne i seg selv ikke vil skjemme landskapet i en slik grad at det ikke kan aksepteres. Dette er forhold som NVE vil kunne følge opp ved godkjenning av detaljplaner og under byggetiden. Selve vannspeilet i inntaket vil bli holdt på konstant nivå. NVE tror ikke at et nytt vannspeil vil oppleves som skjemmende.

Kråka er godt synlig fra Vollasetra og utgjør et naturlig blikkfang der den kommer bratt ned dalsiden. Kråka blir dermed en viktig del av landskapsopplevelsen for personer som oppsøker dette området. Kråka er også godt synlig langs deler av stien som går fra Vollasetra til Kråkvatnet. Bruker av denne stien vil da passere både overføringskanal og sperredam på vei til Kråkvatnet. Etter vårt syn vil dette være uheldig for allmennhetens opplevelse av et område som anses å ha store kvaliteter.

NVE mener at dersom man utelater å overføre Kråka så vil man begrense inngrepene til de ytre delene av landskapsvernområdet og dermed minske påvirkningsgraden noe i den ytre delen av Volladalen etter en eventuell utbygging. NVE mener også at turopplevelsen til Kråkvatnet vil i langt større grad ivaretas om overføringen utelates.

Når det gjelder INON areal så skal områder som inneholder villmarkspreget natur gis stor verdi iht. OEDs retningslinjer for små vannkraftverk. I dette tilfellet så er det prioriterte området i fylkesdelplanen for inngrepsfrie naturområder allerede vernet gjennom opprettelsen av Trollheimen landskapsvernområde. Like fullt så vil det planlagte inngrepet påvirke INON områdene og føre til et bortfall i alle de tre sonene og gi en middels negativ konsekvens ifølge utredningen som foreligger.

NVE er klar over at bortfallet av INON ikke endrer seg i vesentlig grad dersom overføringen av Kråka utgår fra prosjektet, men vi mener likevel at det kan utgjøre en merkbar forskjell dersom man ferdes i området og antall tekniske inngrep reduseres innenfor verneområdet.

Fossen ved Småvoll blir i flere uttalelser trukket frem som et viktig landskapselement. Dersom det blir en utbygging er det fra flere uttrykket ønske om å beholde denne urørt gjennom valg av alternativ 2. NVE mener at fossen har størst inntryksstyrke fra veien som går inn til Småvoll og i mindre grad dersom man kommer kjørende på riksvei 70. Det er få innsynspunkter fra riksveien og vegetasjonen skjuler store deler av fossen i hvert fall deler av året. NVE mener videre at adkomsten til tunnelportalen for alternativ 2 vil føre til et vesentlig større inngrep i landskapet ved Småvoll enn inngrepet knyttet til alternativ 1. Dersom det blir gitt tillatelse til en utbygging uten overføring av Kråka så vil også vannføringen fra denne bidra til å opprettholde fossen.

NVE mener at gjennom en god detaljplanlegging av prosjektet, tilstrekkelig restvannføring i Erga ned mot fossen og bruk av avbøtende tiltak, herunder eventuelt en enkel terskel for å spre vannføringen, så

kan opplevelsen av fossen i stor grad ivaretas ved en eventuell utbygging. Dette er detaljer som kan avklares i en eventuell detaljplan.

Turisme

Konsekvensutredningen påpeker at Erga vises normalt dårlig fra veien og utredningen konkluderer med at den ikke er like egnet i reiselivssammenheng som andre og mer synlige fosser i dalen. De viser også til at campingplassen ved Ergas utløp ikke har vært spesielt promotert i reiselivssammenheng. Vollasetra derimot blir trukket fram som et turmål ved turistinformasjon og med informasjon på internett. KUen konkluderer med at det i anleggsfasen forventes store negative konsekvenser for reiseliv og friluftsliv, mens det i driftsfasen kun vil være små negative konsekvenser ved en eventuell utbygging.

Norzep er i sin uttalelse skeptisk til det de mener er kortsiktige tanker rundt rask inntjening ved kraftutbygging mot langsiktig planlegging av en turistnæring som kan gi flere arbeidsplasser på sikt. Saksutredningen til SK peker også på at konsekvensvurderingene burde sett videre på bruken av området som planlegges utbygget opp mot reiselivet i Sunndal.

På bakgrunn av egen befaring og opplysningene som foreligger i saken så mener NVE at inngrep i Volladalen vil kunne få noe konsekvenser for friluftslivet og turisme i området. NVE mener at den største forandringen vil være bygging av dam og inntaksmagasin i Volladalen samt overføringen av Kråka, men at anleggstiden vil ha størst negativ effekt.

Vi er samlet sett av den oppfatning at dersom overføring av Kråka utelates og det legges stor vekt på plassering og utforming av inntaksdam så vil virkningen være på et akseptabelt nivå.

Annet

Både Naturvernforbundet og Norzep peker på kommunes dobbeltrolle i denne saken. SK er delvis eid av Sunndal Energi KF som er et kommunalt foretak eid av Sunndal kommune. Norzep mener at det er vanskelig å få til en objektiv vurdering av saken fra kommunen sin side. Kommunen har ikke uttalt seg om denne problemstillingen.

NVE er klar over dette, men mener at eiendomsforhold til Sunndal Energi ikke bør tillegges spesiell vekt da saken har fulgt kommunale saksbehandlingsrutiner og at kommunens uttalelse dermed vil bli vurdert på lik linje som ved andre saker.

Når det gjelder utnyttelsen av tunnelmassene som vil følge av en eventuell utbygging så ønsker flere av høringspartene alternative bruksområder for disse. Gbu, MRF og SK ønsker alle at massene kan utnyttes til beste for nærmiljøer og de påpeker at landbruksjord ikke er et egnet deponiareal. Søker er på sin side positiv til en alternativ utnyttelse og sier at dersom det legges til rette for annen utnyttelse så stiller de massene gratis til disposisjon. Statens landbruksforvaltning påpeker i sin uttalelse at det er nødvendig med et midlertidig samtykke til omdisponering dersom de angitte deponiområdene skal benyttes. De vektlegger også at nok jord må fylles tilbake slik at området kan tilbakeføres til landbruk.

NVE ser klare fordeler ved en alternativ bruk av tunnelmassene men mener at dette er forhold som kan løses gjennom en god detaljplanlegging av prosjektet dersom konsesjon gis.

Dersom det blir gitt konsesjon til alternativ 1 så vil dette kunne medføre at eier av naboeiendom vil bli sterkt påvirket av dette da plasseringen er like inntil bolighuset på eiendommen. Søker påpeker i sin tilbakemelding til høringsuttalelsene at de er i god dialog med eier av denne eiendommen og det skal finnes en løsning i forståelse med eier dersom det gis konsesjon til alternativ 1.

NVE mener at dette er privatrettslige forhold som søker må kunne løse i samråd med eier av naboeiendom før en eventuell utbygging kan starte opp.

NVEs oppsummering

Det er søkt om et prosjekt som vil gi ca. 40 GWh i årlig produksjon noe som vil styrke næringsgrunnlaget for involverte eiere og sikre lokale inntekter. Etablering av inntak og overføring av Kråka til Kråkbekken er tekniske inngrep innenfor et landskapsvernområde. Etter vår oppfatning vil inntaket med inntaksmagasin ikke være i strid med verneformålet eller allmenne interesser ved god detaljplanlegging.

Når det gjelder forholdene rundt naturverdiene som er knyttet til Ergas bekkekløft så mener NVE at disse må vektlegges da de er kategorisert som regionalt til nasjonalt viktige. NVE vurderer det slik at de delvis kan ivaretas ved ikke å overføre Kråka som omsøkt og dermed øke restvannføringen i Ergas nedre del. Videre vurderer NVE det som positivt for landskapsopplevelsene i Volladalen å ikke overføre Kråka, noe som vil føre til at de planlagte inngrepene legges i randsonen av landskapsvernområdet og dermed vil være til mindre sjenanse for landskapsopplevelsen inn mot Kråkvatnet. Den økte restvannføringen i Erga vil også føre til at den nedre fossen ved Småvoll vil bli noe mindre påvirket av en utbygging og i større grad fremstå som en foss etter en utbygging etter alternativ 1.

NVE ser at en utbygging uten overføring av Kråka over tid kan gi mindre vann til kraftverket enn forutsatt da det er noe bevegelse i massene der Kråka og Kråkbekken skiller lag. I følge søknaden er det prosentvise forholdet mellom de to bekkene 55 % avrenning i Kråkbekken og 45 % i Kråka. I henhold til vannressurslovens § 12 som gjelder gjenoppretting av vassdragets løp kan det gamle løpet uten konsesjon renskes opp eller påfylles masse inntil den dybde eller bredde som vassdraget hadde for fem år siden. NVE kan ikke se at en eventuell opprensning er i strid med vernevedtaket.

NVE legger vekt på at tiltaket vil gi positive ringvirkninger lokalt, og gi 33 GWh i ny årlig kraftproduksjon uten overføring av Kråka.

NVEs konklusjon etter vannressursloven

Etter en samlet vurdering av planene for de to foreliggende utbyggingsalternativ og mottatte høringsuttalelser finner NVE at fordelene og nytten ved Småvoll kraftverk etter alt. 1. å være større enn skadene og ulempene for allmenne og private interesser. Vannressurslovens § 25 er dermed oppfylt. NVE anbefaler derfor at Småvoll Kraftverk AS får tillatelse til å bygge Småvoll kraftverk etter § 8 i vannressursloven på de vilkår som følger vedlagt. Det anbefales ikke å gi tillatelse til å overføre Kråka til Kråkbekken som omsøkt.

Forhold til energiloven

I NVEs helhetsvurdering inngår også virkningene av nødvendige kraftlinjer og andre elektriske anlegg for å gjennomføre planene. En 22 kV linje som beskrevet i søknaden kan bygges innenfor Sundal Energi sin områdekonsesjon og det er ikke nødvendig med egen konsesjon for denne.

Etter NVEs vurdering medfører ikke de elektriske anleggene skader eller ulemper av et slikt omfang at de har avgjørende betydning for om det omsøkte tiltaket kan tillates eller ikke.

Merknader til konsesjonsvilkårene etter vannressursloven

I og med at kraftverket etter vår anbefaling vil få under 40 GWh i årsproduksjon er ikke vilkår slik som angitt i vannressurslovens § 19 for kraftverk over denne størrelsen tatt med. Det er derfor kun vilkår etter vannressursloven for mindre kraftverk som er tatt inn.

Forhold som er tatt opp i høringen, og som ikke er avgjørende for konsesjonen drøftes under de enkelte vilkår der de hører hjemme.

Post 1. Vannslipping

Søker har foreslått slipp av minstevannføring i perioden 1.5 - 30.9 for Erga på 250 l/s som tilsvarer beregnet 5-persentil sommervannføring. Søker viser til utredningene som sier at minstevannføring om vinteren er vurdert å gi liten gevinst for friluftsliv, landskap og naturmiljø.

MRF ønsker at det sikres en viss minstevannføring gjennom hele året og at denne gjerne kan differensieres slik at den følger de naturlige fluktuasjonene. De mener at det er uheldig dersom det ikke blir minstevannføring også om vinteren. SK mener også at det må fastsettes minstevannføring forbi inntaket.

En redusert vannføring vil gi en permanent, negativ endring for vassdragstilknyttet naturmiljø og for landskapsopplevelsen i området. Av vanntilknyttede arter så er det sannsynlig at fossefall benytter seg av vassdraget. Det er også sannsynlig at bunndyr vil kunne bli påvirket av en redusert vannføring.

NVE mener at det må slippes vann forbi inntaket til kraftverket hele året for å redusere negative virkninger av utbyggingen på det biologiske mangfoldet og av landskapsmessige hensyn.

På grunnlag av dette mener NVE at det skal slippes en minstevannføring i Erga på 250 l/s i sommersesongen (1.5-30.9). I vintersesongen (1.10-30.4) mener NVE at det skal slippes en minstevannføring på 50 l/s.

Dette vil, sammen med en varierende vannføring fra Kråka, bidra til å opprettholde landskapsopplevelsen av den nedre fossen og etter NVEs syn være med å sikre forholdene for naturmiljøet i Ergas bekkekløft. NVE er også av den oppfatning at dette vil bidra til å ivareta landskapsopplevelsene fra Vollasetra mot inntaksdammen.

Ut i fra tall i søknaden fra Småvoll Kraft AS vil en utbygging uten overføring av Kråka og et krav om slipp av den foreslåtte minstevannføringen gi et produksjonstap på ca. 7 GWh/år noe som vil gi en utbyggingspris på ca. 3.1 kr/kWh og en beregnet produksjon på ca. 33 GWh/år.

Kraftverket skal kjøres jevnt og etter tilsig. Alle endringer skal skje gradvis og typisk start/stoppkjøring skal ikke forekomme.

Post 4. Godkjenning av planer, landskapsmessige forhold, tilsyn m.v.

Detaljerte planer skal sendes til NVEs regionkontor i Trondheim og godkjennes av NVE før arbeidet settes i gang. Detaljer ved prosjektet som veger, landskapsmessige forhold, etc. vil ligge under denne post.

Inntaksdammen og boresjakt vil berøre områder i Trollheimen landskapsvernområde. I dette området skal det legges spesiell vekt på å gjennomføre inngrepene så skånsomt som mulig for å minimalisere skader på vegetasjon/terreng. Rigg for boring av sjakt fra inntaksbassenget skal søkes anlagt i det som senere blir neddemt areal i inntaksbassenget slik at dette blir mest mulig skjult når anlegget settes i drift. NVE mener at det må tilstrebes å tilpasse inntaksarrangementet mest mulig til

terrenget. Valg av material- og farge i inntaksdam og luke-/ventilhus må også søkes optimalisert for å redusere opplevelsen av disse i landskapet.

Eventuelle terrengskader på grunn av transport skal utbedres så raskt som mulig.

Post 5. Naturforvaltning

Standardvilkår for naturforvaltning tas med i konsesjonen. Eventuelle pålegg i medhold av dette vilkåret må være relatert til skader forårsaket av tiltaket og stå i rimelig forhold tiltaketets størrelse og virkninger.

Post 8. Terskler m. v.

Dette vilkåret gir hjemmel til å pålegge konsesjonær å etablere terskler eller gjøre andre biotopjusterende tiltak dersom dette skulle vise seg nødvendig på et senere tidspunkt.

Andre merknader

Forholdet til plan- og bygningsloven

"Forskrift om saksbehandling og kontroll i byggesaker" gir saker som er underlagt konsesjonsbehandling etter vannressursloven fritak for byggesaksbehandling etter plan- og bygningsloven. Dette forutsetter at tiltaket ikke er i strid med kommuneplanens arealdel eller gjeldende reguleringsplaner. Forholdet til plan- og bygningsloven må avklares med kommunen før tiltaket kan settes i gang. Kommunen ønsker i dette tilfellet en frist på 6 uker. Dette kan avklares direkte mellom NVEs regionkontor og Sunndal kommune.

Forholdet til forurensningsloven

Det må søkes spesielt til fylkesmannen om utlippstillatelse i anleggsperioden og ev. avklaring for driftsperioden.

Privatrettslige spørsmål

Privatrettslige spørsmål som angår de enkelte eiendommer som blir berørt av utbyggingen må løses direkte mellom utbygger og de respektive grunneiere.

Dokumentene i saken følger vedlagt. Vi ber OED ta kontakt hvis det er ønskelig å få oversendt NVEs innstilling elektronisk per e-post.

Med hilsen

for Agnar Aas
vassdrags- og energidirektør

Rune Flatby
avdelingsdirektør

Vedlegg:

NVEs forslag til vilkår
Sakens dokumenter

Kopi m/forslag til vilkår:

Småvoll kraftverk AS v/ Trønder Energi AS
Ingvald Ystgaardsv. 7047 Trondheim